

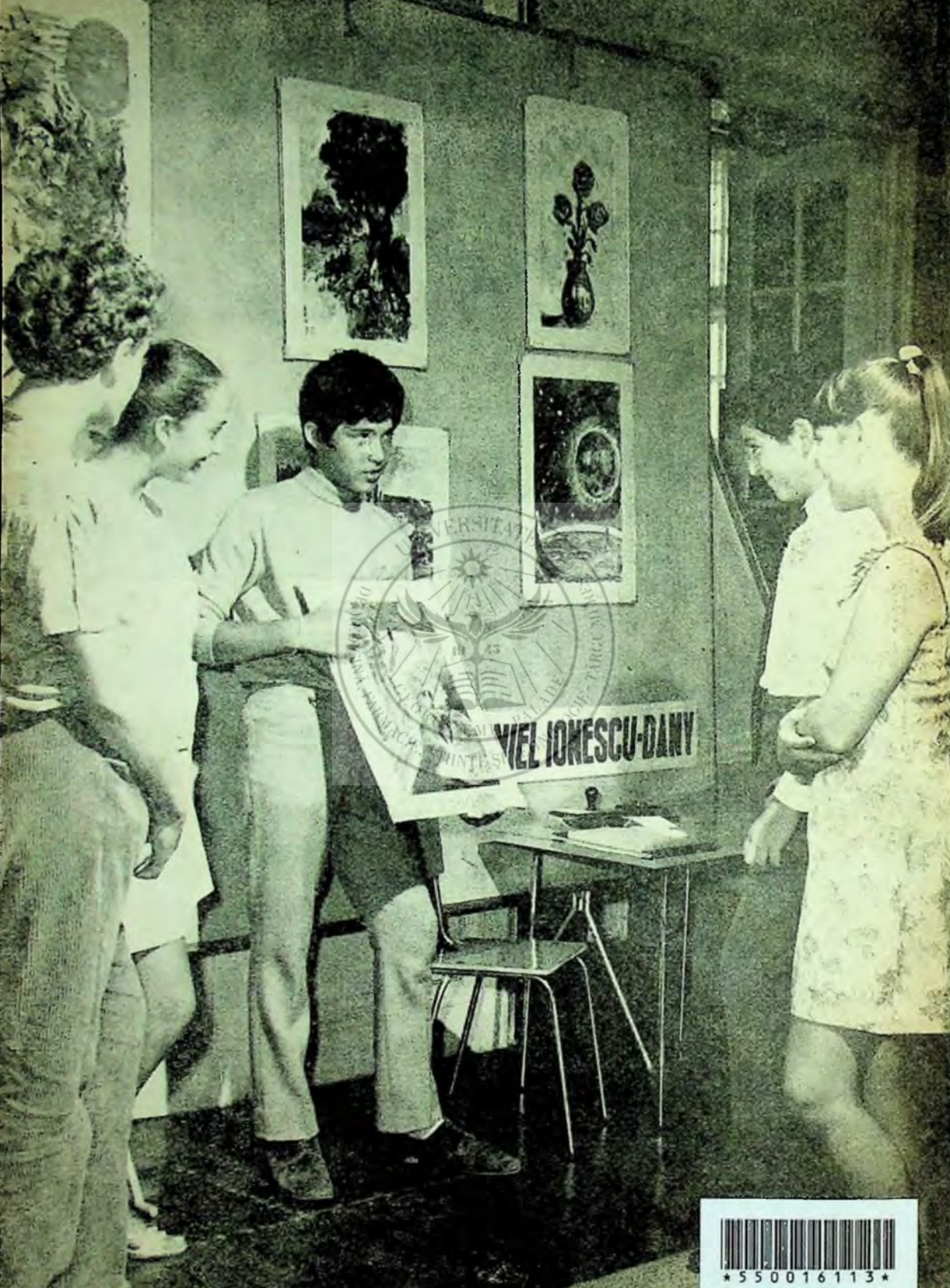
REVISTA BIBLIOTECILOR

10 • 1969

Publicație

*a Comitetului de Stat
pentru Cultură și Artă*

UNIVERSITATEA DE STAT A IONESCU-DAN
FACULTATEA DE TIPOGRAFIE

* 550016113 *

REVISTA BIBLIOTECILOR

anul XXII nr. 10

octombrie 1969

S
U
M
A
R

Mircea IONESCU : Noi perspective activității bibliografice	579
Adrian PĂRVULESCU : Sălile de lectură din bibliotecile orașenești. Realități și deziderate	585
A. GRINDEA : O problemă actuală — încheierea rețelei de unități bibliotecare din comună	586
A. G. : Informare ? Unde și cum ?	599
Georgeta FANEA : Probleme de psihosociologie a lecturii și a bibliotecilor (II)	592
Șerban ANDRONESCU : Abstractare și imprimare	598
Statutul bibliotecarilor — o necesitate. Schimb de opinii	601
I. D. MORARIU, Vlad DRUMARIU, Victoria BORTAȘ : Școala, biblioteca și librăria din comună	604
PORTIK Emeric : Misiune identică — criterii și norme identice	606
Liliana OBROCEA : În lumea credincioșilor și a necredincioșilor, a smeriților și a împostorilor, a obsedaților și chiar a păcătoșilor. Bibliografie selectivă	608
N. CULEA : Invitație la... ris. Proză satirică și umoristică. Bibliografie mai mult decît selectivă	611
Cronică	615
Ștefan GRUTA : Prof. dr. Horst Kunze la 60 de ani	617

ISTORIA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECILOR

Gebhard BLÜCHER : Posibilitățile de datare cu ajutorul filigranelor. Un model matematic	618
---	-----

BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE

Wolfgang SCHUMANN și Klaus-Hinrich BYL : Sistemul de bibliotecă în Republica Democrată Germană	624
Atanase LUPU : Un simpozion internațional pe tema : Biblioteca publică în mediul rural	627

← Biblioteca pentru copii — un loc unde micii cititori întâlnesc frumosul.
(Aspect de la expoziția organizată de Biblioteca pentru copii „Ion Creangă”. Amănunte la p. 617.)

01 SEP 2023

George VLĂDESCU : Reuniunea internațională a redactorilor revistelor de biblioteconomie. Tatranská Lomnica, 30 mai 1969 629

De peste hotare 631

PROFILURI

Ion DUMITRIU : Cu Mahatma Gandhi pe treptele timpului. 100 de ani de la nașterea sa 632

LUCRĂRI DE SPECIALITATE

Presă literară românească ; Jakó Sigismund. Bibliografia privind istoria hirtiei din România ; Moldoveanu, Valeriu, Păduraru, Octav și Meleghi, Igor. Ghide de documentare în științele tehnice. Vol. 1—2 634

★

V. RADO : Masă de lectură pentru copii 636

CONSULTAȚII

Antoaneta zafă CORVĂTESCU-TOFAN : Catalogarea centralizată (II) 638

REDACȚIA :

Str. Biserica Amzei, nr. 5—7, sectorul 1,
București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.94.04

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BAICULESCU, Virgil CÂNDEA, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN, Ștefan GRUIA (redactor șef), Aron GRÜNBERG, Atanase LUPU, Nicolae PASCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU.

NOI PERSPECTIVE ACTIVITĂȚII BIBLIOGRAFICE

Începînd din acest an, Asociația bibliotecarilor din R. S. România, prin Comisia bibliografică, a trecut la înregistrarea planurilor activității bibliografice ce se desfășoară în bibliotecile din țara noastră.

Planul activității bibliografice pe anul 1969 consemnează 820 de titluri de bibliografii, aflate în șantierul de lucru ale serviciilor și secțiilor de specialitate de la Biblioteca Academiei, Biblioteca Centrală de Stat, 28 de biblioteci de învățămînt superior, 38 de biblioteci publice, municipale și orașenești. El oferă o imagine de ansamblu a modalităților variate prin care se realizează informarea bibliografică și propaganda cărții în aceste biblioteci. În el se oglindesc strădanii bibliografilor de a sprijini cît mai eficient activitatea de cercetare științifică, învățămîntul de diferite grade și munca cultural-educativă de masă.

În același timp, Planul reprezintă o bază de plecare pentru încheierea unei largi cooperări și colaborări interbibliotecare în sectorul muncii de informare bibliografică și constituie o treaptă pentru trecerea la o operație mai amplă, la coordonarea activității bibliografice. Realizarea acestui deziderat, exprimat în repetate rânduri de către bibliotecari, va înlesni sarcinile diferitelor organe interesate în corelarea activității bibliografice cu cerințele cercetării științifice, ale învățămîntului și ale activității cultural-educative, va asigura o mai bună orientare a muncii bibliografice prin acoperirea unor domenii mai slab reprezentate și prin eliminarea unor acțiuni paralele, precum și reducerea pulverizării forțelor în acțiuni cu o finalizare restrînsă — fișiere, lucrări bibliografice manuscrise sau dactilografiate —, sprijinirea bibliotecilor pentru multiplicarea lucrărilor redactate și, eventual, asistența metodică de specialitate pe parcursul elaborării lor.

Dar, întrucît organizarea eficientă și operativă a acordării informațiilor devine treptat problema principală a informării bibliografice, coordonarea muncii bibliografice va reprezenta și ea numai o operație pregătitoare pentru trecerea la planificarea de perspectivă a activității bibliografice, pe scară republicană.

Întocmirea planului național bibliografic pe anul în curs a scos în evidență marelui potențial de activitate bibliografică existent în bibliotecile noastre, reflectat nu numai prin marelui număr de lucrări incluse în prevederile planurilor proprii ale bibliotecilor, ci și prin profunzimea unor cercetări bibliografice înscrise în plan, prin varietatea tipurilor și a genurilor bibliografice folosite și prin lărga arie tematică acoperită.

Biblioteca Academiei R. S. România elaborează unele lucrări ample, părți componente ale sistemului bibliografiei naționale preconizat de Ioan Bianu și aprobat de Academia Română la sfîrșitul secolului trecut: *Bibliografia cărții moderne românești (1831—1918)*, volumul al III-lea din *Publicațiile periodice românești (1919—1944)* și volumul al II-lea din *Bibliografia analitică a periodicelor românești (1851—1858)*, precum și *Catalogul manuscriselor românești* (vol. 5, nr. 1311—1780) și al celor slave (vol. 2, nr. 301—600). Traducerea în fapt a planului bibliografiei noastre naționale retrospectivă va furniza instrumente fundamentale pentru întocmirea de bibliografii locale și de ramură bine documentate, va reduce timpul irosit pentru depistarea tipăriturilor de interes local sau de specialitate apărute pînă la mijlocul secolului nostru și va permite canalizarea atîtor energii spre acțiuni de informare mai fructuoase.

Alături de seriile vechi *Cărți, broșuri, albume și articole din publicațiile periodice și seriale*, după noua serie *Note muzicale. Discuri*, începută în 1968, Biblioteca Centrală de Stat îmbogățește

sistemul bibliografiei naționale curente cu alte două serii: *Anuarul publicațiilor periodice și seriale* și *Teze de doctorat*, încercând astfel să includă în câmpul de acțiune al bibliografiei curente noi categorii de publicații și lichidând, în cazul *Anuarului publicațiilor periodice și seriale*, o gravă rămânere în urmă.

Menționăm, ca instrumente utile de lucru în viitor, câteva din bibliografiile speciale cu caracter republican, realizate sub forma de bibliografii asupra relațiilor între popoare — *Bibliografia italo-română și Bibliografia polono-română* —, aflate în pregătire la Biblioteca Academiei, reluându-se astfel firul unor bibliografii în care noi avem frumoase tradiții. Din aceeași categorie de lucrări, semnalam prezența, în proiect, la Biblioteca Academiei de științe economice, a *Bibliografiei retrospective a cărții economice* (vol. 1, până în 1918), a *Bibliografiei publicațiilor de educație fizică și sport* (4 vol.), în lucru la Biblioteca I.E.F.S., a *Bibliografiei cărții matematice* (2 vol.), în pregătire la Biblioteca Academiei, a căror necesitate crește și prin lipsa celui mai valoros instrument retrospectiv de informare: bibliografia națională.

Unele biblioteci ale institutelor de învățământ superior și-au propus sau continuă să redacteze anuare bibliografice de ramură (*Bibliografia românească agricolă și veterinară*, cea de educație fizică și sport și, în special, seria de *Referințe...*, pentru critică literară, economie politică, filozofie, istorie literară și estetică, pregătită de B.C.U. Cluj), oferind astfel instrumente utile de informare bibliografică în diferite specialități.

Demnă de semnalat este și pregătirea a numeroase bibliografii locale, fapt ce dovedește că în prezent acest gen de lucrări a devenit o preocupare majoră a bibliotecilor municipale și orașenești, în special a celor din localitățile reședință de județ, și, în același timp, principala formă de manifestare a activității lor științifice. Bogata activitate de bibliografie locală pune și problema unei mai juste folosiri a timpului afectat acestor lucrări, necesitatea unor dezbateri teoretice asupra trăsăturilor specifice ale acestui gen de bibliografie și trecerea la un sistem de bibliografie locală stabilit în funcție de condițiile concrete ale fiecărei biblioteci, de posibilitățile proprii — colecții și resurse documentare, forțe de lucru — și, mai ales, de necesitățile locale de informare.

În cadrul bibliografiei locale, unele proiecte se referă la înregistrarea titlurilor de cărți și — mai frecvent — de publicații periodice apărute pe teritoriul unui județ, eventual al unor provincii

sau al unui oraș. Modalitățile de realizare sînt variate, pornind de la consemnarea tipăriturilor existente în fondurile proprii sau ale bibliotecilor din localitate sau județ, uneori sub formă de cataloage colective locale, pînă la lucrări de minuțioasă cercetare, cu consultarea fondurilor Bibliotecii Academiei, ale B.C.S. sau ale bibliotecilor centrale universitare. În lipsa bibliografiei naționale retrospective, la înregistrarea titlurilor de cărți au trecut bibliotecile municipale din Baia Mare, Constanța, Galați, Oradea, Pitești, Ploiești, Sibiu și Suceava, pentru înregistrarea titlurilor de periodice adăugîndu-se și bibliotecile publice din Bacău, Rimnicu-Vilcea, Turnu-Severin și Vaslui. La activitatea acestor biblioteci se adaugă și proiectele bibliotecilor documentare Brukenthal (*Tipărituri transilvănene*) și Teleki-Bolyai (*Bibliografia tipăriturilor apărute în Tîrgu-Mureș, 1786—1944*) privind dezvăluirea lucrărilor existente în fondurile proprii. Se poate spune astfel că, în prezent, mai mult de un sfert din producția tipografică apărută în țara noastră, în afara celei bucură reștene, se află în atenția bibliografiei locale. Sînt șanse — și recente bibliografii ale presei băcăuane și sibiene ne-o dovedesc — ca investigațiile depuse pentru reconstituirea patrimoniului local de tipărituri să aducă multe titluri de tipărituri inexistente în fondurile Bibliotecii Academiei, iar pentru periodicele dinainte de 1906, necunoscute autorilor primului volum din *Publicațiile periodice românești*, Nerva Hodoș și Al.-Sadi Ionescu. Însă redactarea acestor inventare retrospective de tipărituri locale este prea costisitoare ca timp și energie, în lipsa volumelor de mult așteptate din bibliografia noastră retrospectivă. Grabnica lor apariție este din nou un imperios deziderat.

În cea mai mare parte din bibliografiile locale, județul — uneori provincia sau orașul — devine obiect de cercetare, în evoluția lui retrospectivă sau în activitatea curentă, fie în ansamblu, fie din anumite puncte de vedere. Aspectul cel mai important care poate fi semnalat într-o scurtă trecere în revistă a tendințelor actuale ale bibliografiei locale îl constituie redactarea anuarelor bibliografice prevăzută, sub forme variate, de bibliotecile municipale din Botoșani, Constanța, Galați, Iași, Oradea și Tulcea, pentru județele respective, și de Biblioteca municipală Dej, pentru cadrul limitat al municipiului. Monografia periodică a județelor și localităților reprezintă tipul principal de bibliografie locală, fie-

care număr — trimestrial, semestrial, anual sau bienal — fiind, la rîndul lui, o contribuție la o întregă suită de bibliografii speciale, de interes local.

Din cercetările de bibliografie locală specială, remarcăm pe cele dedicate mișcării muncitorești dobrogene sau de pe valea Mureșului, învățămîntului sibian și dobrogean etc. Alături de ele, putem cita lucrări care se preocupă de dezvoltarea cultural-economică locală, pe perioade mai scurte, ultimii 20 de ani sau chiar ultimii 5 ani, și anume, urmărind dezvoltarea economică a orașului Roman, a industriei și a agriculturii bihorene, viața culturală clujeană și ieșeană. Bilanțul realizărilor din sfertul de secol sărbătorit recent de la eliberarea patriei de sub jugul fascist este exemplificat, pe plan local, în lucrări întocmite de bibliotecile publice din Cluj, Constanța, Reșița, Suceava, Tîrgu-Mureș, Zalău. O mențiune aparte merită Biblioteca municipală Iași, pentru continuarea seriei de bibliografii locale curente, în acest an fiind prevăzute lucrări despre dezvoltarea economiei și a tehnicii, a științei și a învățămîntului (1944—1969) și despre monumentele din municipiu și din județ.

Dacă adăugăm indicii unor periodice cu un bogat material etnografic, istoric și cultural local (*Analele Dobrogei, Arhivele Olteniei, Țara Birsei* etc.), contribuțiile biobibliografice consacrate unor personalități (Pavel Dan, Artur Gorovei, Tudor Pamfile, Horia Petra-Petrescu, Lucreția Suciu etc.) și mai ales seria de prezentări bibliografice asupra personalităților din Dobrogea, din Tecuci și din Reghin sau din județele Bihor, Brașov, Bistrița, Dîmbovița, Galați, Gorj, Harghita, Mehedinți etc., avem o imagine destul de cuprinzătoare a preocupărilor bibliotecilor publice pentru elaborarea de bibliografii de interes local.

Cum era firesc, cea mai mare parte din lucrările bibliografice înregistrate în planul pe 1969 sînt bibliografii speciale. Din rîndul lor, se evidențiază, atît prin număr, cît și prin aria tematică acoperită, bibliografiile din domeniul tehnicii și al agrotehnicii, prevăzute a se realiza de către bibliotecile institutelor politehnice, agronomice, de construcții etc. Aportul bibliotecilor de învățămînt superior este destul de însemnat și în domeniul științelor sociale, al artei și literaturii, unde rolul bibliotecilor publice, de multe ori, se reduce la formarea de fișiere pentru a servi indirect desfășurarea procesului de învățămînt.

Ca elemente demne de subliniat, remarcăm numărul ridicat al indicilor de periodice (peste 70) și al prezentărilor și contribuțiilor bibliografice (aproape 60). Aria de cuprindere a indicilor de perio-

dice are, în majoritatea cazurilor, o coloratură culturală și literar-artistică, rareori preocupările de indexare urmărind periodice din alte domenii (*Revista matematică, Clujul medical, Probleme agricole*). Trebuie să evidențiem multiplele avantaje pe care le prezintă indexarea exhaustivă a periodicelor, fie sub unghiul informării, al dării în circuitul de documentare a mii de referințe, fie din cel al protejării colecțiilor periodicelor respective, multe din ele existente numai în colecțiile citorva biblioteci. Alături de bibliotecile universitare din Iași și Cluj, promotoare ale acestei activități, întîlnim, cu un număr relativ mare de periodice ce urmează a fi indexate, Biblioteca Academiei și Biblioteca Filialei din Cluj a Academiei, bibliotecile universitare din București și Timișoara, precum și bibliotecile municipale din Brașov, Craiova, Constanța, Sibiu, T. Severin, Turda etc. În lista periodicelor aflate în atenția acestor biblioteci, o mare parte din publicații servesc cercetarea locală, dar unele — *Columna lui Traian, Luceafărul, Noua revistă română, Azi, Reporter* — prezintă un interes larg, național.

Contribuțiile biobibliografice se prezintă sub același dublu aspect: alături de figuri de importanță națională, *Arghezi, Blaça, Eminescu, Sadoveanu* etc. — pentru unele prevăzîndu-se lucrări de recomandare sau contribuții limitate la propriile fonduri —, întîlnim și personalități de interes local — unele au fost citate mai sus — sau reprezentanți ai vieții științifice (*Ștefan Micle, Dragomir Hurmuzescu, Grigore Cobălcescu*).

Din domeniul social-politic, subliniem suita de prezentări privitoare la realizările obținute de diferite județe în anii de după Eliberarea patriei, despre care am mai amintit în cadrul bibliografiei locale, seria de lucrări referitoare la organizarea științifică a producției sau pe teme economice, cercetările bibliografice *Anul 1848 în Țările Românești* și *Ideea de Unire la români*, din portofoliul Bibliotecii Centrale de Stat, sau bibliografiile Bibliotecii municipale din Tr. Severin și ale celei documentare Teleki-Bolyai pentru reliefaarea lucrărilor cu caracter *Românica* din fondurile proprii. Ca element specific bibliotecilor institutelor de învățămînt superior, consemnăm lucrările — de obicei fișiere — de înregistrare a activității științifice a cadrelor didactice de la Academia de studii economice, Conservatorul și Universitatea din București, Institutul politehnic Brașov, Institutul de medicină și farmacie și Universitatea din Cluj, ultimele două avînd un caracter aniversar și cuprinzînd perioada 1919—1969.

Activitatea planificată de bibliotecile din țara noastră în cadrul bibliografiilor speciale scoate la iveală încă multe alte aspecte meritorii. Amintim astfel lucrările planificate de Conservatorul „G. Dima” din Cluj în seria *Istoria muzicii* — pe școli naționale, pe epoci, pe genuri muzicale și pe figuri de compozitori ș.a., sau cele prevăzute în planul Institutului de arte plastice din aceeași localitate: *Arta plastică în România înainte de 23 August 1944, Prezențe românești peste hotare în domeniul artelor plastice*. Și în acest caz ne exprimăm însă regretul cu privire la finalizarea lor... provizorie, sub forma fișierelor (cu audiență restrinsă), și dorința ca aceste ample cercetări să fie multigrafiate, pentru a servi informării unui cerc larg de beneficiari.

O mare parte din energia bibliografilor din cele mai multe biblioteci participante la planul bibliografic pe 1969 se consumă în realizarea de cataloage de bibliotecă sau colective, de variate tipuri. Din rândul cataloagelor care dezvăluie fondurile existente ale bibliotecilor, ne-a atras atenția un grup de cataloage cuprinzând cărțile vechi românești aflate în Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, în bibliotecile din Sibiu, în biblioteca documentară „G. T. Kirileanu” din Piatra Neamț, în biblioteca municipală „M. Sadoveanu” din București, precum și seriile planificate de Biblioteca municipală „V. A. Urechia” din Galați și de Biblioteca municipală „Astra”-Sibiu Semnalăm, de asemenea, cataloagele de bibliografii existente la Biblioteca municipală din Bacău și la Biblioteca centrală universitară din Cluj și repertoriile de periodice existente în fondurile proprii întocmite de unele biblioteci de învățământ superior.

În planurile bibliotecilor figurează diferite cataloage de creștere a fondurilor. Astfel, sub formă de liste periodice sau de buletine lunare, trimestriale etc., le întâlnim la bibliotecile institutelor de arte plastice, agronomic, de construcții și de educație fizică și sport din București, la Biblioteca Institutului de arte plastice, a celui de medicină și farmacie, a Conservatorului și a Universității din Cluj etc., cu rolul de a asigura informarea operativă și eficientă a cadrelor didactice și a studenților. Un semn de întrebare îl ridică însă cataloagele de creștere elaborate de bibliotecile publice. Fără a le tăgădui avantajele (în discuțiile avute cu reprezentanții bibliotecilor respective au fost enumerate destule), punem sub semnul îndoielii formula de elaborare, deoarece varietatea exagerată a acestor buletine este prea puțin convingătoare pentru a accepta integral mo-

tivările necesității apariției lor. Să exemplificăm prin diversitatea modalităților de rezolvare ca periodicitate: scara urcă de la 2 săptămâni la un an, trecând prin trepte intermediare de 1, 2, 3 și 6 luni. Iar partizanii formulei lunare contestă utilitatea buletinelor anuale, și invers. Socotim necesară o dezbateră colectivă pentru găsirea unei soluții prin care să se orienteze spre lucrări de mai mare importanță enorma cantitate de energie folosită pentru realizarea acestor cataloage, eventual printr-un buletin central selectiv la care bibliotecile să-și aplice cotele respective și care să permită trecerea la redactarea de cataloage colective județene, cel puțin pentru achizițiile curente.

De altfel, o mențiune pozitivă merită și semnalarea preocupărilor unor biblioteci de a elabora cataloage și repertorii colective cu caracter național sau local. Din primul grup, unele cataloage cuprind categorii de publicații care nu intră în seriile de *Cărți străine intrate în bibliotecile din România*: bibliografii republicate, traduceri, publicații muzicale și documente sonore; altele înglobează retrospectiv materialul existent în diferite biblioteci: tipăriturile apărute pe teritoriul țării (1508—1900) și literatura economică română apărută pînă în 1918, realizate sub forma preliminară de Biblioteca Centrală de Stat și de Biblioteca Academiei de științe economice. Mai variat este peisajul întâlnit în cataloagele colective locale, o parte urmărind aspectul tematic (cartea economică străină, cartea de medicină veterinară și zootehnie, lucrările de matematică sau de chimie, publicații medicale, didactice și psiho-pedagogice, tehnice etc.); altele, repertorierea s-a adresat la anumite categorii de publicații (periodice, în special străine) sau la toate publicațiile străine achiziționate de bibliotecile dintr-o localitate sau dintr-un județ. Acțiuni meritorii prezintă și încercările bibliotecilor municipale din Ploiești, Sibiu și Suceava de a realiza cataloage colective pentru publicațiile locale, pentru cartea veche românească existentă în Sibiu sau, respectiv, pentru fondurile tradiționale.

După cum am văzut, prevederile bibliotecilor participante la planul bibliografic din acest an prezintă numeroase aspecte pozitive. Am remarcat și câteva lipsuri; din nefericire, cortegiul lor este mai mare. Le vom analiza sumar, considerînd că această analiză poate fi și o sursă de lichidare sau de reducere a lor.

Principala trăsătură negativă care caracterizează activitatea bibliografică ce se desfășoară în acest an în țara noastră este slaba abordare a problemelor de

actualitate, ancorarea redusă în realitățile prezentului, caracterul paseist predominant, în special în domeniile social-politic și umanist. Constatarea se adresează în primul rând bibliotecilor municipale și orașenești care au uitat în unele cazuri că sînt biblioteci publice cu activitate științifică, considerîndu-se biblioteci științifice — cu profil istoric — și cu o oarecare — și facultativă — activitate de interes public. Nerealizarea unui echilibru just între informarea cercului de cercetători, cititori ai bibliotecii, și propaganda susținută ce trebuie întreprinsă în rândurile masei de cititori pentru popularizarea cărților curente, unită cu dorința de a se substitui bibliotecilor de învățămînt superior — sau de a deveni... filialele lor, prin întocmirea de fișiere și alte lucrări de informare pentru studenți —, a dus la neglijarea bibliografiei de recomandare, ajunsă pentru unele biblioteci municipale ca o cenușareasă a activității bibliografice. Trebuie urgent remediată această desconsiderare a muncii bibliografice de recomandare: absență începînd de ieri din preocupările Bibliotecii Centrale de Stat, absență începînd de azi din preocupările celor mai multe biblioteci municipale, bibliografia de recomandare s-a refugiat — poate și aici cu o tolerare provizorie — în planurile de muncă ale bibliotecilor orașenești și ale unor biblioteci municipale mai mici.

Bibliografia de recomandare trebuie să fie din nou o preocupare însemnată a bibliotecilor publice, o adevărată piatră de încercare a eficienței activității lor bibliografice. Nu pledăm pentru scoaterea din cîmpul lor de activitate a bibliografiilor locale, a indicilor de perioadă, a contribuțiilor bibliografice și a altor forme a căror însemnătate am subliniat-o la timpul potrivit. Dar nu putem nici lăsa la voia întîmplării îndrumarea lecturii miilor de cititori, numai de dragul muncii științifice.

Cea mai elocventă dovadă a neglijării bibliografiei de recomandare o constituie ignorarea sprijinirii necesităților de lectură ale copiilor și ale tîneretului, manifestată de cele mai multe biblioteci publice. Fără a mai face din bibliografia de recomandare stîndardul unic al bibliotecilor noastre publice — greșeală constatată în anii trecuți —, nu este însă oportună nici trecerea pe panta contrară, de neglijare a ei, uneori cu pericolul încălcării atribuțiilor directe și al preluării atribuțiilor altor biblioteci, de obicei de învățămînt superior.

O altă lipsă asupra căreia vrem să atragem atenția o constituie slaba acoperire a unor discipline social-politice și

tehnice și, în special, popularizarea insuficientă a literaturii științifice și tehnice, a lucrărilor legate de realizările actuale din țara noastră.

Nu este imbecilă nici excesiva fișierizare a unor preocupări bibliografice sub formă de fișiere, impunîndu-se astfel raționalizarea acestor preocupări. Activitatea bibliografică necesită forme cu o audiență mai amplă; înseși cataloagele de bibliotecă se multiplică tocmai pentru a-și lărgi cercul de beneficiari și a oferi cititorilor o consultare cursivă, pe foi, mult mai favorabilă informării decît consultarea fragmentată, obositoare, a fișelor.

În unele cazuri, fișierul a devenit un scop în sine: dintr-o formă tranzitorie de muncă bibliografică, fișierul s-a transformat în dictator, în suprema rațiune de a exista a muncii bibliografice. La orizontul vieții noastre bibliografice apărînd o nouă boală — fișieromania.

Chiar dacă condițiile de multiplicare existente în multe biblioteci nu sînt încă corespunzătoare potențialului activității bibliografice a colectivului, cu mai multă insistență, folosind colaborarea între instituțiile din același oraș, numărul fișierelor poate să scadă; în orice caz, trebuie să i se bazeze calea avîntului luat în ultimul timp.

Semnalam, de asemenea, fărîmițarea activității bibliografice în diferite lucrări minore, care servesc unui cerc de cititori restrîns, iar altele, angajarea în lucrări de amploare, contrastînd cu posibilitățile proprii de finalizare.

Ca o ultimă deficiență mai importantă subliniem existența unor paralelisme în activitatea bibliotecilor: este drept, mai puține decît ne-am așteptat inițial. Unele din ele, mai scuzabile, se concretizează sub forma fișierelor de articole de critică literară sau de materiale necesare desfășurării procesului de învățămînt, dar altele sînt sub forma unor ample lucrări de investigație realizate de bibliotecă de același profil sau chiar de bibliotecă din același oraș; în ultimul caz, *Bibliografia orașului București*, prezentă în preocupările Bibliotecii Centrale de Stat și ale Bibliotecii municipale „M. Sadoveanu”, este un exemplu tipic de paralelism, la a cărui înlăturare pot contribui ambele biblioteci, prin colaborare la o lucrare comună.

La capătul acestei analize, este firesc să ne punem întrebarea: Și acum, încotro? Ce acțiuni ar conduce la mersul ascendent al activității bibliografice desfășurate de bibliotecile noastre, în viitor?

Din mulțimea de posibilități, selectăm câteva, după părerea noastră, cele mai imperioase.

În primul rând este necesar ca activitatea bibliografică să se bazeze pe analiza profundă și multilaterală făcută de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român pentru diferitele sectoare ale vieții social-economice, științifice și cultural-educative și să fie conformă sarcinilor trasate prin documentele Congresului. Toate sectoarele de activitate trebuie să găsească în munca bibliografică și de informare un sprijin cuprinzător și adecvat categoriilor de beneficiari, firul conducător fiind dat de documentele Congresului.

Ca urmare, în funcție de condițiile locale specifice — interese de cercetare, resurse de documentare, personal calificat, posibilități de multiplicare etc. —, trebuie să fie stabilite temele prioritare de către fiecare bibliotecă, tipurile și genurile bibliografice cele mai adecvate realizării lor. Fiecare bibliotecă trebuie să rămână în profilul ei, iar bibliotecile publice trebuie să realizeze un echilibru armonios între sarcinile multiple pe care le au în informarea cititorilor.

Pentru dezvoltarea activității bibliografice, este necesar de asemenea ca Asociației bibliotecarilor, prin Comisia bibliografică, să i se creeze condiții pentru publicarea planului anual, la timpul oportun, ca și pentru mărirea numărului bibliotecilor participante, până la cuprinderea integrală a tuturor bibliotecilor ce desfășoară activitate de informare bibliografică. Există astăzi posibilități pentru trecerea la o planificare de perspectivă și la coordonarea muncii bibliografice. Mai este necesar ca bibliotecile să fie sprijinite atât la stabilirea prevederilor, cât și pe parcurs, în munca de redactare și, mai ales, la multiplicarea unor lucrări meritorii și de larg interes. O contribuție însemnată poate să aducă Asociația bibliotecarilor prin întocmirea unei liste a periodiceilor importante a căror indexare este mai urgentă, prin valoarea publicațiilor, prin raritatea colecțiilor sau prin frecvența consultării. De asemenea, Biblioteca Centrală de Stat poate sprijini multigrărirea unor lucrări ale bibliotecilor municipale care prezintă interes și pentru alte județe. Direcția bibliotecilor din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă poate interveni pentru includerea în planurile editoriale a unor bibliografii de interes național, poate edita diferite culegeri de articole originale sau traduceri de specialitate — teorie și practică bibliografică.

Oreșterea nivelului teoretic al bibliografiilor este o problemă asupra căreia

trebuie să se îndrepte atenția conducătorilor bibliotecilor, fie prin utilizarea materialului de referință inclus în buletinele bibliografice editate de B.C.S. și în alte publicații referative, fie prin studierea literaturii de specialitate.

O altă cale, insuficient folosită până în prezent, este aceea a comunicărilor prezentate pe plan central sau local în cadrul cercurilor de studii ale Asociației. Rezultate optime pot fi obținute prin organizarea unor dezbateri asupra problemelor teoretice ale bibliografiei, preconizate pentru acest an de bibliotecile municipale din Bacău și din Sibiu pe problemele bibliografiei locale și ale elaborării repertiilor retrospective ale publicațiilor periodice și seriale. Se simte nevoia dezbaterii în continuare a problemelor legate de urgentarea realizării unui sistem bine definit al bibliografiei naționale, de legăturile dintre bibliografia națională și cea locală, de elaborarea lucrărilor bibliografice de recomandare, a indicilor de periodice și a biobibliografiilor și, mai ales, de atribuțiile ce revin bibliotecilor publice în activitatea de informare bibliografică, retrospectivă și, în special, curentă.

Tot în acest cadru, subliniem necesitatea realizării unor fascicule separate despre unele probleme teoretice și practice ale bibliografiei și a unor ghiduri de informare bibliografică pe domenii și chiar pe discipline științifice, acțiuni premengătoare elaborării unui tratat de bibliografie.

Pentru a asigura popularizarea activității bibliografice și informarea operativă asupra acestei activități, considerăm necesară trecerea la apariția semestrială a *Repertoriului colectiv al bibliografiilor nepublicate* și a *Bibliografiei bibliografiilor*, ambele elaborate de Biblioteca Centrală de Stat.

Activitatea de informare bibliografică desfășurată de bibliotecile din țara noastră va trebui să fie astfel fundamentată, încât, alături de celelalte aspecte ale muncii bibliotecare, să se ridice la înălțimea sarcinilor trasate întregii vieți cultural-științifice din țara noastră prin Hotărârile celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român. Perfecționarea continuă a activității bibliotecilor noastre se va încadra astfel procesului complex și avântat al poporului nostru de transpunere în viață a marelui program stabilit de partid.

Mircea IONESCU

SĂLILE DE LECTURĂ DIN BIBLIOTECILE ORĂȘENEȘTI

Realități și deziderate

O vizită prin câteva biblioteci orășenești din județul Prahova ne-a oferit o serie de date noi despre o problemă deosebit de actuală — sălile de lectură. Necesitatea existenței acestor secții decurge din însăși funcția pe care bibliotecile respective și-o asumă. Ele sînt chemate nu numai să furnizeze literatura pentru timpul de recreare al publicului cititor ci au îndoeși menirea de a constitui un centru de studiu și de informare a tuturor categoriilor de cititori. Destinată unui public cititor foarte diversificat ca profesione, pregătire și interese de lectură, biblioteca orășenească e obligată să-și constituie colecții cît mai bogate în toate domeniile și corespunzătoare tuturor cerințelor. Gradul de solicitare a unor lucrări interesînd mai multe categorii de cititori (enciclopedii, dicționare, tratate, antologii, ediții critice etc.) nu mai permite împrumutarea acestora. Sînt lucrări permanente de referință care nu pot lipsi din bibliotecă. Ele se includ în fondul sălii de lectură. Același lucru e valabil pentru cursurile universitare, manuale, bibliografiile obligatorii pentru diverse tipuri de școli, noutățile foarte des cerute. Lipsa din bibliotecă timp de mai multă vreme a unor astfel de cărți ar dezavan-

taja alți cititori interesați care ar pierde încrederea în promptitudinea bibliotecii și aceasta nu ar avea decît de pierdut. În sfîrșit, sala de lectură e factorul care stabilește legătura reală și continuă, afinitatea cititorilor cu biblioteca, ea creează publicul permanent al acestei instituții. Atmosfera de studiu, deprinderea lecturii și a informării organizate, la zi, emulația intelectuală sînt cîteva elemente care nu se formează cu adevărat decît într-o sală de lectură îndelung frecventată și ea e aceea care dă lecturii un caracter de continuitate. Avantajele indiscutabile pe care le aduce bibliotecii o sală de lectură bine utilată reclamă, de aceea, o intensă preocupare. În acest sens, atît din partea bibliotecarilor cît și a forurilor tutelar ale bibliotecii. Cîteva observații și unele principii de organizare le-am formula avînd în vedere cele cîteva biblioteci orășenești vizitate în județul Prahova.

Ca să pornim de la unele lucruri mai puțin importante (aparent) dar care au un rol destul de sensibil, ne-am referi mai întîi la problema localului. Suprafața, luminozitatea, modul de utilare cu mobilier, încălzirea sînt detalii care nu trebuie neglijate. La Mizil, sala de lectură e practic inutilizabilă iarna intrucît încălzirea, pentru o suprafață de circa 35 m², e asigurată de un godin cu lemne. Există 8 mese de lectură cu 20 de locuri care, în bună parte, rămîn neocupate. O bibliotecă de importanța celei de la Vălenii de Munte nu are practic sală de lectură. De la intrare, după un mic vestibul, treci printr-un hol luminat indirect (25 m²), unde se află o masă enormă (cu 6 scaune) la care se pot citi numai periodic. Din această încăpere se deschid celelalte camere cu serviciile bibliotecii (depozit, împrumut, secția pentru copii). O sală de trecere poate constitui cel mult o zonă de răsfoire, dar nu o sală de lectură. Săli excelente pot fi întîlnite la Urlați și Cîmpina. La Urlați, biblioteca se află într-o casă veche (una dintre cele mai frumoase din oraș, ni s-a spus), construită la sfîrșitul secolului trecut de arhitecți napolitani cu decorații murale și lemn sculptat. Întreg localul e încălzit cu gaze. Sala de lectură e situată în continuarea împrumutului, permițînd astfel accesul ușor al cititorilor dintr-o parte în cealaltă. Unei suprafețe de aproximativ 30 m² îi revin 5 mese de lectură cu 11 locuri. Și mai bine stau lucrurile la Cîmpina unde biblioteca, mutată de un an într-un nou local, are o sală de lectură foarte luminoasă și bine îngrijită (27 m², 6 mese cu 12 locuri în total, dulap bine inzestrat în lucrări de referință), realizîndu-se o atmosferă favorabilă studiului.

Un rol mai însemnat revine însă colecțiilor de publicații destinate exclusiv sălii de lectură. Am văzut că profilul lor are un alt caracter decât cel al fondului de împrumut. Cărțile din fondul sălii de lectură sînt, în mare parte, instrumente de lucru destinate consultării, nu lecturii integrale. Este greșită deci practica generală a bibliotecilor care consideră că depozitul de cărți destinat sălii de lectură trebuie să dubleze conținutul fondului de împrumut. Dubletele într-o bibliotecă își au rațiunea numai în măsura în care se află și ele în circulație pentru a satisface solicitări numeroase. La fel, e greșită măsura (care tinde să dispară) ca unicatele să nu fie împrumutate. Principiul esențial al oricărei bibliotecii trebuie să fie accesibilitatea cît mai mare a colecțiilor sale. Din acest unghi de vedere să decurgă fiecare acțiune a bibliotecii. De aceea e cît se poate de dăunătoare practica stocării publicațiilor în depozite, devenind astfel inutilizabile. În lipsa unor cataloage puse la punct, ne putem pune întrebarea cum pot fi consultate cărțile la care nu există accesul liber al publicului. Iată, de pildă, biblioteca din Urlați. În sala de lectură nu există decât periodice. Multe din fișele de catalog nu înregistrează cota cărților din rafturi, iar organizarea sistematică a colecțiilor e mai mult decât aproximativă. Pe de altă parte, dacă un cititor dorește să se informeze într-un domeniu, fără a cunoaște autori și titluri de lucrări, e greu de imaginat cum ar putea fi satisfăcut dacă catalogul nu în-

registrează toată colecția bibliotecii. Se creează deci fonduri de publicații moarte, fără nici un folos pentru nimeni. O soluție, pe care nu am întîlnit-o decît la Slănic (fostă bibliotecă comunală pînă la începutul anului !), e ca o mare parte a fondului de cărți destinat sălii de lectură să fie expus chiar în sală, fapt care nu înlătură cîtusi de puțin necesitatea cataloageilor.

Posibilități există în multe părți. Amintim că la Mizil, Cimpina și Urlați spațiul e suficient de mare și în locul unor mese la care nu citește nimeni se pot pune rafturi cu cărți la îndemîna tuturor. E semnificativ, în acest sens, faptul că biblioteca din Comarnic (bibliotecară Maria Anastasescu), destul de modestă ca local (mic și întunecos — consiliul popular orășenesc ar putea sprijini biblioteca în găsirea unui local adecvat), are cel mai mare număr de cititori din toate bibliotecile din județ vizitate (3 260 în 1968 ; pînă la 1 iulie 1969, 2 454), credem și datorită faptului că cea mai mare parte a colecțiilor sale se află la dispoziția cititorilor prin accesul liber la raft.

O altă chestiune. Periodicele, intrucît nu se împrumută, pot fi citite numai în sala de lectură și deci aici trebuie să se afle. De aceea nu am înțeles de ce, în biblioteci bune, rafturile cu periodice se aflau în secția de împrumut deși există spațiu suficient pentru așezarea lor chiar în sala de lectură. La Cimpina, în lipsa lor, figurează pe perete un afiș prin care se recomandă lectura ziarelor și revistelor pe care le cunoaște toată lumea. Cea

O problemă actuală — ÎNCHEGAREA REȚELEI DE UNITĂȚI BIBLIOTECARE DIN COMUNĂ

Convorbirea despre starea bibliotecilor comunale și organizarea activității a început la sediul Comitetului pentru cultură și artă al județului Neamț și a continuat în tot cursul deplasării prin cîteva comune. Înainte de a porni la drum, profesorul Gheorghe Bonghiz, președintele Comitetului ne-a prezentat un tablou sumar al stadiului de dezvoltare a rețelei de biblioteci, în actuala configurație teritorial-administrativă.

— Avem 70 de biblioteci comunale, 21 de filiale provenite din foste biblioteci comunale, încă 141 de filiale și 113 puncte de împrumut. Este o rețea largă, care cuprinde localități de diferite dimensiuni, răspindite de-a lungul și de-a latul județului pe o suprafață de 5 904 km², în zone de munte, de deal și de șes. Conducerea și îndrumarea acestei rețele ne pune la încercare tenacitatea și suscită

mai bună recomandare o formează prezența însăși a periodicelor. E adevărat însă că raftul cu periodice se află în imediată apropiere a sălii. Ceva mai rău stau lucrurile la Mizil. Din cauza pierderilor și a lipsei unui custode, o parte din reviste stau într-un dulap. Ce nu se vede, rar se caută.

La Cimpina am găsit un bine organizat și dotat fond de lucrări de referință aflat chiar în sala de lectură*. Am văzut acolo un *Larousse* în 7 volume și ediția într-un volum, *Lexiconul tehnic român, Dicționarul enciclopedic român* în 4 volume, *Dicționarul limbii române*, dicționare bilingve, lucrări de istorie, tratate generale în diferite domenii, operele clasiceilor marxism-leninismului, manuale de nivel superior, monografii, biografii, antropologii etc. Un raft din acest dulap era ocupat de bibliografia locală și îndeosebi de lucrări turistice referitoare la județul Prahova. Tot în sala de lectură, alăturat fondului de referință, se găsea o vitrină cu noutăți. Iată deci un element indispensabil oricărei săli de lectură și pe care nu l-am găsit nicăieri în altă parte în județ. La Urlați, un început timid în unul din rafturile sălii de împrumut: aproximativ vreo douăsprezece lucrări de importanță secundară și eteroclite. La Văleni, tot la împrumut, un

* Se vede că activitatea bibliotecii s-a îmbunătățit mult după cele constatate aici în 1967. (Vezi Antoaneta Tofan, *Biblioteca raională Cimpina văzută de aproape*. În: *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 10, oct 1967, p. 595-600.

dulap închis unde figurau în genere dicționare. La Mizil am găsit un fond destul de bine organizat dar așezat în biroul directoarei. Aș menționa că dintr-un asemenea fond de referință nu ar trebui să lipsească *Bibliografia R.S.R.* și cataloagele editoriale sau alte bibliografii, atlase geografice, lucrări de legislație, ABC-ul medical etc. De altfel, o bună parte a compoziției acestui fond poate fi stabilită direct prin consultarea cititorilor, singurii în măsură să spună ce îi interesează și ce nu.

O constatare generală și care a făcut ceva mai dificilă investigația precum și concluziile care s-ar putea desprinde. Evidența lecturii la împrumut și la sala de lectură se face laolaltă. Nu am putut deci constata direct, pe baza fișelor, diferențele de lectură care se stabilesc între aceste secții ale bibliotecii. Credem că și bibliotecarii ar fi câștigați în sondarea intereselor cititorilor dacă evidența s-ar ține separat, fapt care nu ar complica decât cu puțin formele scriptice. S-ar vedea atunci gradul real de solicitare al totalității colecțiilor și bibliotecarii ar avea posibilitatea să ia măsuri precise pentru utilizarea lor în cel mai înalt grad.

Rămâne totuși de răspuns la întrebarea: De ce numărul cititorilor care frecventează sălile de lectură din bibliotecile vizitate rămâne scăzut față de numărul locuitorilor din orașele respective, locuitorii care prin preocupările lor sint obligați să recurgă la serviciile bibliotecilor?

Adrian PĂRVELESCU

rezolvarea multor probleme mari și mici. Interesându-ne de îmbunătățirea organizării rețelei de biblioteci avem în vedere crearea unui cadru propice dezvoltării conținutului activității. Bibliotecile trebuie să exercite o influență profundă asupra conștiinței oamenilor și pentru aceasta se cere o bună organizare a tezaurului de valori spirituale ce se află condensate în cărțile pe care le vehiculează. Spre aceasta ne îndeamnă istoricele Hotărâri ale Congresului al X-lea al P.C.R.

Împreună cu tovarășul G. Bararu, inspector șef, și Alex. Diaconu, inspector pentru biblioteci, am plecat spre câteva biblioteci comunale. Era un prilej binevenit de a cunoaște și de a comenta „pe viu” situațiile întâlnite, de a confrunta realitatea imediată cu prevederile planurilor de activitate.

* * *

Comuna Girov, cu cei aproape 9000 de locuitori, este răspândită în 11 sate, dintre care două se disting cu o populație mai numeroasă: Girov — satul centru de comună cu 2339 de locuitori — și Dochia — fost centru de comună cu 2477 de locuitori. În raza actualei comune a mai funcționat o bibliotecă cu bibliotecar salarizat în satul Căciulești.

Pe scurt, situația bibliotecilor se prezintă astfel: biblioteca din centrul comunei înscrisesse în primul semestru al acestui an 417 cititori, care au împrumutat 3597 de volume față de 439 de cititori și 4490 de volume eliberate în cursul anului precedent. Dacă apelăm numai la datele de la sediu, progresul față de anul trecut este evident. Care era

Însă situația în celelalte sate din comună? Fostele biblioteci comunale erau închise, la fel și celelalte filiale, deoarece responsabilii acestora, cadre didactice, se aflau în vacanță. Maria Vereș, bibliotecară comună, nu are posibilități de deplasare în satele componente ale comunei. De altfel, pentru vizitarea filialelor este prevăzută numai o singură zi pe săptămână și dacă am accepta că bibliotecara se deplasează săptăminal, ar ajunge o dată la trei luni la fiecare filială sau punct de împrumut. Fostele biblioteci comunale au rămas cu fondul de publicații ce l-au avut în momentul reorganizării, iar fostele filiale ale acestora, după cum ne-a informat bibliotecara, primesc în continuare cărțile de la fostele biblioteci comunale. Ca atare, în privința organizării, teoretic nu s-a schimbat nimic în afară de denumire: fostele biblioteci comunale se numesc filiale, își păstrează în continuare fondul de publicații ca un fond permanent, rămân în vigoare aceleași registre inventar, se ocupă mai departe de fostele lor filiale, nu mai au bibliotecar salarizat, ci un bibliotecar cu muncă obiștească.

— Bibliotecarii de la filiale — ne spune tovarășul Bararu — au fost încadrați pe bază de decizie de numire de către consiliul popular comună. Desigur, că numai atât nu este suficient.

— Într-adevăr, intervine Maria Vereș, bibliotecara comună, nu este de ajuns ca omul să primească o numire, ci trebuie să nutrească și un anumit interes pentru munca pe care o face în timpul lui liber. Iertați-mi expresia, dar „nimeni nu se leagă la cap oînd nu-l doare”. Cu alte cuvinte, bibliotecarul cu munca obiștească, care ia în primire o fostă bibliotecă comună, își asumă o răspundere materială și în plus mai este obligat să suporte reținerile pentru garanția de gestionar. Primind decizia de numire, el caută în cel mai feroc caz să se achite de obligația ce îi revine în cele două ore pe săptămână. Este un timp cu totul insuficient pentru valorificarea unor colecții de mii de volume.

— Care ar fi după dv. soluția?

— Despre asta s-a mai vorbit și s-a mai scris. După părerea mea, bibliotecarii de la filiale ar trebui să fie stimulați fie prin premii trimestriale, fie printr-o sumă fixă pe care s-o primească în funcție de numărul de ore prestate la bibliotecă.

— Rămân însă o seamă de probleme care trebuie să fie rezolvate pe plan local — spune tovarășul Bararu. Cea mai importantă este organizarea propriu-zisă a activității bibliotecilor, închegarea rețelei de unități bibliotecare din comună.

* * *

Comuna Trifești are o populație de 7952 de locuitori, dintre care în satul centru de comună 3550 de locuitori și în satul Miron Costin, fost centru de comună, 2402 locuitori. Spre deosebire de comuna Girov, la biblioteca comună Trifești am găsit o evidență bine pusă la punct, atât în ceea ce privește activitatea la sediu, cât și la filiale. Bibliotecara Ana Slavnea a lucrat intens la reorganizarea fondului de publicații și constituirea registrului inventar unic pe întreaga comună. Fondul de publicații din fosta bibliotecă comună Miron Costin a rămas în continuare la actuala filială, după ce au fost operate unele schimbări. Astfel, în această filială, numărul de volume a scăzut de la 4208 în 1967 la 3969 în 1968. Din punct de vedere valoric însă a avut loc o creștere de la 19910 lei la 21734 de lei. Această situație se datorește scoaterii din fondul fostei biblioteci comunale a multor broșuri cu conținut depășit și completării cu cărți care au o valoare bănească mai mare. Periodic, bibliotecara trimite la filială, pe bază de borderou, cărțile noi care intră în bibliotecă comună.

Fără a se afirma deocamdată prin rezultate spectaculoase, biblioteca comună din Trifești oferă cititorilor un fond de publicații bine organizat și condiții favorabile pentru lectură.

* * *

Pe Eugenia Humă, bibliotecara din comuna Dobreni, am întâlnit-o la sediul filialei din Negrești, unde lucra la registrul inventar unic al fondului de publicații. Programul ei săptăminal de lucru se împarte între sediul bibliotecii comunale din Dobreni (trei zile și jumătate), filiala din Negrești, fostă bibliotecă comună (două zile) și punctele de împrumut din celelalte trei sate (jumătate de zi pe săptămână). Cumulind activitatea în două sate, aportul ei nemijlocit la deservirea cititorilor este apreciabil: în primul semestru al acestui an au fost înscriși 614 cititori și au fost eliberate 4124 de volume.

— Totuși cifrele sînt inferioare celor din anii precedenți — remarcă tovarășul Diaconu. Care este cauza?

— În primul rînd, răspunde tovarăsa Humă, o parte din fișele cititorilor din anul trecut erau fictive. (Acest lucru se poate lesne observa printr-o simplă citire a fișelor de cititori și este o dovadă că fosta bibliotecară n-a fost controlată.) Și apoi, nu uitați că înainte era vorba de

două biblioteci comunale, care erau deschise pentru cititori toată săptămîna. Acum, programul pentru fiecare bibliotecă în parte este mai scurt. Avem însă avantajul că între cele două sate circulă cu regularitate un autobuz și cititorii au început să se obișnuiască cu noul program.

Formula de organizare a activității bibliotecilor din comuna Dobreni prezintă încă un avantaj: cititorii sînt deserviți de către un bibliotecar salarizat. Dacă ținem seama de faptul că satul Negrești are peste 2000 de locuitori și satul Dobreni — 1500 de locuitori înseamnă că bibliotecarei îi revine deservirea directă a unei populații echivalentă numeric cu aceea a unei localități unde gradul de concentrare a populației în centrul de comună este mai mare.

— Dar această formulă — ne spune tovarășul Bararu — nu poate fi aplicată peste tot. De pildă, în comuna Girov, care are 11 sate componente. Totuși, merită să fie studiată și va trebui să găsim pentru fiecare comună în parte cea mai fericită formulă de organizare a muncii cu cartea.

★

Cînd am ajuns la biblioteca comunală Bălțațești, bibliotecara Elena Asandei era ocupată cu servirea cititorilor. Ordinea și curățenia care domneau pretutindeni dovedeau grija pentru aspectul bibliotecii. Consultînd planul de muncă ne-am oprit la unul din punctele ce ni s-a părut mai important: îmbunătățirea evidenței fondului de cărți și reorganizarea filialelor în scopul atragerii unui număr mai mare de cititori la bibliotecă. Explicațiile bibliotecarei au completat laconismul acestei fraze.

— Anul trecut, cînd am luat în primire biblioteca, mi-am dat seama că voi avea mult de muncit ca să fac ordine. Nu este vorba numai de exteriorul și interiorul bibliotecii, ci și de organizarea colecțiilor, de întreaga tehnică bibliotecară, de activitatea la sediu și la filiale.

— Cum s-ar spune, ați luat totul de la capăt...

— Nu este toamă așa. Din moment ce am menționat „îmbunătățirea evidenței...” se subînțelege că este vorba de o continuitate din care voi omite numai greșelile. După cum vedeți, lucrez la întocmirea unor noi registre inventar și în același timp cititorii vin la bibliotecă și împrumută cărți...

— Dar ce v-a determinat să treceți la întocmirea unor noi registre?

— Pentru această operație am primit aprobarea consiliului popular comunal

Au fost două motive principale: primul, datorită peregrinării diferiților bibliotecari lipsiți de experiență și de cunoștințe, în vechile registre s-au strecurat numeroase greșeli (scoateri neoperare, volume clasificate eronat etc.) încît cu greu se mai poate cunoaște cîte volume și ce titluri există în fondul real de publicații; al doilea, biblioteca noastră este unica bibliotecă publică a comunei și de aceea registrul inventar trebuie să reflecte totalitatea publicațiilor existente în toate unitățile noastre. În momentul de față, nu pot să vă răspund cîte volume există în colecțiile bibliotecii la sediu și în cele trei filiale.

— Pentru aceleași motive, mulți bibliotecari nu pot să răspundă corect la această întrebare — remarcă tovarășul Diaconu. Controlaile făcute în numeroase biblioteci ne-au dovedit că există o discordanță între evidența publicațiilor și realitate.

— Ceea ce fac acum nu este o simplă operație de înregistrare. Nici nu este vorba de o singură operație, ci de mai multe. Prin mîinile mele trece fiecare carte din bibliotecă, verific cota de clasificare și o rectific acolo unde este cazul, trec noul număr de inventar și îl anulez pe cel vechi, înregistrez toate datele în registrul inventar. Pentru mine, care sînt o bibliotecară relativ nouă în această bibliotecă, inventarierea este în același timp un prilej de a face cunoștință directă cu întregul fond de publicații. Am posibilitatea să depistez dubletele și să le separ de restul fondului pentru ca ulterior să le repartizez la filiale, unde vor rămîne ca un fond permanent. Totodată, operez scoaterea cărților uzate și a celor cu conținut depășit, eliberînd în felul acesta rafturile de o serie de cărți fără circulație. Cu aceeași ocazie, stabilesc titlurile care vor rămîne în fondul de referință și în cel uzual, precum și volumele care vor constitui fondul pentru filiale. De aceea, în planul de muncă am pus în corelație îmbunătățirea evidenței publicațiilor cu reorganizarea filialelor.

— Cum procedați cu publicațiile existente în filiale?

— Acestea au fost aduse la sediul bibliotecii urmînd ca după încheierea inventarierii să se constituie pentru fiecare filială un fond fix de publicații format, mai ales, din dublete. Apoi, voi organiza circuitul spre sau de la filiale a fondului constituit în mod special pentru acestea. Bineînțeles, nu voi neglija ca în fondul pentru filiale să fie incluse și cărțile noi care vor intra în bibliotecă.

— Cînd vom putea cunoaște cîte volume există în colecțiile bibliotecii?

— În momentul cînd voi reface Registrul de mișcare a fondului, poate chiar înainte de a citi în paginile revistei articolul care intenționați să-l publicați.

La Comitetul județean pentru cultură și artă am înțeles multă înțelegere și interes pentru problemele bibliotecilor comunale. Să înșirăm întreaga gamă de probleme ar însemna să intrăm în amănuntele celor 70 de biblioteci comunale din cuprinsul județului. De aceea, le reținem numai pe acelea semnalate cu ocazia controlului efectuat în cele câteva biblioteci menționate. Ele nu constituie însă nici o noutate pentru Comitetul județean pentru cultură și artă.

Parcurgînd notele de constatare ale inspectorilor îți poți lesne da seama că principala atenție s-a îndreptat spre îmbunătățirea conținutului activității bibliotecilor comunale. Controlul efectuat în biblioteci urmărește în aceeași măsură și aplicarea indicațiilor privitoare la organizarea bibliotecilor publice de la sate în actuala configurație administrativ-teritorială.

Activitatea de control, așa cum se desfășoară în județul Neamț, se distinge prin două aspecte: 1) controlul de conținut și de specialitate care este efectuat de inspectorul șef și de inspectorul pentru bibliotecă și 2) controlul informativ, la care sînt antrenați ceilalți inspectori. Acesta se referă la respectarea programului la sediu și la filiale, la culegerea datelor privind activitatea (cititori, volume eliberate, manifestări de masă), la aspectul bibliotecii, la baza materială. Un grafic sinoptic al deplasării inspectorilor marchează localitatea care a fost vizitată, problemele și respectiv instituțiile la care s-a făcut deplasarea. În felul acesta se urmărește cuprinderea tuturor localităților și a tuturor instituțiilor subordonate Comitetului județean pentru cultură și artă.

Repartizarea inspectorilor pe grupuri de comune vine uneori în contradicție cu responsabilitatea acestora pe probleme. Așa, de pildă, inspectorul pentru bibliotecă are posibilitatea de a urmări problemele de conținut și de specialitate numai în comunele care i-au fost repartizate, iar pentru restul comunelor primește informații de la ceilalți inspectori.

INFORMARE ?

Orașul de pe malul stîng al Ialomiței, reședința județului din marea de aur și leagănul fertilității care este cimpia Bărgănanului, își profilează siluetele moderne ale noilor clădiri ce largesc panorama Sloboziei vechi și oferă locuitorilor ei un plus de confort și bunăstare. Animația creată de ritmul noilor zidiri și al industriei locale este întregită de intensa circulație a autovehiculelor care străbat principala șosea ce leagă Capitala de alte orașe ale țării și de litoralul Mării Negre.

...voi ch'entrate !

Cu imaginea sugerată de acest ritm trepidant și de dimensiunile crescînde ale Sloboziei, am pășit pragul Bibliotecii orașenești. Aici este liniște.

Poate că cititorul acestor rînduri se așteaptă să scriu despre liniștea relaxantă creată de ambianța plăcută a cărților, despre o sală de lectură amenajată cu gust, despre accesul liber la raft dintr-o încăpere în care cititorii se pot mișca în voie, fără să se incomodeze unii pe alții... Sau poate că bibliotecarii din județ, ca să nu mai pomenim și de cei din alte județe, se așteaptă să gă-

Unde și cum ?

La rîndul său, în comunele în care se deplasează, se ocupă și de celelalte instituții aparținînd Comitetului județean de cultură și artă. Cu toate acestea, forma de organizare a controlului permite să se cunoască problemele esențiale ale bibliotecilor și să se elaboreze măsurile corespunzătoare fiecărei situații date. Se urmărește dacă fondul de publicații a fost preluat de la fostele biblioteci comunale de către biblioteca publică a comunei, dacă așezarea cărților în raft corespunde normelor tehnice, dacă există mijloace de informare la nivel comunal, dacă se respectă programul de activitate etc.

Scurta noastră vizită prin cîteva biblioteci comunale a dovedit că nu peste tot se respectă indicațiile privitoare la preluarea fondului de publicații și organizarea activității filialelor și a punctelor de împrumut. Totodată, reiese că e necesar să se facă o categorisire a bibliotecilor în funcție de caracteristicile diferitelor comune, iar indicațiile cu privire la organizarea unităților să țină seama de specificul fiecărei comune.

A. GRINDEA

sească în acest articol metode de activitate izvorite din experiența unei biblioteci dintr-o reședință de județ.

Nu veți găsi nimic din toate acestea! Liniștea apatică, generată de lipsa de confort este tulburată din cînd în cînd de intrarea unuia din cititorii bibliotecii, nevoiți să se mulțumească numai cu împrumutul unor cărți. Pentru că de lectură în bibliotecă nici nu încapе vorbă.

Imaginați-vă o încăpere de 54 de metri pătrați, cu 146 de metri liniari de raft, cu o masă de lucru pentru bibliotecară și un godin așezat în apropierea rafturilor (un adevărat pericol de incendiu iarna), un maldăr de 246 de volume pe fiecare metru pătrat și puneți-vă în situația cititorilor care încearcă în acest amalgam să consulte o carte. Aceasta este secția de împrumut pentru adulți. Și mai este o încăpere de 20 de metri pătrați în care sînt plasați 114 metri liniari de raft. Aici este depozitul de cărți, aici se află colecțiile de periodice și tot aici este și biroul directoriei bibliotecii.

Dar secția pentru copii? Situată într-un alt local ar trebui să-și aibă înscris pe frontispiciu dictonul: Lăsciate ogni speranza, voi ch'entrate! Voi cei ce intrați aici, lăsați deoparte orice speranță pentru că tavanul atîrnă deasupra cape-

telor ca o veritabilă sabie a lui Damocles, iar peretele exterior, mai înclinat decît renumitul turn din Pisa, așteaptă un cutremur de minimă intensitate, o pală de vînt sau numai o simplă opinie ca să se surpe.

Este un real pericol pentru viața micilor cititori și curmarea lui neîntîrziată este o chestiune de responsabilitate care nu trebuie privită în liniște.

Să sperăm că în locul invocării unor cauze obiective etc., etc., etc. problema localului Bibliotecii orașenești din Slobozia va fi rezolvată. Pînă atunci așteptăm... cu neliniște.

O bibliotecă orașenească fără abonamente...

Intrînd în localul bibliotecii orașenești, să încercăm a pătrunde și în semnificația unor cifre. Începînd din 1965 se succed trei ani de involuție: numărul cititorilor scade de la 1987 la 1571 de cititori în 1967, iar împrumuturile de la 23984 la 19005 volume. În anul 1968, situația se redresează prin înscrierea a 1800 de cititori și eliberarea a 21178 de volume și tînde să se mențină așa și în anul acesta. Mândica Mandache, directoarea bibliotecii orașenești, pune această redresare în seama prelungirii duratei programului de funcționare, prin trecerea la lucru în două schimburi la secția pentru adulți și a intensificării muncii de popularizare a cărții și a bibliotecii. Fără îndoială că aportul colectivului bibliotecii este laudabil, dar nu este singurul factor în măsură să emuleze lectura.

Transformarea orașului Slobozia în reședință de oraș a dus la concentrarea unor instituții de nivel județean, la creșterea cererii de carte, la lărgirea nevoii de informare. Evident că, afluxul de cititori trebuie pus și în seama interesului tot mai mare al cetățenilor Sloboziei pentru carte.

Biblioteca posedă un fond de publicații de 28000 de volume, care crește anual în medie cu 2500 de volume. Este o colecție ale cărei potențe reale de satisfacere a cerințelor de lectură și de informare ar trebui să fie mai bine valorificate. Serviciile bibliotecii orașenești se cer a fi ridicate la nivelul pretențiilor dintr-o reședință de județ. Dar unde și cum să-și dezvăluie colecțiile și să organizeze munca de informare?

În actualul stadiu, întreaga activitate se reduce la împrumutul de cărți și la organizarea unor manifestări de masă. Dacă vreunul din cititori ar dori să consulte un ziar sau o revistă, temerară dorință, ar trebui să se strecoare printre rafturile inghesuite în secția de împru-

mut, să pătrundă în depozit și de-abia acolo să-l aștepte o surpriză : numărul solicitat nu se găsește. Să fie numai o întimplare, o regretabilă neglijență a bibliotecarei care se îngrijește de păstrarea periodicelor? Adevărul este că în perioada premergătoare unor evenimente importante cum a fost Congresul al X-lea al P.C.R. și aniversarea unui sfert de veac de la Eliberare, la Biblioteca orășenească Slobozia nu s-au făcut abonamente la ziare și reviste.

Toate ar fi bune, dar...

Înainte de a pleca în câteva comune, am trecut pe la Comitetul județean pentru cultură și artă Ialomița. Aici am luat cunoștință de amplul plan de muncă privitor la biblioteci. Din abundența de expoziții, simpozioane, montaje, medalioane, seri literare și științifice etc. și din temele înscrise în planul pe trimestrul al treilea am reținut intenția de a plasa activitatea pe făgașul actualității. Se preconiza și un schimb de experiență în legătură cu organizarea fondului de publicații, difuzarea unor materiale tehnice de specialitate — cum ar fi: tabela prescurtată pentru așezarea cărților în raft, tabela de autori, modificările din clasificarea zecimală — precum și elaborarea unor texte pentru manifestări de masă.

Fondat pe aceste intenții, ne așteptam să găsim în bibliotecile comunale colecții organizate, expoziții de cărți cu o tematică bine aleasă, colecții de ziare și reviste din care orice cititor să se informeze.

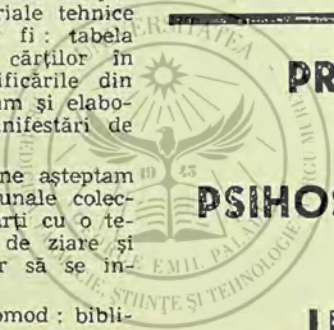
Am ales drumul cel mai comod : bibliotecile din comunele situate pe șoseaua asfaltată dintre Slobozia și București. Într-adevăr, la biblioteca comunală Andrășești, colecțiile de cărți erau bine aranjate, au fost organizate numeroase acțiuni de popularizare, dar... nu exista nici un ziar sau o revistă. În comuna Perieți din vecinătatea Sloboziei, la sediul bibliotecii comunale cărțile erau vraiste ca urmare a trecerii C.F.I., la filiale nici o activitate (fondurile de cărți ale acestora n-au fost luate în primire de bibliotecară și de un an și jumătate nu s-a trimis nici o carte în filiale). Aici însă căminul cultural a alocat un fond pentru abonamente, așa că biblioteca comunală avea mai multe titluri de ziare și reviste decât însăși biblioteca orășenească. La biblioteca comunală Căzănești, aceeași dezordine în rafturi, bibliotecara nu cunoaște situația reală a fondului de publicații, nu există nici un fel de abonamente la ziare și reviste.

Să ne oprim numai al acest ultim „amănunt“.

Ce fel de informare și propagandă situate în actualitate se pot desfășura în astfel de condiții? Tovarășul Vladimir Manoliu, președintele Comitetului județean pentru cultură și artă ne dă unele explicații : fondul alocat pentru achiziții de cărți a fost diminuat și de aceea s-a renunțat la abonarea bibliotecilor pe plan județean, rămânând să se facă pe plan local, din fondurile căminelor culturale. Ce te faci însă când acestea nu au fonduri? Rezultatul acestei soluții originale s-a văzut : majoritatea bibliotecilor din județ, inclusiv Biblioteca orășenească din Slobozia, au rămas fără abonamente și nu pot oferi cititorilor periodicele de care au nevoie pentru informarea curentă. Nici măcar bibliotecarii, în afară de cei care au abonamente personale, nu pot fi la curent cu ultimele noutăți.

Oricâtă solitudine am avea față de bunele intenții, faptele rămân fapte. În loc de orice altă concluzie, sînt necesare măsuri care să aducă bibliotecile pe făgașul actualității.

A.G.

PROBLEME DE PSIHOSOCIOLOGIE A LECTURII ȘI A BIBLIOTECILOR (II)

Un alt unghi din care poate fi abordată problema lecturii este cel care privește raportul public cititor—producție de carte, eforturile editorilor de a cunoaște (prin statistici, anchete, sondaje) gustul cititorilor, preferințele lor, în paralel cu eforturile de a-i influența — și pe cititori și pe autori. Aici intervin alte probleme : a reclamei, cu toate formele pe care le îmbracă, de la simplul anunț pînă la concursuri etc. sau problema „best-seller”-urilor, al căror succes de librărie nu este în mod obligatoriu în corelație cu valoarea cărții. Viziunea strict comercială asupra cărții, în anumite țări, are repercusiuni asupra cititorului, care nu este întotdeauna conștient că se află în

„fața unei satisfacții superficiale, că acea carte, pe care se învățase să o stimeze, a cedat locul unui alt produs... uneori de valoarea gumei de mestecat... Căci societatea, căreia ar trebui să-i revină sarcina de îndrumare prin factorii ei culturali, este desinteresată”¹⁾.

În țările socialiste — după cum sesizează Jean Paul Sartre — problema se pune altfel: „... a publica o carte într-o societate socialistă înseamnă a o recomanda. O editură de stat este, dacă vrei, un fel de premiu Goncourt generalizat...” Editura, eliberată de preocuparea concurenței, posedă mijloacele de a pune de acord oferta cu cererea. În aceste țări există o preocupare constantă de a îndruma lectura prin popularizarea activă, întreprinsă de librării, biblioteci, cămine culturale etc.

De mulți ani, lectura constituie o preocupare serioasă în multe țări ale lumii. În țările socialiste ea reprezintă o parte integrantă a educației socialiste și se bucură de un sprijin multilateral din partea statului. În Țările de Jos, de cea 30 de ani se organizează anual săptămîna cărții; în S.U.A. de 10 ani are loc Săptămîna națională a bibliotecilor; zile ale cărții se organizează în Germania, Spania, Anglia. În Franța, Asociația „Lire” (cu lozincă „Un om care citește valorează cît doi”), care reunește Sindicatul național al editorilor, Federația franceză a sindicatelor librărilor și personalități din lumea literelor și a cărții în general, urmărește cîștigarea unui număr larg de cititori, atrăgînd atenția asupra tuturor punctelor de distribuție a lecturii, contribuind astfel indirect și la dezvoltarea bibliotecilor. De aceea, bibliotecile municipale și centrale de împrumut s-au asociat Săptămîinii naționale a lecturii²⁾, largă manifestare de propagandă organizată pentru prima dată în 1966, între 9 și 15 mai, cu care ocazie s-a cerut concursul tuturor întreprinderilor publice și particulare, au fost folosite toate mijloacele de publicitate și informație, s-au organizat conferințe de presă, emisiuni televizate, prezentarea unor biblioteci mari, vizitarea acestora cu ghid și comentarii pînă la orele 24, expoziții de publicații, diapozitive după manuscrise, concursuri cu premii în cărți și alte obiecte, întrevederi cu librării, convorbiri între scriitori și cititori, conferințe, dintre care cităm pe cea a scriitorului Roger Rabinaux, *Naissance ou mort du livre*.

Lectura și bibliotecă

Lectura constituie obiect de cercetare nu numai pentru psihologi și sociologi,

ci pentru toți cei legați, într-un fel sau altul, de carte, deci, evident, și pentru bibliotecari.

Biblioteca, prin însăși modul ei de organizare și funcționare — chiar dacă cîmpul ei de cercetare se reduce exclusiv la persoanele care o frecventează, deci la o parte redusă și specializată a publicului — se găsește într-o situație favorabilă pentru observarea directă a lecturii, a comportamentului cititorilor, avînd în același timp posibilitatea de a exercita o oarecare influență asupra lor.

Literatura de specialitate — bibliologică — abundă în articole care tratează acest subiect. Ele arată că lectura este studiată în diverse medii, pe diverse categorii de cititori: se fac statistici și încercări de interpretare a lor. Amintim aici și cercetarea Anei Lövenstein, de la B.C.U. Cluj, care, pe baza anchetării a 70 de cititori, studenți la Facultatea de matematică-mecanică, a urmărit să constate cît timp liber afectează aceștia lecturii și ce preferințe au în privința beletristicii.

S-ar putea da numeroase alte exemple de asemenea anchete. Dar cifrele furnizate de ele nu dezvăluie exact toate implicațiile psihologice și sociologice ale cărții. Deoarece numai statisticile nu aduc suficientă lumină în ceea ce privește rolul lecturii în viața socială, este necesar un studiu aprofundat al lecturii, considerată ca „fenomen de asimilare a valorilor spirituale”³⁾.

Pentru înțelegerea unui fenomen psihologic colectiv cum este lectura, este necesară chestionarea unui număr suficient de persoane, judicios alese. Această sarcină nu e ușoară, șansele unui răspuns lucid și sincer din partea celor anchetați fiind foarte reduse. Există o reținere din partea cititorilor în a-și mărturisii preferințele reale: nu se recunoaște ușor faptul că lectura romanelor captivante ia un timp considerabil, că se afectează mult timp paginii de umor sau bandelor desenate dintr-un ziar etc. Pe de altă parte, mărturiile intermediarilor cărții (editori, librari) oferă și ele, în general, posibilități reduse, de a stabili adevărul după cum reiese din cele arătate mai sus.

Tot bibliotecile sînt acelea care ar putea efectua studii mai ample de psihologie a lecturii. Atît bibliopsihologia cît și bibliosociologia sînt însă încă domenii insuficient explorate, în care se înaintează cu pași timizi. Se cunosc prea puține lucrări și chiar cele care există sUBLINIĂZĂ, în majoritatea lor, necesitatea continuării studiului, a amplificării și aprofundării lui, neformulînd „concluzii” definitive.

Bibliopsihologia, pe care Paul Otlet, unul din fondatorii FID-ului, în lucrarea sa *Carte despre cărți*, o consideră o secțiune importantă a bibliologiei, a fost fondată ca știință, cu decenii în urmă, de Nicolae Rubakin.

Rubakin a fost pe de o parte un mare teoretician, considerat ca „părintele bibliopsihologiei”⁵⁾, dar în același timp a desfășurat și o deosebită activitate practică: a scris 329 de cărți care s-au bucurat de o largă popularitate; a redactat 2 bibliografii mari — *Printre cărți și Practica autoeducării* — în care aplică principiile bibliopsihologiei; a întocmit 15 mii de programe de lectură, adaptate la diferite tipuri de cititori. Înființarea Institutului de bibliopsihologie din Geneva, care a funcționat pînă la moartea creatorului său, este de asemenea una din marile lui realizări. Rezultatele muncii și experimentelor efectuate aici au fost publicate în *Introducere la psihologia bibliologică*, apărută în 1922, la Paris, în 2 volume.

Iată, în esență, principiile bibliopsihologiei, formulate de Rubakin.

Sensul unui cuvînt, conținutul unei cărți nu sînt numai mijloace de transmitere de idei ci și instrumente de stimulare a trăirilor psihice, proprii cititorului, deci fenomene psihologice. În consecință, realitatea (conținutul cărții) este percepută în mod personal, cititorul trecînd printr-un proces de recreare a ei. De asemenea este posibil ca cititorul să găsească într-o lucrare idei pe care autorul n-a intenționat să le exprime sau, invers, să nu le vadă pe cele existente. Ca dovadă a acestei lecturi „creatoare” sînt impresiile diferite pe care le lasă o carte, în funcție de cititor sau de momentul lecturii, datorită modificărilor prin care trece cititorul însuși. Aceste modificări sînt determinate, în mare măsură, de engramme (amintiri ale unor impresii din trecut), depozitate în mnemă (totalitatea fenomenelor de conștiință ale cititorului). Acestea, fie că se datorează contactului cu realitatea, fie că sînt construcții fictive, se grupează în combinații noi, făcînd în felul acesta ca și cititorul, stimulat de lectură, să treacă printr-un proces de creație. Mnema, la rîndul său, este condiționată de mediu, rasă și moment istoric, elemente studiate de bibliosociologie, disciplină de care Rubakin s-a ocupat de asemenea. De aceea, cu cît între autor și cititor există mai multe puncte comune în ceea ce privește gîndurile, sentimentele, modul de comportare, deci cu cît structura lor psihică este mai asemănătoare, cu atît posibilitatea de comunicare între ei va fi mai ușoară.

Bazat pe aceste legi, Rubakin elaborează metoda bibliopsihologiei, considerînd cartea și autorul ca fenomene care pot fi supuse unui studiu exact, analizei, măsurării, ca orice fenomen al naturii. Bibliopsihologia observă procesul lecturii unei anumite cărți, în cazul unui anumit cititor, cu ajutorul unui sistem special de măsurare. Prin această metodă se studiază procesul lecturii, încetînită în mod artificial: textul pentru anchetă este redactat în așa fel încît fiecare cuvînt formează un rînd, iar cititorului i se cere să-și înregistreze și să-și clasifice reacțiile față de cuvintele izolate de text.

Metoda se bazează, în mare măsură, pe introspecție (fie sub formă de auto-observație, fie de experimente efectuate de însuși subiectul anchetat); rezultatele introspecției se studiază apoi de cercetător, cu cea mai mare obiectivitate, realizîndu-se astfel o sinteză a metodei subiective cu cea obiectivă. Rubakin vorbește de asemenea de o sinteză a măsurărilor calitative (clasificarea fenomenelor psihologice din timpul lecturii) și cantitative (rezumatul statistic al clasificărilor înregistrate).

Studiul bibliopsihologiei se efectuează la trei nivele: verbal, întraverbal și supravverbal. Bibliopsihologia verbală studiază fenomenele care se produc sub influența cuvintelor izolate, cea intraverbală, legătura între cuvinte în cadrul unui text. Cititorului i se cere să clasifice cuvintele dintr-un text de la ultimul spre primul și apoi invers, putîndu-se constata astfel cum sensul unui cuvînt fluctuează în permanență în funcție de modificările interverbale. Unele cuvinte creează un stimul puternic, producînd un potențial ridicat în mnemă, cu atît mai puternic, cu cît aceasta e mai săracă. Acest fapt explică de ce indivizii cu o mnemă săracă pot fi mai ușor influențați decît cei cu una mai bogată. Bibliopsihologia supravverbală face sinteza cuvintelor dintr-un context dat, studiînd rezultatul stimulării produse de o singură frază, considerată ca unitate plină de sens. Această parte a bibliopsihologiei include fenomene ca: comprehensiune, apreciere estetică, fenomene întâlnite în studiul convențional al cărților și lecturii; teoria literară și istoria. Dar în timp ce acestea din urmă privesc cartea ca un fenomen cultural, bibliopsihologia, fără a-i nega valoarea culturală și socială, o privește în primul rînd ca pe un fenomen natural. Rubakin remarcă în mod deosebit de plastic că „Bibliopsihologia este pentru literatură ceea ce acustica este pentru muzică”.

Experimentele lui Rubakin au fost repetate de Sylva Simsova, pe un număr

redus de cititori (8), cu pasaje scurte și cu o clasificare simplificată a fenomenelor psihice declanșate de lectură: idei, imagini, senzații, emoții, voință, instincte, acțiuni. Ea a ales două pasaje, unul de logică, celălalt de beletristică. Analiza reacțiilor a dus la o serie de observații interesante, cum ar fi faptul că doi cititori — un bărbat și o femeie — au înregistrat o reacție emoțională față de textul de logică, superioară mediei ambelor pasaje.

Se pune întrebarea: ce utilitate practică au toate aceste experiențe, anchete, studii pentru cei care lucrează cu cartea și în special pentru bibliotecă? Pe baza studiului bibliopsihologiei, cărțile și cititorii pot fi clasificați nu în tipuri psihologice, ci în tipuri de citire („reading types”). Tipurile de cititori nu trebuie identificate cu tipurile de oameni fiindcă nu toți oamenii sînt în mod necesar cititori. În munca de bibliotecă, aplicarea practică a acestei clasificări ar duce la idealul lui Rubakin: tipul potrivit de carte să ajungă în mîna cititorului de tip corespunzător. Rubakin preconizează chiar un catalog în care cartea, pe lângă clasificarea pe subiecte, să poarte și o clasificare psihologică.

Un alt domeniu în care și-ar putea găsi aplicare cunoștințele obținute pe baza studiului bibliopsihologiei, după Rubakin, este producția de carte. Pentru ca să obțină efectul dorit, autorul ar urma să-și aleagă cuvintele conform tipului de cititor căruia i se adresează.

Valoarea principală pe care o are azi bibliopsihologia constă în faptul că aruncă lumină asupra proceselor care se petrec în mintea cititorului în timpul lecturii și asupra structurii și stilului cărților. Dacă rezultatele cercetărilor de acest gen s-ar aplica în practică, s-ar ajunge la îmbunătățirea serviciilor aduse în bibliotecă de către personalul lor; de asemenea s-ar îmbunătăți producția de carte, care ar ține mai mult seama de fiecare grup de cititori.

Apreciind meritele lui Rubakin, nu trebuie pierdute din vedere însă limitele concepției sale filozofice. Acordînd, teoretic, percepției subiective a cititorului primordialitate asupra caracterului obiectiv al conținutului cărții, Rubakin transformă opera literară într-un „lucru în sine”, alunecînd spre kantianism. Experimentările lui practice contrazic însă prin rezultatele lor, în mod flagrant, considerațiile teoretice.

Sociologia și bibliotecă

S-a arătat mai sus care sînt implicațiile sociale ale cărții și ale lecturii. Din analiza lor rezultă raportul care există între sociologie și bibliotecă, acest element im-

portant al mecanismului complex prin care cartea ajunge la cititor și care, în afară de a-i transmite informația, are și posibilitatea de a-l influența.

Funcția socială a bibliotecii constă deci în primul rînd în faptul că oferă omului (el însuși un produs social) cartea, element de legătură între el și restul omenirii. Biblioteca este un mecanism social care selectează comunicațiile, le organizează, le păstrează și le face accesibile publicului. Pe de altă parte, ea este o instituție, deci un grup social organizat, a cărei funcție este determinată de scopurile urmărite, stabilite în raport cu publicul ei. Rolul social al bibliotecilor este astăzi mult mai evident decît în antichitate și Renaștere, cînd predominau bibliotecile particulare. Bibliotecile publice au un caracter mult mai stabil și sînt frecventate de un mare număr de persoane⁶⁾.

O primă întrebare pe care și-ar pune-o sociologia bibliotecilor ar fi: de ce sînt frecventate bibliotecile și de ce nu, de către cine (ce grupe sociale), în ce perioade ale vieții și sub influența căror factori? Legat de aceasta, care este raportul dintre bibliotecă și celelalte mijloace de informare, așa-numitele „mass media” — radioteleviziune, cinema, presă etc. — care cîștigă tot mai mult teren și sînt viu discutate și controversate?

Bibliotecile, spre deosebire de mijloacele mass media, oferă comunicația în mod absolut gratuit, ceea ce constituie un avantaj indiscutabil, deși se știe că producția de carte în serie a dus la o substanțială ieftinire a ei, făcînd-o accesibilă oricui. Acest lucru este cu atât mai valabil în regimurile socialiste unde prețul cărții este în general mai redus. Dar chiar și în această situație, este greu de imaginat ca cineva să-și cumpere toate cărțile de care are nevoie; achiziționarea cărților care nu presupun utilizarea lor repetată este nerentabilă — omul mijlociu preferă ca suma pe care ar investi-o pentru cumpărarea unui număr mai mare de cărți s-o utilizeze pentru obținerea altor bunuri „spirituale” (discursuri, spectacole etc.) și atunci, desigur, recurge la bibliotecă, atît pentru studiu și cercetare, cît și pentru lectură nefuncțională.

Ancheta de proporții naționale „Cititorii și cartea”⁷⁾, bazată pe studierea a 218 000 de chestionare, organizată în 1966 de Centrala editurilor și difuzării cărții, a arătat, printre altele, că bibliotecile ocupă al doilea loc în ce privește modalitățile de procurare a cărților. Majoritatea celor anchetați le procură prin cumpărare, deși numărul celor care citesc în bibliotecă este foarte mare. (Un sondaj efectuat la bibliotecile publice din Bordeaux a arătat că majoritatea cititorilor

frecvență bibliotecă din cauza prețului ridicat al cărților.) Conform unor cercetări americane și daneze, circa un sfert din materialul citit de adulți este furnizat de bibliotecă.

Eliberată de orice interese comerciale, bibliotecă se călăuzește în acțiunea de constituire și de completare a colecțiilor sale după criteriul exclusiv calitativ, achiziționând cele mai valoroase publicații.

Bibliotecile își au totuși neajunsurile lor, în comparație cu librăriile. Chiar dacă bibliotecile asigură un sortiment de cărți mai bogat, mai general, cititorul preferă adesea librăria, unde nu are de îndeplinit prea multe forme, unde nu trebuie să aștepte. Librăria îi „cade mai în drum”, în timp ce bibliotecă, de multe ori, e situată în afara circuitelor vieții cotidiene și obligă la forme de împrumut uneori greoaie care cer timp etc.

Nici organizarea bibliotecilor mobile și filiale, a diverselor bibliotecă mici, de cartier sau de întreprindere (ale sindicatelor) nu rezolvă problema din acest punct de vedere deoarece fondul de publicații redus al acestor bibliotecă — care trece, în plus, prin selectarea subiectivă a bibliotecarului — limitează mult rolul lor.

Oricărui ar fi avantajele sau neajunsurile bibliotecilor în prezent, ele vor trebui să încerce să-și înnoiască modalitățile de organizare și de funcționare, fiindcă astăzi nevoia unei informații bogate, variate și rapide este mai mare decât oricând. Se recomandă ca bibliotecile — având în vedere existența altor „mass media” — să pună accentul pe contactul cu cititorii, să-și concentreze mai intens eforturile în direcția cunoașterii dorințelor acestora privitoare la materialele informative, pentru ca în felul acesta să le poată procura și să le servească în așa fel încât publicul să aibă convingerea că cererile lui au fost pe deplin satisfăcute⁸).

Obiectul sociologiei bibliotecilor

Deoarece câmpul de cercetare este foarte cuprinzător, se recomandă ca, în practică, cercetările să se ocupe de secțiuni mai mici, bibliotecile având pe lângă funcțiile lor fundamentale enunțate mai sus și alte funcții, legate de caracterul lor. În cazul bibliotecilor științifice, de pildă, abordarea social-analitică a problemei va trebui să țină seama de sarcina lor fundamentală, aceea de a sprijini munca de cercetare.

În general, sociologia bibliotecilor va examina modul în care bibliotecă face accesibil publicului materialul ce-l posedă, principiile după care se aranjează și se depozitează publicațiile, regulile care domină examinarea și selectarea lor din noianul de material apărut, în funcție de obiectivele bibliotecii respective, felul în care se urmăresc aceste obiective și influența socială și culturală pe care o are contactul între bibliotecă și publicul ei.

În toate aceste probleme care constituie obiect de cercetare pentru sociologia bibliotecilor, bibliotecarul este un factor deosebit de important. Despre rostul, misiunea, chemarea lui există o întreagă literatură: de la versuri în proză până la studii rigurose științifice privind îndatoririle lui, metodele de lucru și îndrumarea cititorilor. S-a studiat și s-a scris însă prea puțin despre persoana care duce această muncă, despre aptitudinile bibliotecarului pentru activitatea cu cititorii, fără de care, ori cât de specialist ar fi, nu poate fi considerat potrivit pentru munca de informare. Nu ar fi lipsită de interes o asemenea cercetare care să urmărească și măsura în care bibliotecarii sînt mulțumiți în munca lor.

Cunoscutul profesor universitar clujean dr. Valeriu Bologa spunea — cu ocazia unei conferințe publice — că în epoca noastră de hiperspecializare, bibliotecarul este singura persoană care reprezintă „omul Renașterii”, cu cunoștințe enciclopedice. Da, așa ar fi bine, așa ar fi de dorit. În realitate însă, indiferent de specialitatea lui, bibliotecarul este obligat, prin înseși funcția și îndatoririle pe care le îndeplinește, să nu se limiteze la această specialitate și să fie orientat — mai mult sau mai puțin în cele mai diferite domenii. Dar el nu are timp suficient să dobîndească o cunoaștere directă, personală, a întregului material cu care lucrează și acest lucru nici nu este posibil, mai ales într-o bibliotecă mare. De aceea selecția pe care trebuie să o facă dintr-un volum mare de publicații nu poate fi riguros exactă. Bibliotecarii se mulțumesc adesea cu o cunoaștere indirectă a publicațiilor, citind recenzii sau discutînd cu colegii, ceea ce duce la o mai mare uniformizare a părerilor decât în cazul unei dobîndiri directe de cunoștințe (fapt constatat cu ocazia unei experiențe efectuate de Laboratorul de sociologie din Copenhaga⁹). Aceasta, la rîndul ei, implică o mai mare uniformitate și în influența pe care bibliotecarii o exercită asupra publicului în cursul procesului de propagare a culturii.

Activitatea bibliotecarului trebuie să se desfășoare în așa fel încît un număr tot

mai mare de cititori să ajungă să-l considere de un ajutor real, să apeleze la asistența lui, chiar dacă există posibilități de „autoservire”. La rindul său, bibliotecarul va trebui să intensifice serviciile oferite cititorului, să găsească noi căi de a-i fi util.

În acest sens, o sarcină deosebită ce revine bibliotecilor ar fi aceea de a face cunoscute publicului serviciile pe care le poate oferi. O serie de biblioteci — în special cele mari — alcătuiesc ghiduri și utilizează diverse metode în acest scop. Eficiența acestor acțiuni însă nu se prea cunoaște. Or, fără concluziile unor cercetări în această direcție, nu se poate opta pentru calea cea mai potrivită care să asigure concordanța optimă între caracterul bibliotecii și beneficiarii săi.

De asemenea ar fi importantă cunoașterea părerii cititorilor despre eficiența diferitelor servicii oferite de bibliotecă, prin anchete, convorbiri, posta sugestiilor; în felul acesta bibliotecă își poate îndrepta atenția asupra punctelor deficiente, încercând remedierea lor.

Un exemplu de activitate practică în domeniul sociologiei bibliotecilor îl constituie Laboratorul de sociologie din cadrul Școlii Regale de bibliotecă din Copenhaga¹⁰⁾, centru de cercetări în vederea unor studii de sociologie culturală și de sociologie a bibliotecilor. Activitatea sa are un dublu aspect: teoretic și practic. Acesta din urmă cuprinde deplasări în scopul studierii lecturii, a colecțiilor, a preferinței pentru diferite mijloace „mass media”. Pe baza chestionarelor se alcătuiesc statistici. Anchetele de mai mare anvergură care se preconizează vor urmări să determine utilitatea cheltuielilor unei biblioteci, să evalueze efortul fiecărei biblioteci de a stimula interesul pentru activitățile ei, să studieze nevoile de cultură ale diferitelor categorii ale populației.

Pe acest drum a mers Biblioteca Regală din Copenhaga în 1960 când a întreprins o cercetare destul de largă, lansând un chestionar amănunțit unui număr de 3504 împrumutători¹¹⁾.

În prefața chestionarului se arată că scopul urmărit este cunoașterea părerii publicului despre eficiența serviciilor bibliotecii, cunoașterea dorințelor lui. În prefață se sublinia dorința organizatorilor anchetei de a furniza informații despre serviciile oferite de bibliotecă și despre problemele bibliotecii în munca de zi de zi. Se sublinia, în sfârșit, dorința de a realiza un contact cât mai extins și mai intim cu publicul.

Analiza răspunsurilor a arătat că ancheta a fost utilă. Ea a dezvăluit o serie de aspecte ale componenței publicului, ale dezideratelor și aprecierilor lui.

Concluzii

Înceind această încercare — fără in-doială lacunară — de a arăta cum se pune problema psihosociologiei cărții, lecturii și bibliotecilor, pe plan mondial, trebuie să mărturisim că am încercat un sentiment de oarecare derută în a selecționa dintre atâtea probleme mari și mici, care se ridică atunci când se abordează un astfel de studiu, probleme care se ramifică, uneori parcă la nesfârșit, dar care sînt toate interesante, putînd forma fiecare dintre ele obiectul unei cercetări aparte.

În orice caz, problemele de psihosociologie pe care am încercat să le prezentăm succint sînt interesante, în primul rînd prin certa lor utilitate practică, pentru viața și influența cărții asupra omului de azi, în cazul cînd cercetările vor evolua în așa fel încît să permită luarea unor măsuri largi de îmbunătățire a situației actuale.

Pentru moment reținem faptul că există preocupări în acest sens, la nivel de organizații mondiale chiar, și sperăm că vom asista la dezvoltarea ramurilor psihologiei și sociologiei care se ocupă de carte, de bibliotecă, la o aplicare practică a lor, în beneficiul omului și al societății secolului XX.

Georgeta FANEA

BIBLIOGRAFIE

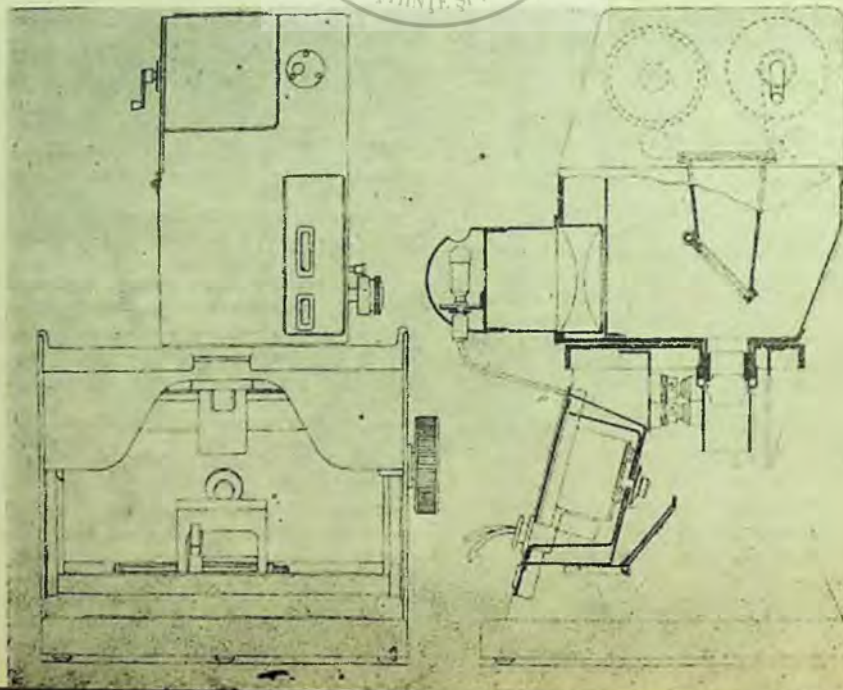
1. Trancă, Dumitru. *Cartea — implicații sociale*. In: *Psihosociologia culturii de masă*. Buc., Editura științifică, 1968, p. 90—91.
2. *La première semaine nationale de la lecture*. In: *Bulletin des bibliothèques de France* 11, nr. 8, 1966, p. 285—292.
3. Trancă, Dumitru. *Cartea — implicații sociale*. In: *Psihosociologia culturii de masă*. Buc., Editura științifică, 1968, p. 84.
4. Simsova, Sylva. *Nicholas Rubakin and Bibliopsychology*. In: *Căduza bibliotecarului*, 15, nr. 11, 1961, p. 30—32.
5. Stanciu, Ilie. *Psihologia cititorului*. N. I. Rubakin, inițiatorul psihologiei bibliotecare. In: *Psihosociologia culturii de masă*. Buc., Editura științifică, 1968, p. 100—110.
6. Karstedt, Peter. *Studien zur Soziologie der Bibliothek*. Wiesbaden, Otto Harrassowitz, 1965.
7. Trancă, Dumitru. *Cartea — implicații sociale*. In: *Psihosociologia culturii de masă*. Buc., Editura științifică, 1968, p. 100—110.
8. Elberling, B. V. *The sociology of libraries and their publics*. In: *Libri*, 16, nr. 2, 1966, p. 118—129.
9. Elberling, B. V. *Le Laboratoire de sociologie de l'Ecole danoise de bibliothécaires*. In: *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothécaires*, 20, nr. 4, 1966, p. 200—204.
10. Idem.
11. Elberling, B. V. *The sociology of libraries and their publics*. In: *Libri*, 16, nr. 2, 1966, p. 118—129.

Catalogul bibliotecii de la British Museum (*British Museum Catalogue of Printed Books*) este una din cele mai de seamă lucrări bibliografice tipărite în ultimul timp în marile instituții poligrafice din străinătate. Întreaga lucrare numără 263 de volume de 25×38 cm., dar nu atât întinderea ei o face remarcabilă, ci, mai ales, doi alți factori de o importanță cu totul aparte: 1) concepția care a dirijat tipărirea și 2) metoda ultrarapidă de tipărire. „Este greu de spus care este cea mai impresionantă caracteristică a acestei performanțe: sistemul de funcționare a aparatului fotografic care a făcut cu puțință transformarea fișelor catalogului de lucru în pagini tipărite, sau rapiditatea tipării — cîte un volum de 500 de pagini pe săptămînă — sau succesul ei — toate exemplarele vîndute înainte de apariție”¹⁾.

Catalogul menționat mai sus era alcătuit, pînă la tipărirea lui în volume, din fișe lipite pe paginile albe ale unor registre, care, păstrate în mai multe exemplare, alcătuiau catalogul de lucru al bibliotecii. La data începerii tipării, în 1965, catalogul cuprindea aproximativ 4.000.000 de fișe, fixate mai mult sau mai puțin definitiv pe paginile registrelor, într-o ordine care, în cursul anilor, a rămas doar aproximativ alfabetică, fiindcă fișa fiecărei noi achiziții era pla-

1) Din articolul de prezentare tipărit în *The Book Collector*, vol. 15, nr. 4 Londra, 1966.

Fig. 1.

sată nu totdeauna la locul ei alfabetic, ci acolo unde permitea spațiul (vezi fig. 2). Pe de altă parte, datorită uzajului și, de asemenea, scurgerii anilor, unele fișe se murdăriseră și se degradaseră, altele se șterseră și nu puține fuseseră îmbogățite cu diferite mențiuni făcute de diverși bibliografi, cu diferite culori de cerne-luri; prin mențiunile făcute se încerca să se ușureze consultarea catalogului, dar toate acele trimiteri, referințe și indica-ții acoperiseră o bună parte din spațiile albe.

Este ușor deci de imaginat că găsierea cotei dorite nu era un lucru prea ușor. Pe de altă parte, Biblioteca Muzeului britanic este un așezământ cultural foarte solicitat de cititori din lumea întreagă, iar catalogul ei, deși ținut în mai multe exemplare, era totuși fix: cine voia să-l consulte trebuia să vină la Londra. Este de fapt defectul unanim recunoscut al oricărui catalog de bibliotecă, chiar cind e alcătuit din fișe, fiindcă fișerele sînt totuși fixe. Din cauza aceasta a apărut ideea tipăririi cataloagelor în volume: volumele pot fi trimise marilor biblio-teci din țară și din străinătate și, dacă toate bibliotecile ar deține astfel de ca-taloage, orice cititor, din orice colț al lumii, ar putea afla relativ ușor în ce bi-bliotecă poate găsi cartea dorită.

Performanța amintită la începutul ace-stei informări a fost posibilă datorită în-truniri a trei idei principale: prima a aparținut directorului și totodată biblio-tecarului șef al Muzeului britanic, sir Frank Francis, protagonistul întregii ope-

rații; a doua s-a datorat companiei Wil-liamson, ai cărei tehnicieni au imaginat, proiectat și elaborat un aparat fotogra-fic special, fără de care operația n-ar fi posibilă; iar a treia a aparținut tipog-rafilor de la Institutul poligrafic Man-sell, care au editat și tipărit lucrarea prin fotolitografiere, procedeu asemănător cu tipărirea anastatică.

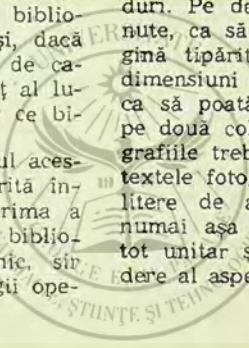
O încercare anterioară de a tipări ca-talogul după sistemul clasic de tipărire (prin culegere) nu dăduse rezultate: după 22 de ani se ajunsese abia la litera D, atît era de dificil procedeu.

Noul sistem, imaginat de Frank Francis, prevedea fotografierea fiecărei fișe în parte, ca să nu se mai piardă vremea cu culesul și corectatul ei. Greutatea era că trebuiau fotografiate fișe de dimensiuni diferite, unele ocupînd în catalog un spa-țiu lat pe verticală, dar îngust pe ori-zontală, corespunzînd unui text de pînă la 15 rînduri, altele ocupînd un spațiu lung pe orizontală și îngust pe verticală, corespunzînd unui text de 1, 2 sau 3 rînd-uri. Pe de altă parte, fotografiile obținu-te, ca să poată fi încadrate într-o pa-gină tipărită, trebuiau să aibă una din dimensiuni constantă, și anume, lățimea, ca să poată fi așezate unele sub altele, pe două coloane; în al doilea rînd, foto-grafiile trebuiau realizate în așa fel încît textele fotografiate să apară alcătuite din litere de aproximativ aceeași mărime; numai așa puteau fi litografiate într-un tot unitar și echilibrat din punct de ve-dere al aspectului corpului de literă. Dacă

Fig. 2.

SIDNEY
SIDNEY
11805 A 14
11622 p. 2
79 + 23
11574
11600 p. 2/1
011114 p. 2/1
11298 pp. 17, 194
011840 78
011824 1 38
2322 no 14
11795 lb. 33 (1)
11540 pp 2

SIDNEY
SIDNEY
SIDNEY
SIDNEY
SIDNEY
SIDNEY
SIDNEY
SIDNEY
SIDNEY

— The Lyric Poems of Sir Philip Sidney. Edited by Ernest Rhys. pp. xxiv, 175. [1895.] See Paris. The Lyric Poets. [1895, etc.] 167. 11607. cc. 9

— The Sonnets of Sir Philip Sidney. (The text carefully prepared from the earliest editions by John Green; the ornaments designed and cut on the wood by C. S. Richardson.) pp. 67. *Blackwood Booksellers, London, 1878.* 8°. C. 99. f. 21.

— Sonnets and Songs of Sir Philip Sidney. Edited with a memorial introduction by Sir Philip Sidney. pp. xiv, 126. *The Bodley Club, London, 1921.* 8°. 11626. c. 71.

— Sir Philip Sidney: Sonnets and miscellaneous verse. Mary Sidney, Countess of Pembroke; Hymn to Astraea, etc. Matthew Boydon; Francis's Passion for his Astrophel. [With a preface by H. Kelsey White.] pp. 67. 1803. N. P. Warsaw. *Booklets. The Pembroke Booklets.* (a. 1.) 1925, etc. 8°. 11607. cc. 15/1.

— See Lyric Poets. Some Sonnets of Sir Philip Sidney. From Charles Lamb's "The Last Essays of Elia." 1812. fol. K.T.C. 41. 1. B.

LETTERS.

— The Correspondence of Sir Philip Sidney and H. Lyngb. now first collected and translated from the Latin, with notes and a memoir of Sidney. By G. A. Peers. London, 1845. 8°. 1082 x 10.

— The Correspondence of Sir Philip Sidney.

— An Apologie for Poetrie, 1595. Carefully edited by Edward Arber. pp. 72. *Edward Arber: London, 1864.* 8°. [English Reprints. no. 4.] 2324. c. 13

— [Another issue.] An Apologie for Poetrie, etc. [English Reprints. no. 4.] London, 1868. 8°. 12205. a. 2/4.

— Another edition. See Arber (1.) English Reprints. etc. 1872, etc. 8°. Q12213. c. 2/4.

— [A third issue.] An Apologie for Poetrie, etc. London, 1868. 8°. [English Reprints. no. 4.] Q12213. c. 2. (4.)

— A Defence of Poesie and Poets. [With an introduction by Henry Morley.] pp. 1-2. 1883. See Cassell's Nat. Lib. Cassell's National Library. V. 24. 1883, etc. 8°. 12208. bb. 15/104.

— The Defence of Poesie. With introduction, notes and index by the Rev. Mr. J. T. Quinn. pp. iv, 123, iii. *Scrimgeour, Edinburgh, 1871.* 8°. 015140. 3. 23.

— The Defence of Poesy... Edited with introduction and notes by A. S. Cook. pp. xiv, 145. *Ginn & Co. Boston, Mass., 1892.* 8°. 01824. C. 59.

— An Apologie for Poetrie... Edited... from the text of 1606 with notes, illustrations, and glossary by E. S. Spalding. pp. xxxv, 362. 1871. See Pitt Rivers Series. Pitt Rivers Series. 1871. 25. 2. 3.

— A new Apologie for Poetrie. *English Reprints.* (no. 4.) 2324. c. 13.

Fig. 3.

operațiunea s-ar fi executat cu diferite aparate de fotografiat și cu diferite filme, timpul necesar ar fi fost tot atât de lung și lucrarea tot atât de anevoioasă și poate mai costisitoare decât tipărirea prin culgere.

Cum aparatele de fotografiat, existente pe piața mondială, nu îndeplineau cerințele urmărite, a trebuit inventat un aparat special, realizat după străduințe îndelungate de către opticienii de precizie de la compania Williamson. Sistemul lui de lucru a fost numit „proces de abstractare”, iar aparatul s-a numit „abstractorul Williamson” (fig. 1).

Abstractorul are posibilitatea să fotografieze fișe de dimensiuni diferite, reducându-le la o mărime constantă, și să obțină fotografii de litere de asemenea de o mărime constantă; acest proces de „abstractare” a cimpului de vedere fotografic se realizează datorită unor angrenaje prea complicate pentru a fi descrise aici, dar care pot fi înțelese de un tehnician fotograf cu ajutorul schemei de la fig. 1.

Este necesar să semnalăm cîteva caracteristici ale sistemului.

Filmul folosit este împărțit în secvențe de lungime fixă, corespunzătoare cu pagina de litografiat. Un indicator lateral arată operatorului în permanentă cît film a folosit și cit mai are la dispoziție, în cadrul secvenței respective, și îi dă astfel posibilitatea să dozeze spațiile goale dintre fișe. Fiecare secvență de film are la începutul și la sfîrșitul ei perforații care corespund reperelor de pe placa de litografiat.

Un restat comandă intensitatea becurilor, fiind în același timp cuplat cu diafragma și cu obturatorul aparatului, astfel încît fotografiile obținute de pe fișe de luminozități diferite (datorită hîrtiei de diferite nuanțe a fișelor), să aibă un fond omogen. Rezultatul este într-adevăr uimitor. În fig. 3 este reprodusă o pagină a catalogului: nu se disting diferențe de nuanță, fondul e omogen și, dacă n-ar fi diferențele corpurilor de literă, s-ar crede că s-a fotografiat o pagină obișnuită de carte.

Operațiunea a fost atât de amplă, încît un singur abstractor nu a fost de ajuns. Tipografiile de la Mansell au folosit concomitent șase abstractoare, reușind să execute întregul catalog de 263 de volume în mai puțin de trei ani! Ei au arătat că procesul de abstractare, așa cum l-au practicat, posedă o mare capacitate de transformare și de adaptare la cerințe diferite și mai ales la unele necesități ale informației. Este unul din motivele pentru care ei au primit sarcina să imprime cea mai importantă lucrare bibliografică a zilelor noastre, ediția mamut a catalogului Bibliotecii Congresului din Washington (S.U.A.), care va conține titlurile tuturor tipăriturilor aflate în custodia sa, de la Gutenberg pînă în 1956, aproape 13 000 000 de fișe complete, rînduite alfabetic în 610 volume de cîte 700 de pagini și cîntărind la un loc mai bine de 1,5 tone!

STATUTUL BIBLIOTECARILOR— O NECESITATE

Schimb de opinii

CONSTANTIN MĂTUȘOIU,

*Inspector la Direcția bibliotecilor
din Comitetul de Stat pentru
Cultură și Artă*

„Evoluția concepției despre profesia de bibliotecar o văd tratată, în împrejurarea de față, ca o succintă enumerare a opiniilor în această problemă ale unor personalități ale vieții social-culturale, a actelor normative referitoare la bibliotecă și, desigur, a înfăptuirilor care merită consemnarea.

În speranța posibilității unei intervenții ulterioare, mă voi referi în cele ce urmează numai la situația dinaintea anului 1944.

La noi, la fel ca și în alte țări, aspectele profesionalizării muncii de bibliotecă încep să fie mai amplu dezbătute în a doua jumătate a secolului trecut, ca rezultat al înființării de noi biblioteci, al creșterii colecțiilor de publicații și al sporirii exigențelor față de serviciile oferite de bibliotecă, deci atunci când numai un anumit orizont de cultură și dragostea pentru cărți nu se vor dovedi suficiente pentru cei care îndeplineau funcția de bibliotecar. Deși în această perioadă s-au sancționat atât regulamente generale, cât și speciale pentru bibliotecă, ele n-au fost respectate decât în rare cazuri. În anul 1899, N. Iorga, după ce supune unei severe analize starea cu totul nesatisfăcătoare a bibliotecilor din mediul urban, expune principiile care trebuie să stea la baza organizării unui sistem de bibliotecă, ocupându-se în același timp de calificarea necesară conducătorilor acestor instituții. El considera că dacă, de pildă, în orașele de provincie, directorul bibliotecii școlare poate fi un profesor secundar, bibliotecarii celorlalte mari biblioteci trebuie să aibă o licență și să urmeze cursuri de paleografie, biblioteconomie etc. Fără un personal recrutat în acest fel, spunea marele savant, nu vom avea niciodată biblioteci demne de acest nume¹⁾.

După cincisprezece ani, Dimitrie Gusti constata că una din bibliotecile care făcuseră obiectul adevăratului rechizitoriu al lui N. Iorga, aceea a universității din Iași, nu-și modificase cu nimic înfățișarea. Ca atare, reorganizarea bibliotecii n-o vedea posibilă decât printr-o lege, în al cărei proiect se preconiza:

„Directorul și bibliotecarii specialiști vor trebui să fie titrați și inamovibili, ei nu vor putea ocupa alte funcțiuni. Comisiunea bibliotecii urmărește prin aceste dispoziții crearea unei noi cariere, a profesiei de bibliotecar. Căci, firește, numai atunci bibliotecarii vor avea inițiativă, dragoste de muncă și sentiment de răspundere, când vor avea stabilitate și își vor putea consacra forțele lor în întregime numai carierii pe care au îmbrățișat-o”. Și, în continuare, propunând o nouă modalitate de salarizare a bibliotecarilor, o argumenta în felul următor: „Pentru ca acești funcționari să devină bibliotecari de profesiune, adică să renunțe la orice carieră, ei trebuie asigurați materialmente și anume să li se dea echivalentul lefeii pe care ar avea-o dacă ar ocupa o altă funcțiune în învățământ”²⁾.

După cum este cunoscut, problema încadrării și instruirii bibliotecarilor a rămas constant în atenția lui Dimitrie Gusti și a școlii sociologice de la București. Reamintim, de pildă, că secția bibliologică a Institutului Social Român, a luat în discuție măsurile necesare pentru calificarea personalului din bibliotecă și, tot în sprijinul îndrumării lucrătorilor din aceste instituții, a fost întocmit, în contextul unui plan de acțiuni mai larg, Catalogul bibliotecii populare din anul 1933.

Inițiativele care vizau îmbunătățirea conducerii bibliotecilor, în special a celor publice și școlare, n-au beneficiat de sprijinul statului. Se poate spune că, în privința calificării personalului necesar acestor biblioteci, aprecierea pe care o făcea Emanoil Bucuța era destul de îndreptățită. Trecând în revistă puținele

2) Gusti, D. *Intemerea bibliotecii și a seminarilor de pe lângă universitatea din Iași...* Iași, 1914, p. 10, 11.

1) Iorga, N. *Opinions sincères...* Buc., 1899, p. 86.

realizări din acest domeniu de-a lungul a aproape patruzeci de ani, el observa că la bibliotecă „lumea s-a gândit abia la urmă, cînd n-a crezut de-a dreptul că nu trebuie să se gîndească de loc”³⁾.

Combătînd și cu alte preilejuri această concepție anacronică, Bucuța insistă asupra necesității competenței bibliotecarilor și a importanței misiunii lor sociale. Astfel, comentînd scopurile pe care și le propune prin statut Asociația bibliotecarilor, el spunea: „Ceram... mai ales pentru bibliotecile menite mulțimii... pe bibliotecarul părtaș la mișcarea culturală a vremii și amestecat ca element determinant în politica și producția cărții. Pregătire și suflet nou, pe amîndouă deodată, iată ce trebuie să dea membrilor săi Asociația”⁴⁾.

Pentru perioada în discuție, se cuvine să consemnăm și ansamblul de măsuri privind pregătirea cadrelor pentru bibliotecă, sugerate de prof. N. Georgescu-Tistu, propunerii care, de altfel, n-au fost traduse în fapt decît în ultimii douăzeci de ani, și anume:

— cursuri de una sau mai multe săptămîni pentru conducătorii bibliotecilor publice;

— școli de bibliotecari și școli de bibliologie pe lângă universități și școli superioare înrudite, pentru formarea personalului științific și ajutător din bibliotecile universitare și alte mari biblioteci;

— schimburi de experiență în țară și în străinătate; participarea la congrese internaționale de bibliologie etc.

Cunoscînd receptivitatea oficialităților vremii față de cerințele acestui sector al culturii, autorul își încheie articolul printr-o frază a cărei elocvență nu este întrecută decît de amărăciune: „Dar e mai prudent a sfîrși articolul înainte de a pași prea departe în țara visurilor...”⁵⁾.

Pînă în anul 1944 au apărut zeci de alte normative (decrete, legi, regulamente, instrucțiuni, statute etc.), care cuprind într-o măsură mai mare sau mai mică, prevederi referitoare la bibliotecari.

Deși toate prezintă interes pentru istoricul problemei și ar reprezenta sugestii utile pentru un viitor statut al bibliotecarului, ne vom mărgini, în cazul de față, la legislația de bază a bibliotecilor.

Moment important în istoria biblioteconomiei românești, regulamentul lui N. Kretzulescu din 1864 era menit să creeze un adevărat sistem de bibliotecă

și să asigure acestora un personal adecvat: bibliotecar, subbibliotecar, custozi și luorători auxiliari pentru fiecare bibliotecă centrală și comunală. Sarcinile acestora și atribuțiile instituțiilor centrale erau, de asemenea, precis delimitate. Condițiile istorice cunoscute au împiedicat însă aplicarea lui.

Decizia și regulamentul bibliotecilor populare din 1898 își propun țeluri mai modeste, în sensul că bibliotecile erau încredințate cadrelor didactice. În același spirit era redactat și regulamentul bibliotecilor școlare și populare din 1922.

Regimul de numire, pregătire și remunerare a bibliotecarilor n-a fost stabilit nici de legea bibliotecilor și muzeelor din 14 aprilie 1932, căci regulamentul anunțat prin art. 8 n-a mai apărut niciodată.

Pentru a ne referi tot la bibliotecile publice, menționăm și decretul lege din 8 iulie 1919, prin care ele se constituiau în asociație. Continuînd o concepție haretiană, art. 5 preciza că „pînă la formarea unui personal anume pregătit, sarcina de bibliotecar se va încredința unui profesor secundar sau institutor din localitate, întîmplător unui student sau elev din cursul superior”.

Asociația bibliotecarilor din România, prin statutul din 1924, își propunea un program amplu: întruniri periodice, congrese, burse pentru bibliotecari, subvenționare de cursuri și școli de specialitate etc. Și ele au rămas însă în stadiul de deziderat.

Dintre toate categoriile de biblioteci, cele universitare au fost întrucîtva avantajate, datorită faptului că „statutul” personalului lor era reglementat prin legile generale ale învățămîntului universitar (de exemplu, în posturi de bibliotecari nu puteau fi numiți decît cei avînd titlul de licențiat sau doctor).

În ceea ce privește organizarea învățămîntului bibliologic, este știut că, deși încă în 1862 se preconiza înființarea unui institut la care să se predea și biblioteconomia⁶⁾, o secție de bibliologie va lua ființă numai în 1925, la Școala de arhivistă. Regulamentul din 1931 arată că școala are ca scop să promoveze studiile în legătură cu arhivele și bibliotecile și să pregătească funcționari specialiști necesari bibliotecilor publice.

În anul 1932, la universitatea din București se mai creează o docență de bibliologie (transformată în 1938 în „conferință”) și tot în 1932 — o „conferință” de bibliografie generală la universitatea din Cluj.

3) Bucuța, Emanoil. *Biblioteca satului*, Buc., 1936, p. 68.

4) Bucuța, Emanoil. *Școli de bibliotecari*. In: *Buletinul cărții*, II, nr. 9, sep 1924, p. 95.

5) Georgescu-Tistu, N. *Pregătirea bibliotecarului și a bibliografului*. In: *Orientări bibliologice*. Buc., 1938, p. 107.

6) Cf. Moisil, C. *Din istoria Școlii de arhivistă*. In: Hrisovul, I, 1941, p. 15.

Un an mai târziu, prin grija Ministerului Instrucției Publice, s-a organizat și un curs de scurtă durată pentru conducătorii bibliotecilor publice.

Desfășurarea învățămîntului pentru bibliotecari a întîmpinat destule dificultăți. În anul școlar 1928/29 de pildă, Ministerul Instrucțiunii, pretextînd criza financiară, a sîstat subvenția acordată Școlii de arhivistică pentru plata profesorilor, care au făcut însă un gest de înaltă abnegație și de mare devotament hotărînd să predea cursurile gratuit⁷⁾.

Deși se inițiaseră diferite forme de pregătire a bibliotecarilor, majoritatea bibliotecilor au trebuit să-și formeze personalul la locul de muncă, deoarece pînă la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial învățămîntul bibliologic a rămas deficitar sub aspectul numărului de absolvenți raportat la necesarul de cadre calificate.

Asupra situației din ultimii douăzeci de ani, în care dezvoltarea rețelelor de biblioteci în cadrul unui sistem unitar, precum și creșterea rolului și importanței bibliotecilor în promovarea științei și culturii au fost însoțite de măsuri adecvate privind organizarea formării bibliotecarilor și de reglementarea prin lege a problemei încadrării și salarizării acestora, am dori, după cum am arătat, să ne ocupăm într-o intervenție viitoare.

VAL. CERBU

Timișoara

Dezvoltarea impetuoasă a științei, tehnicii, literaturii și artei zilelor noastre a dus la o creștere impresionantă a numărului de publicații, la apariția, cu o frecvență din ce în ce mai mare și în tiraje sporite, a cărților de literatură beletristică și de specialitate.

O dată cu amplificarea numărului de noutăți editoriale, asistăm și la o afluență crescîndă a publicului către biblioteci. Frecventarea acestor instituții devine pe zi ce trece o necesitate imperioasă pentru orice cetățean, indiferent de ocupația sa.

În domeniul satisfacerii pe deplin a nevoii de carte a omului modern, mai sînt însă multe de făcut, atît în ceea ce privește lărgirea și buna organizare a spațiului destinat bibliotecilor — la ora actuală insuficient și deseori necorespunzător — cît și, mai ales, în privința încadrării bibliotecilor cu personal calificat, capabil să desfășoare o activitate științific orientată.

Modernizarea — element indispensabil realizării progresului oricărei ramuri de activitate din lumea contemporană — se impune a fi introdusă pe scară tot mai largă și în relația bibliotecă-bibliotecar-cititor, ceea ce, fără îndoială, nu se poate înfăptui decît prin folosirea unui personal operativ și de concepție, bine pregătit profesional, pus la curent cu toate noutățile existente pe plan mondial în domeniul lui de lucru, în stare să găsească mijloacele cele mai potrivite de investigație pentru a cunoaște și să satisfacă pretențiile crescînde ale cititorilor.

Bibliotecarul de azi, chiar și cel de la o bibliotecă satească, nu trebuie să fie numai un simplu gestionar și manipulant al fondului de cărți, ci un adevărat specialist, recunoscut și încadrat ca atare în sistemul muncii complexe de promovare și răspîndire a culturii.

Din dorința de a răspunde invitației pe care o face *Revista bibliotecilor* tuturor cititorilor de a-și exprima opinia privind oportunitatea și conținutul unui Statut al bibliotecarilor, îmi permit, ca nespecialist, să sugerez următoarele:

1. Toate funcțiile (domeniile de activitate) ale bibliotecii necesită, în condițiile actuale și de perspectivă, o pregătire teoretică și practică specială a lucrătorilor ei, de unde imperativul de a se recunoaște de drept *profesia de bibliotecar*, care trebuie asimilată cu munca personalului didactic.

2. După părerea mea, cred că ierarhia profesională și retribuirea ar trebui concepute în strînsă legătură cu studiile, cu conținutul muncii desfășurate, cu activitatea științifică depusă și cu vechimea în munca de specialitate a fiecărui angajat în parte. Dreptul persoanei angajate de a ocupa o funcție să fie urmare a testării calităților sale profesionale, prin susținerea unor probe practice, promovarea unor examene, elaborarea de lucrări științifice, după un sistem asemănător cu cel aplicat în învățămînt.

3. Pregătirea bibliotecarilor să se realizeze în licee și facultăți de bibliologie cu durata de studii de 4 ani, după programe de învățămînt speciale.

4. În unele funcții din cadrul anumitor categorii de biblioteci (specialiștii din serviciile științifice, de exemplu) să fie încadrați ca stagieri licențiații facultăților de profil, titularizarea lor făcîndu-se în urma unei activități practice de 1—2 ani și a promovării unui examen de biblioteconomie.

5. Cadrele necalificate, cu o vechime în munca de bibliotecă mai mare de 3 ani, aflate la o anumită dată în schemele bibliotecilor, să fie obligate să se califice în decurs de 2—3 ani, prin susținerea unor probe practice și promovarea unor exa-

7) Cf. Moisil, C. Op. cit., p. 36.

mene de specialitate, potrivit funcției și studiilor pe care le au. Pentru cadrele necalificate, cu o vechime mai mică de 3 ani, să se organizeze cursuri medii și superioare fără frecvență, pe lângă liceele și facultățile de bibliologie.

6. În scopul bunei desfășurări a activității și îndrumării competente a tuturor bibliotecilor, e absolut necesar ca toate unitățile — satești, școlare, sindicale, universitare, municipale etc. — să fie trecute sub o singură conducere centrală, să fie supuse unei discipline unice de funcționare, pentru că, din păcate, există în multe întreprinderi și instituții o sumedenie de biblioteci încadrate cu personal necalificat, care nu primesc din partea

nimănuși nici un fel de îndrumare de specialitate, fapt care generează deficiențe grave în organizarea muncii lor, uneori ducând chiar la înregistrarea de însemnate pagube materiale.

Fără a considera observațiile de mai sus ca fiind suficiente și absolut originale, mă alătur celor care luptă pentru ridicarea prestigiului bibliotecarului ca propagator al culturii și educator al maselor prin cuvântul tipărit, mă pronunț pentru elaborarea neîntârziată a unui STATUT AL BIBLIOTECARILOR, considerând că acesta va duce la conturarea unei noi orientări în activitatea bibliotecilor.

ȘCOALA, BIBLIOTECA ȘI LIBRĂRIA DIN COMUNĂ

Din inițiativa direcției Școlii generale din comuna Heleșteni, județul Iași, consiliul profesoral a analizat într-o ședință de lucru munca cu cartea desfășurată în comună. La ședință au participat, în afara cadrelor didactice și a bibliotecarului școlar, bibliotecara comunală, Bortăș Victoria, și responsabilul secției de librărie de la cooperativa de consum din localitate, Drumariu Vladimir.

În centrul discuțiilor a stat analiza colaborării dintre biblioteca școlară, biblioteca comunală și secția de librărie din cooperativă, în scopul ridicării calitative a muncii acestor unități propagatoare de carte.

Date fiind implicațiile majore ale problemei, ședința a fost pregătită prin câteva acțiuni preliminare.

Astfel, bibliotecara școlară, Tudose Emilia, profesoară de limba română, a întocmit un referat despre activitatea bibliotecii școlare; Ciubotariu Ecaterina, profesoară la clasele V—VIII și Chirică Ion, învățător la clasele I—IV (ambii din colectivul de sprijin al bibliotecii școlare) au făcut o informare asupra titlurilor de cărți care mai trebuie achiziționate pentru clasele respective, cu indicația specială de a se ține seamă de lecturile obligatorii prevăzute în programa școlară, ca și de bibliografia suplimentară a elevilor. Diriginții au fost însărcinați să cerceteze fișele de cititor și să sintetizeze în informări trimestriale datele cu privire la conținutul și volumul lecturii elevilor din clasele respective.

Direcția școlii, prin diriginții claseelor V—VIII, a făcut o anchetă pe baza unui chestionar, completat de elevi, chestionar care se referea la: a) preferințele de lectură ale elevilor; b) dacă cititorii elevi au găsit toate cărțile dorite; c) de unde împrumută ei mai frecvent cărțile necesare lecturii; d) dacă cumpără cărți; e) dacă sînt satisfăcuți de activitatea bibliotecilor din comună și a secției de librărie, de felul în care sînt serviți și ce propuneri fac pentru remedierea lipsurilor sesizate de ei. Materialul rezultat din anchetă a fost prelucrat, clasificat și sintetizat chiar de către direcția școlii.

Bibliotecara comunală a făcut statistica, pe clase, a cititorilor elevi înscriși la biblioteca comunală, a strîns date cu privire la categoriile de cărți citite și la viteza de citit a elevilor și și-a exprimat unele păreri despre elevii cititori (preferințe de lectură, respectarea termenului de predare, grija față de carte, comportare etc.).

Responsabilul secției de librărie a întocmit o informare asupra felului în care unitatea sa este aprovizionată cu cărți și asupra caracterului noutăților intrate (tematică și valoare), relevînd categoriile de cărți ușor sau greu vandabile.

Ședința a avut un caracter de lucru, discuțiile purtate ducînd la concluzii semnificative și fructuoase.

Ne vom opri, în cele ce urmează, asupra unor probleme care, prin frecvența cu care revin, denotă un caracter simptome.

1. Lectura cărților, care ar trebui să fie plăcerea tineretului cea de toate zilele, lasă mult de dorit, atît calitativ cît și cantitativ.

2. Sînt preferate în mod constant cărți facile în conținut și de întindere redusă.

3. Se împrumută cărți atît de la biblioteca școlară, cît și de la cea comunală, aceasta din urmă avînd aproape toate tit-

lurile recomandate de programa școlară, dar în număr insuficient de exemplare.

4. Se impune o cunoaștere mai aprofundată de către toți cei care se ocupă de munca cu cartea — spiritual și material —, și în special de către bibliotecari, atât a cititorului elev (vîrstă, mediu, interese, înclinații, grad de satisfacere a îndatoririlor școlare), cât și a publicațiilor (conținut, adresabilitate, valoare educativă, temă, personaje etc.).

5. Cu cât înaintează în vîrstă, școlarii și tinerii, în general, își dezvoltă spiritul critic, își definesc preferințele și își prețuiesc în mod mai judicios timpul închinat lecturii.

Din aceste constatări s-au desprins și direcțiile principale către care trebuie să se îndrepte munca noastră, metodele și formele cele mai adecvate condițiilor locale.

De la început s-a subliniat necesitatea instituirii unei mai strînse colaborări între biblioteca școlară și cea publică și a unei legături permanente cu secția de librărie, în sensul cunoașterii și ajutorării reciproce, pentru ca fiecare din aceste unități să-și atingă scopurile urmărite.

S-a constatat că aprovizionarea cu cărți a bibliotecii comunale și în special a celei școlare s-a făcut — și se mai face și astăzi, din păcate — de cele mai multe ori la întâmplare, fără a se respecta principiul *publicația potrivită la locul potrivit*. Astfel, au intrat în fondurile bibliotecilor foarte multe cărți greu vandabile sau cu preț redus — așa-numitele „publicații în suferință”. Și nu există situație mai penibilă pentru bibliotecar decît să fie obligat să ofere ceea ce nu se cere...

În biblioteca școlară, fiecărei cărți trebuie să i se aprecieze utilitatea în raport cu cerințele programei, ale manualelor și ale planului de învățămînt. În biblioteca publică și în librărie nu trebuie să mai între cărți inadecvate specificului rural sau inaccesibile nivelului mediu de pregătire a cititorilor. În același timp însă s-a subliniat faptul că, datorită creșterii numărului de specialiști care activează în comună, se impune cu mai multă acuitate necesitatea aprovizionării bibliotecii comunale cu cărți de specialitate de importanță fundamentală. De aceea, în munca de completare a fondurilor, trebuie atrași și cei mai buni cititori intelectuali din comună, în măsură să aprecieze, grație pregătirii lor, oportunitatea achiziționării titlurilor de specialitate.

Există, de asemenea, un mare decalaj de timp între ceea ce se cere de către cititori la un moment dat și ceea ce bibliotecile și librăria le pot oferi.

În ședință s-a hotărît să se trimită o adresă Colecturii bibliotecilor Iași, prin care să i se ceară să respecte întocmai

comenzile făcute de bibliotecă. Aprovizionarea prin colectură să se facă cu participarea activă a bibliotecarului, singurul în măsură a cunoaște cu exactitate fondurile pe care le administrează și necesitățile concrete de achiziții.

O atenție specială în acest domeniu trebuie acordată completării lacunelor (ca titluri și exemplare) existente încă. Pe baza evidenței întocmite atît la biblioteca comunală cît și la biblioteca școlară, fiecare viitoare recomandare de lectură dată de cadrele didactice trebuie să poarte mențiunea: lucrarea se găsește la biblioteca școlară sau la cea comunală.

Coordonarea planurilor de achiziții ale celor două biblioteci din comună se impune ca singura soluție în rezolvarea celor mai acute probleme existente în aprovizionarea cu publicații.

Srijinirea procesului instructiv-educativ în școală a fost și rămîne un obiectiv important în activitatea bibliotecilor din comună. De aceea, informările trimestriale ale diriginților privind conținutul și valoarea lecturii elevilor trebuie să fie analizate periodic în colectiv. Problema lecturii particulare a elevilor s-a bucurat de o atenție accentuată din partea bibliotecarilor, dar nu și din partea diriginților. De aceea, accesul liber la cele câteva rafturi înființate la biblioteca comunală cu literatură pentru clasele V—VIII și bibliografiile de recomandare pe clase, întocmite de un colectiv de profesori pentru obiectul limba și literatura română, trebuie continuate și încurajate, cu condiția ca recomandările făcute să fie dissociate de obligațiile școlare.

Cele aproximativ 1 200 de volume destinate copiilor de diferite vârste, selectate din întregul fond de cărți al bibliotecii comunale, au fost împărțite în două subgrupe — cărți pentru clasele I—IV și cărți pentru clasele V—VIII —, care, la rîndul lor, au fost clasificate în patru grupe de conținut, pentru ca fiecare elev să-și găsească cu ușurință lectura preferată.

Din practica de pînă acum a bibliotecilor din comună, a reieșit clar oportunitatea și eficacitatea consfătuirilor cu cititorii — maturi și tineri —, ca și a formelor organizate de popularizare a cărții și a bibliotecii: prezentări de cărți, seri literare, concursuri, audiții de basme, expoziții de cărți, lectorate cu părinții, vizite cu elevii la biblioteca comunală etc.

S-a ridicat și problema bibliotecilor pe clase — cu o oarecare tradiție în această școală. Încurajarea tendinței elevilor și maturilor spre formarea de biblioteci personale a fost găsită foarte oportună.

S-a discutat, de asemenea, despre procurarea, prin împrumut interbibliote-

car și prin achiziții, a literaturii pedagogice necesare pregătirii profesionale și ideologice a cadrelor didactice.

Un loc important în discuții l-a ocupat și problema aprovizionării cu cărți prin secția de librărie din localitate. Responsabilul secției a făcut propunerea ca biblioteca comunală și școlară să țină o mai strinsă legătură, pentru informare, cu unitatea de comerț de carte și să-i facă chiar anumite comenzi de cărți.

Prin specificul activității ei, biblioteca publică continuă unele din funcțiile formative și informative ale școlii. De aceea, colaborarea între cele două biblioteci nu trebuie concepută ca o campanie de moment, cu termen final definitiv, ci ca o acțiune permanentă, ca un proces în continuă desfășurare, având la bază o muncă colectivă, în care să fie atrași, în afară de bibliotecari, și marea majoritate a intelectualilor din localitate.

„Se poate mai mult”, „se poate mai bine” sînt concluziile acestei ședințe de lucru, în care spiritul de colaborare între toți factorii răspunzători cu munca educativă prin carte și-a spus un cuvînt decisiv.

I. D. MORARIU

*directorul Școlii generale
Heteșeni, Jud. Iași*

Vlad DRUMARIU

*responsabilul secției
de librărie*

Victoria BORTAȘ

bibliotecară comunală

Misiune identică, criterii și norme identice

Creșterea razei teritoriale de activitate a multor biblioteci comunale, ca urmare a reorganizării administrativ-teritoriale a comunelor, ridică în fața bibliotecarilor comunali probleme complexe.

Pornind de la concepția că bibliotecile comunale sînt instituții de cultură care adună, păstrează, prelucrează, organizează și asigură difuzarea publicațiilor din colecțiile proprii, este normal să se ia în considerare aceleași criterii de dotare sau normative de activitate la fel ca și în cazul bibliotecilor de la orașe. Marile prefaceri economice și sociale din viața comunelor noastre se reflectă și prin schimbări în structura populației, în pregătirea ei profesională și culturală, prin apropierea săteanului de orașean. Ignorîndu-se acest fapt, a fost neglijată introducerea formelor de evidență a

colecțiilor, a mijloacelor de îndrumare și informare a cititorilor. Locuitorul comunei, la fel ca și orașeanul, asimilează doar ceea ce intră în preocupările sale intelectuale și practice, deoarece lectu- a este o muncă care solicită efort și rezultatele ei nu se manifestă imediat și sub formă palpabilă. Adesea au fost exagerate rolul și contribuția bibliotecilor în rezolvarea unor sarcini. Pentru ca bibliotecarii să-și poată îndeplini funcția culturală în mediul rural este necesar să fie înlăturate metodele empirice din activitate, să se renunțe la rezolvarea de către biblioteci a unor sarcini care intră în competența altor instituții, să se pună mai mare accent pe munca de informare, iar fondurile de publicații să fie profilate în funcție de preocupările diferiteor categorii de cititori.

În comuna noastră, care numără aproape zece mii de locuitori, răspîndiți în patru sate, s-au format în anii socialismului numeroși intelectuali și muncitori ale căror pretenții de lectură depășesc cu mult ceea ce le putem oferi în prezent. Dintre miile de tineri care au absolvit școala generală, o școală profesională sau liceul, mulți rămîn să lucreze în continuare în satele lor. Caracteristic acestor tineri este o conformație intelectuală deosebită de aceea a generațiilor precedente, deoarece cunoștințele însușite de ei în școală sau prin lectură sînt mai proaspete și mai complexe. Pătrunderea mijloacelor moderne de difuzare a culturii, a radioului și televiziunii, introducerea mecanizării în unele procese de muncă trezesc în rîndurile tineretului un interes crescînd față de tehnică și de realizările ei. În perspectivă se pune și problema generațiilor ce vor absolvi școala generală de zece ani, ale căror cunoștințe se vor apropia de cele ale actualilor absolvenți de liceu.

Nu trebuie să uităm că, în măsura în care vom reuși să satisfacem cerințele de lectură ale acestor tineri, în aceeași măsură vom avea cititori permanenți și vom contribui la ridicarea nivelului lor de cunoștințe. În biblioteca noastră există numeroase cărți și broșuri de popularizare a tehnicii și științei, editate cu ani în urmă, dar nivelul acestora este inferior cunoștințelor acumulate de elevi în școală. Ar fi necesare lucrări de nivel mediu, precum și lucrări fundamentale, care să împlinească nevoile de lectură ale diferitelor grupe de cititori. Așa, de pildă, avem în comuna noastră peste 50 de tineri care urmează cursurile fără frecvență ale unor licee sau ale unor institute de învățămînt superior. Contrar părerilor că aceștia să-și procure singuri manualele și cursurile de care au nevoie, consider că biblioteca trebuie să fie

aceea care să-i sprijine și să le pună la dispoziție, fie prin achiziții, fie prin împrumut interbibliotecar, lucrările solicitate. Este un nonsens ca în bibliotecă să nu avem nici măcar un volum de pedagogie și să oferim cadrelor didactice aceleași cărți pe care le oferim și elevilor. După cum sînt informat, în majoritatea bibliotecilor comunale, nu mai vorbesc de filiale, lipsesc cărțile care ar trebui să constituie fondul de referință. Atît în biblioteca noastră, cît și în filialele ei, nu există nici un exemplar din *Istoria patriei* sau din *Istoria literaturii române*, cu toate că sînt foarte solicitate.

Multe din lacunele semnalate mai sus se datorează și sistemului de achiziții ale publicațiilor de către bibliotecile comunale. Este cert că interesele comerciale ale colecturilor sînt de cele mai multe ori în defavoarea bibliotecilor. De aceea, ar trebui ca alocațiile bugetare pentru achiziții de publicații, care în prezent sînt centralizate la județe, să fie transferate în bugetele consiliilor populare comunale și de completarea colecțiilor să se ocupe bibliotecarul așa cum va considera că este mai bine: fie prin colecturi, fie prin librării, sau și prin una și prin alta. Pînă acum, unele biblioteci de la orașe au beneficiat de prioritate în alegerea cărților la colecturi. Este cazul ca și bibliotecarii comunali să poată dispune de posibilitatea de a achiziționa cărți pentru bibliotecile lor în condițiile cele mai convenabile intereselor cititorilor.

Dacă acceptăm că misiunea bibliotecilor publice este identică, indiferent de localitatea în care funcționează, atunci trebuie acceptată și ideea identității funcției și a locului bibliotecarului în cadrul acestor instituții, ceea ce presupune stabilirea unor criterii unice de normare și retribuire a muncii. După părerea mea, ar trebui să se stabilească normative privind înscrierea cititorilor, difuzarea cărții, executarea lucrărilor legate de întreaga activitate a bibliotecii. Experiența proprie cît și experiența unor biblioteci din străinătate arată că unui bibliotecar îi poate reveni ca normă un număr de 500—600 de cititori, cu un indice de lectură care să corespundă vehiculării a 10 000 de volume eliberate. Trebuie avut în vedere că, în prezent, la unele biblioteci din mediul urban, unui bibliotecar îi revine un număr mai mic de volume eliberate, deși alocațiile bugetare pe bibliotecar depășesc pe acelea din mediul rural.

Stabilirea unor norme de activitate ar permite înlăturarea unor practici sterile, ar crea cadrul pentru o mai bună organizare a muncii, ar indica numărul de bibliotecari necesari în funcție de aria

de cuprindere a populației de către bibliotecă. Lipsa unor normative și a unor criterii unice de apreciere a activității bibliotecilor publice este în detrimentul muncii. Amintesc faptul că uneori lipsa de activitate de la sediul bibliotecii se justifică prin cititorii „înscrisi” la filiale și mai ales prin bibliotecile de casă, înțit, la un moment dat, nu se știe dacă cititorul are nevoie de carte sau biblioteca de cititori. Mulți cititori din bibliotecile de casă sînt înregistrați de două ori. Împrăștierea cărților (folosesc o bună știință acest termen, deoarece nu este vorba de cărți solicitate de cititori), pentru a se justifica un număr mare de volume eliberate, poate să reprezinte doar o așa-numită creștere a indicelui de lectură, care se soldează însă cu pierderea sau nerestituirea cărților, deci cu pagube materiale pentru bibliotecă. Pentru a se ajunge la o apreciere reală a activității bibliotecarului este necesar să se clarifice atribuirea calității de cititor și condițiile de împrumut al cărților.

La normarea muncii și la analiza activității în bibliotecile comunale ar trebui să se țină seama de existența filialelor din satele componente. Este știut că unele filiale ale bibliotecilor comunale funcționează în sate cu o populație mai mare decît în satul centru de comună unde se află sediul bibliotecii comunale. O parte însemnată a timpului de muncă al bibliotecarului este afectată filialelor.

În momentul de față, un singur bibliotecar efectuează toate lucrările tehnice, conduce, organizează și planifică activitatea bibliotecii pe întreg teritoriul comunei la fel ca și un director al unei biblioteci orașenești și, în plus, are răspunderea materială pentru fondul de publicații. De aceea propun ca funcția de bibliotecar comună să fie asimilată cu aceea de director al unei biblioteci orașenești dintr-o localitate cu o populație aproximativ identică și în funcție de numărul locuitorilor, de numărul satelor și de activitatea bibliotecii comunale să se atribuie posturile de bibliotecari.

Pentru permanentizarea bibliotecarilor comunali ar trebui să se introducă sporul de vechime și să li se acorde posibilitatea de a opta la încadrarea într-o bibliotecă orașenească, fără pierderea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate. Propun ca posturile ce vor rămîne vacante la bibliotecile publice din mediul urban să fie completate pe bază de concurs, la care să fie admiși, în primul rînd, acei candidați care au lucrat, fără întrerupere, cel puțin cinci ani într-o bibliotecă comună.

PORTIK Emeric,
bibliotecar comună în Dudești Vechi,
județul Timiș

Educația ateist-științifică, componentă de bază a educației socialiste, se înscrie în prim plan în atenția bibliotecarilor preocupați să întreprindă acțiuni de propagandă a cărții în acest scop.

De bună seamă — și nu de mult paginile revistei noastre au găzduit recomandări în acest sens *) — propaganda ateist-științifică se realizează, în principal, prin intermediul literaturii științifice.

Există însă și un tărâm mai puțin explorat, cel al literaturii beletristice, care oferă vaste posibilități educative în această direcție, într-un mod agreabil, ferit de pericolul oricărui didacticism.

Bibliotecile dispun de o întreagă literatură care înglobează lucrări din cele mai felurite, realizate într-o diversitate de momente istorice, unele datând din Renaștere sau din epoca luminilor, altele de dată mai recentă sau contemporane nouă.

În selecția noastră — care face obiectul unei bibliografii de recomandare — am avut în vedere criteriile foarte largi: să cuprindem atât lucrări din literatura națională, cât și din cea universală, să oferim mostre din toate genurile literare, ponderea principală deținând-o însă scrierile în proză. Operele recomandate merg, în tratarea problemelor de credință, religie și practici religioase, de la realismul frust — Balzac, Stendhal, Maugham — pînă la satira savuroasă, cu îngroșări caricaturale — Arghezi, G. Chevalier. Unele lucrări direct medii eclesiastice, instituția bisericii ca atare — Diderot, D. Stănoiu —, altele o întregă epocă, un întreg mediu social — Boccaccio, De Coster, Creangă — sau destine personale proiectate pe fundalul unor epoci de obscurantism și de teroare clericală — R. Schuder, Feuchtwanger, Vinogradov. Sînt narațiuni cu referiri directe la un anume sistem — Martin du Gard, Meyer, Lewis — sau învăluite în simbolul sau transformări în alte epoci — Swift, Prus. Figurează în bibliografie deopotrivă scrierile unor observatori din afară — Diderot, Kazantzakis, Gide — sau ale unor cunoscători dinăuntru ai mediului descris — Bandello, Arghezi, Stănoiu. Include-sea în bibliografie a Scrierilor portugheze, scrierile de dragoste și nimic mai mult, sau trebuie să uimească: ele aparțin unei călugărițe pe care claustrarea monahală nu a reușit să o îndepărteze de trăirile firești ale sufletului omenesc.

Departa de a epuiza lista operelor literare care pot fi folosite în scopul propagandei ateiste întreprinse de bibliotecă — ea putnd fi completată cu multe alte lucrări —, această bibliografie oferă bibliotecarilor o selecție de titluri care ar putea face obiectul unor cicluri de prezentări, al unor rațiuni tematice sau chiar al unor simple recomandări verbale sau pe bază de liste difuzate cititorilor sau afișate la bibliotecă.

În redactarea bibliografiei am avut în vedere numai criteriul alfabetic, considerînd că o structurare pe genuri și pe specii literare, pe literaturi naționale sau cronologică ar fi complicat în mod aproape inutil această bibliografie cu caracter recomandat.

*) Vezi: Oamenii în tînd și zeli... pe pămînt. Trei cărți în slujba propagandei științifico-ateiste. În: Revista bibliotecilor, 21, nr. 3, mar. 1969, p. 165—168.

În lumea credincioșilor și a necredincioșilor, a smeriților și a impostorilor, a obsedaților și chiar a păcătoșilor

Alcoforado, Mariana. *Scrierile portugheze ale Marianeii Alcoforado*. Traducere și prezentare de Veronica Porumbacu.

Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 66[—69] p.

Arghezi, Tudor. *Icoane de lemn*. În: *Scrieri*. [Vol.] 12. *Proze*. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 277 p.

Arghezi, Tudor. *Mihni*. În: *Scrieri*. [Vol.] 1. *Versuri*. Buc., Editura pentru literatură, 1962. p. 22—23.

Balzac, Honoré de. *Vicarul din Tours*. În: *Opere*. Volumul 2. Buc., E.S.P.L.A., 1956, p. 151—224. (Clasicii literaturii universale).

Bandello, Matteo. [*II Noveliere*]. *Povestea a treizeci și opta*. (Cartea I). — *Povestea a patruzeci și cincea* (cartea a II-a). — *Povestea a patruzeci și opta* (cartea a II-a). — *Povestea a șaptea* (cartea IV-a). În: *Nuvele italiene din Renaștere*. Traducere și note de Florin Chirițescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964, p. 256—259, 321—326, 327—330, 339—344.

Boccaccio, Giovanni. *Decameronul*. (Vol. 1—2). În românește de Eta Boeriu. Buc., Editura pentru literatură, 1966. Vol. 1. XXXVI + 476 p.; vol. II. 575 p. (Biblioteca pentru toți, 345—346).

Caragiale, Ion Luca. *Duminica Tomii*. În: *Schițe și amintiri*. [Vol. 2]. *Lanțul slăbiciunilor*. Buc., Editura pentru literatură, 1964. p. 59—65. (Biblioteca pentru toți, 217).

Cehov, Anton Pavlovici. *Povești fără titlu*. În: *Un impresar sub divan*. *Schițe umoristice*. Traducere de: Anda Boldur, Otilia Cazimir, Nicolae Guma și Xenia Stroe. Buc., Editura pentru literatură, 1963, p. 474—479. (Biblioteca pentru toți, 188).

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Chevalier, Gabriel. *Clochemerle*. În românește de F. Brunea-Fox. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. 293[—295] p. + 8 f. ilustr.

Cocea, N. D. *Hilarie Sfântul*. În: *Scrieri* [Vol.] 1. Buc., Editura pentru literatură, 1969, p. 318—368. (Scriitori români).

Creangă, Ion. *Amintiri din copilărie*. În: *Povești, amintiri, povestiri*. Buc., Editura pentru literatură, 1967, p. 193—284.

Creangă, Ion. *Ivan Turbincă*. În: op. citată, p. 157—163.

Creangă, Ion. *Popa Duhu*. În: op. cit., p. 322—329.

Daudet, Alphonse. *Preotul din Cucugnan*. În: *Scrisori din moara mea — Povestiri de luni*. Traducere de Livia Storescu. Buc., Editura pentru literatură, 1964, p. 75—81. (Biblioteca pentru toți, 256).

Daudet, Alphonse. *Cele trei liturghii mici*. În: op. cit., p. 120—129.

Daudet, Alphonse. *Elixirul cucernicului părinte Gaucher*. În: op. cit., p. 158—169.

De Coster, Charles. *Legenda și întâmplările vitejești, vesele și glorioase ale lui Ulenspiegel și Lamme Goedzak în ținuturile Flandrei și aiurea*. Postfață de Roumain Rolland. Traducere de Ioachim Bottez. [Vol. 1—2]. Buc., Editura pentru literatură, 1964. Vol. 1. XXXV + 307 p. + 1 f. portr.; vol. 2. 344 p. (Biblioteca pentru toți, 223—224).

Delavrancea, Barbu Ștefănescu. *Pravoslavnicul și slăninele*. În: *Nuvele*. Buc., Editura pentru literatură, 1965, p. 334—338.

Diderot, Denis. *Călugărița*. În: *Opere alese*. [Vol.] 1. În românește de Gellu Naum. Buc., E.S.P.L.A., 1956, p. 229—432. (Clasicii literaturii universale).

Dombrowska, Maria. *Popa Filip*. În: *Popa Filip*. Traducere și cuvînt înainte de Olga Zaïcik. Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 13—54. (Colecția Meridiane).

Eça de Queiroz, José Maria. *Crima părintelui Amaro*. (Scene din viața cuvioasă). Traducere de Micaela Ghițescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1968. 462 p.

Erasmus de Rotterdam, Desiderius. *Elogiul nebuniei sau Cuvîntare spre lauda prostiei*. [Traducere de Șt. Bezdechi]. Buc., Editura științifică, 1959. 168 p. cu ilustr.

Feuchtwanger, Lion. *Goya sau Drumul spinos al cunoașterii*. Traducere de V. Be-neș. [Vol.] 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1962. Vol. 1. XXXIII + 326 p. + 1 f. portr.; vol. 2. 368 p. (Biblioteca pentru toți, 133—134).

France, Anatole. *Insula pinguinilor*. În românește de Aurel Tita. Ed. a 2-a. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 336 p.

France, Anatole. *Istorie contemporană. La umbra ulmului. — Manechinul de nuiele. — Inelul episcopal. — Domnul Bergeret la Paris*. Traducere de Al. O. Teodorescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 680 p.

Gide, André. *Pivnițele Vaticanului*. În românește de Iulia Soare. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 269[—272] p.

Hasek, Jaroslav. *Despre presa catolică. În: Abeceदारul umorului*. În românește de Jean Grosu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963, p. 90—94. (Clasicii literaturii universale).

Hasek, Jaroslav. *Păcatul preotului Ondřej*. În: op. cit. p. 138—141.

Hasek, Jaroslav. *Urechile sfintului Martin din Ildefons*. În: op. cit., p. 209—223.

Hasek, Jaroslav. *Preotul sîrb Bogumirov și capra muștiului Isrim*. În: op. cit., p. 249—253.

Kazantzakis, Nikos. *Hristos răstignit a doua oară*. Roman. [Vol. 1—2]. Traducere de Pericle Martinescu și Ioan Halianis. Buc., Editura pentru literatură, 1968. Vol. 1. XXV + 299[—231] p.; vol. 2. 301[—303] p. (Biblioteca pentru toți, 451—452).

Krleža, Miroslav. *Hirotonisirea lui Alojz Tiček*. În: *Hirotonisirea lui Alojz Tiček. — Trei domobrani. — Marele maestru al ticăloșiei. — Domniile Glembay*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. p. 11—64.

La Bruyère, Jean de. *Caracterele sau moravurile acestui veac*. [Vol. 1—2]. Traducere și note de Aurel Tita. Buc., Editura pentru literatură, 1968. Vol. 1. XLV + 431 p.; vol. 2. 463 p. (Biblioteca pentru toți, 331—332).

Vol. 2. Cap. XIII. *Despre modă*, paragraf. 24. *Onuphre*, p. 209—213.

Vol. 2. Cap. XV. *Despre amvon*, p. 270—290.

Lasca, Il. [*Le cene*]. Povestea a treia. În: *Nuvela italiene din Renaștere*. Traducere și note de Florin Chirișescu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Buşulenga. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964, p. 353—358.

Lawrance, D. H. *Fiece de vicar*. În: *Parfum de crizanteme*. În românește de Calinca Ralea. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967, p. 61—136.

Lewis, S. H. *Elmer Gantry*. În românește de Vera Călin. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963, 576 p.

Machiavelli, Niccolo. *Mătrăguna*. Comedie în 5 acte. În românește de N. Al. Toscani. Traducerea versurilor de Dan Grigorescu. Buc., E.S.P.L.A., 1958, 147 p. + 1 portr.

Martin du Gard, Roger. *Jean Barois*. În românește de Iulia Soare. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966, 480 p.

Maugham, W. Somerset. *Ploaia*. În românește de Margareta Bărbuță. Buc., Editura pentru literatură, 1968, p. 5—45.

McCarthy, Mary. *Spodă închin, rărinte al sufletului meu*. În: *Margaret Sorgent și lumea ei*. Traducere de Sorina Stănescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1969, p. 178—239. (Colecția Meridiane, 84).

Meyer, Conrad Ferdinand. *Jürg Jenatsch. O întâmplare din Grizoni*. În românește de Suzi Hirsch. Buc., E.S.P.L.A., 1960, XVI + 255 p. + 1 portr. (Clasicii literaturii universale).

Miller, A. *Vrăjitoarele din Salem*. Piesă în 4 acte. În românește de Mihnea Gheorghiu și Alf Adania. Buc., E.S.P.L.A., 1956, 159 p.

Mikszáth, Kálmán. *Căsătorie ciudată*. Roman. În românește de Andrei Aldea. Buc., E.S.P.L.A., 1954, 386 p. (Clasicii literaturii universale).

Molière. *Tartuffe sau Impostorul*. Comedie în cinci acte în versuri. 1664. În românește de A. Toma. În: *Opere*. [Vol.] 2. Buc., E.S.P.L.A., 1965, p. 253—346.

Montesquieu. *Scrisori persane*. În românește de Ștefan Popescu. Buc., E.S.P.L.A., [1957], 327 p. (Biblioteca pentru toți).

Pătrășcanu, D. D. *Thimotheiu mucenicul*. În: *Proză umoristică română*. [Vol. 1]. Buc., Editura pentru literatură, 1965, p. 501—521.

Swift, Jonathan. *Povestea butoiului*. În: *Proză umoristică engleză*. [Vol. 1]. *Povestea butoiului*. Antologie de Vera Călin și Silviu Iosifescu. Buc., Editura

pentru literatură, 1965, p. 25—31. (Biblioteca pentru toți, 314).

Prus, Boleslaw. *Faraonul*. [Vol. 1—2]. În românește de Dan Telemac și Vasile Theodorescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1961. Vol. 1. XVIII + 354[—358] p.; vol. 2. 350[—352] p. (Clasicii literaturii universale).

Rabelais, François. *Gargantua*. Traducere de Alex. Hodoș. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967, 639 p. + 12 f. pl.

Schuder, Rosemarie. *Fiul vrăjitoarei*. Roman despre Johannes Kepler. În românește de Mihai Isbășescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964, 272 p.

Srēmaț, S. *Popa Cira și Popa Spira*. În românește de Victor Vescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963, 368 p.

Stănoiu, Damian. *Alegere de stareță*. (O anchetă. — Pocăința starețului. — Dragoste și smerenie. — Ucenicii Sfintului Antonie). Buc., Editura pentru literatură, 1964, XXVI + 430 p. + 1 f. portr. (Biblioteca pentru toți, 236).

Stănoiu, Damian. *Amintiri din minăstire*. Buc., Editura pentru literatură, 1962, XIII + 322 p.

Stănoiu, Damian. *Ucenicii Sfintului Antonie. — Necazurile părintelui Ghedeon. — În căutarea unei parohii. — Dragoste și smerenie. — Alegere de stareță*. Buc., E.S.P.L.A., 1958, 607 p. + 1 f. portr.

Stendhal. *Roșu și negru*. Cronică anului 1830. Traducere de Gelu Naum. Buc., Editura pentru literatură universală, 1968, 528 p.

Anouilh, Jean. *Ciocirlia*. În românește de Valentin Lipatti. În: *Teatrul francez contemporan*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1961, p. 29—126.

Topîrceanu, George. *Balada Popii din Rudeni*. În: *Opere alese*. Vol. 1. Buc., Editura pentru literatură, 1959, p. 11—14. (Scriitori români).

Topîrceanu, George. *Minunile Sfintului Sisoie*. În: *Opere alese*. Vol. 2. Buc., Editura pentru literatură, 1959, p. 251—283. (Scriitori români).

Vinogradov, A. K. *Defăimarea lui Pașanin*. Ed. a 4-a. În românește de Vasile Teodorescu și Ecaterina Bamdrabur. Buc., Editura pentru literatură universală, 1961, 388 p.

Voltaire. *Fecioara din Orléans*. În românește de Sergiu Dan. Buc., E.S.P.L.A., 1955, 159 p. + 1 f. portr. (Biblioteca pentru toți).

Voynich, E. L. *Tăunul*. Ed. a 6-a. În românește de Otilia Cazimir și Nicolae Guma. Buc., Editura tineretului, 1964, 271 p.

INVITAȚIE

LA... rîs

Proză satirică și umoristică

Bibliografie mai mult decît selectivă

Biblioteca este o instituție eminamente serioasă și bibliotecarul un personaj foarte impunător. Cel puțin așa reiese din rubrica revistei noastre intitulată „Statutul bibliotecarilor”.

Și totuși...
Și totuși nimic nu-l face pe om să ridă mai mult decît o carte scrisă cu umor de bună calitate, nimic nu-l poate mai bine dispune ca cititul citorva pagini de comic distilat.

Pe frontispiciul bibliotecii antice din Theba stătea scris: „Balsam al sufletului”. Da, în general cartea este un tonifiant, iar risul este cea mai bună doctorie împotriva reielor. De altfel, umorul este sigurul procedeu prin care lucrările serioase pot fi luate în serios.

A extrage însă risul din filele cărților și a-l valorifica la potențelul lui maxim este o artă pe care bibliotecarul, ca și actorul dramatic, trebuie să o posede pe deplin.

Tema bibliografiei noastre se recomandă deci singură și nu are nevoie de nici o pledoarie.

Și acum, citeva cuvinte despre împărțirea materialului în capitole. Date fiind diversitatea și densitatea textelor cu caracter satiric și umoristic la anumii autori consacrați în gen, grupa intitulată „Umorul în tinută de gală” întruște volumele cele mai reprezentative — sub acest aspect — ale unor scriitori deveniți clasici. Celelalte rubrici cuprind volume profilate pe anumite teme satirice sau umoristice ori lucrări cu un anume subiect din volumele autorilor menționați în grupa a II-a. Lipsit de simțul umorului, spațiul grafic nu ne-a permis să dezvoltăm decît puține din temele tratate de scriitorii în chip umoristic sau satiric. Din volumele menționate la capitolele I, II, III și VI însă, bibliotecarii pot ușor reconstitui încă multe alte teme: umorul în justiție, umorul și medicul, umorul în folclor, umorul pe băncile școlii, umor cinegetic, umor cazon, satira împotriva birocratiei, comicul la diferite popoare etc. etc.

Socotind că risul nu cunoaște granițe, am ordonat lucrările autorilor menționați în cadrul fiecărei rubrici într-o înfrățitoare ordine alfabetică. Cerem scuze pentru mini-descrierea bibliografică înscrată; aceiași teribili spațiu grafic, care...

În loc de indicații metodice: bibliografia poate servi atât ca punct de plecare în recomandări de lectură, cît și în organizarea unor manifestări de popularizare a cărții. De pildă, din lucrările enumerate la capitolul V se poate citi în partea a doua a unei seri literare închinate prezentării unor însemnări de călătorie; cu materialul inserat în capitolul VII se poate organiza o seară literar-artistică, cu concursul unor actori profesioniști din localitate, care să povestească și ei, la rîndul lor, amintiri din teatru; cu materialul indicat în rubrica X se poate prezenta în școlii o oră de „gramatică hazlie”, în continuarea orei de limba română etc. etc.

Deoarece, de la Homer încoace, s-a ris merou — în versuri și în proză —, bibliografia de față nu a putut cuprinde decît o parte din literatura de satiră și umor editată în ultimii ani la noi în țară. Cititorii sînt rugați să lerte multe lacune existente și să completeze lista comicului, după gusturi și preferințe.

„Cea mai plerduță dintre zile este aceea în care n-ai ris” — a spus moralistul francez Chamfort.

Deci, să cîștigăm zile...

I. Numal umori

(Culegeri de satiră și umor)

1. — *Anecdote cu și fără vinători*. Buc., Editura agrosilvică, 1969. 176 p.
2. — *De-ale lui Păcală*. Buc., Editura pentru literatură, 1964. XXIII + 312 p. (Biblioteca pentru toți, 228).
3. — *Isprăvile unor vintură-țară*. Proză picarească spaniolă. Culegere de texte din Diego Hurtado de Mendoza, Mateo Aléman, Miguel de Cervantes Saavedra... Buc., Editura pentru literatură, 1961. XXIV + 336 p. (Biblioteca pentru toți, 82).
4. — *Proză satiră franceză*. (Antologie... de Silviu Iosifescu). Buc., Editura tineretului, 1963. 592 p.
5. — *Proză umoristică engleză*. Vol. 1—2. Antologie de Vera Călin. Buc., Editura pentru literatură, 1960. 2 vol. (Biblioteca pentru toți, 314—315). Vol. 1. *Povestea butoiului*. XVIII + 390 p.; Vol. 2. *Stafia familiei Canterville*. 368 p.
6. — *Proză umoristică română*. Vol. 1—2. Text ales... de Silviu Iosifescu. Buc., Editura pentru literatură, 1955. 2 vol. Vol. 1. XVII + 574 p.; vol. 2. 544 p.
7. — *Satire populare*. Strigături, cîntece satirice, șoape și anecdote. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 272 p. (Biblioteca pentru toți).
8. — *Sub microscop*. (Scrieri umoristice pe teme medicale). Texte culese de dr. N. Tofan. Buc., Editura medicală, 1964. 218 p.
9. — *Vorbe de duh, anecdote și intimplări ostășești*. Adunate și transcrise de Mircea Cărlonță. [Buc.], Editura militară, 1965. 269 p. cu ilustr.

II. Umorel în tinută de gală

(Clasici ai satirei și umorului)

10. — Apuleius, Lucius. *Măgarul de aur*. [Roman]. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 317 p. (Biblioteca pentru toți).
11. — Arghezi, Tudor. *Scrieri*. Vol. 7—21. *Proze*. Buc., Editura pentru literatură, 1965—1969. 14 vol.
12. — Bacalbașa, Anton. *Moș Teacă*. [Din viața militară]. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 244 p. cu ilustr.
13. — Bassarabescu, Ion Al. *Un om în toată firea*. Schițe, nuvele, amintiri. Buc., Editura tineretului, 1969. 328 p. (Lyceum, 19).

14. — Brăescu, Gheorghe. *Scrieri alese*. Vol. 1. *La clubul decavașilor*. Buc., Editura pentru literatură, 1965. XXIV + 470 p. (Biblioteca pentru toți, 274).

15. — Boccaccio, Giovanni. *Decameroul*. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 2 vol. (Biblioteca pentru toți, 345—346). Vol. 1. XXXV + 476 p.; vol. 2. 576 p.

16. — Čapek, Karel. *Povestiri*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963. 375 p.

17. — Caragiale, Ion Luca. *Opere*. Ediție critică de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu [și] Liviu Călin. Vol. 2—3. Buc., Editura pentru literatură, 1960—1965. 2 vol. Vol. 2. *Momente, schițe, notițe critice*. 1960. 740 p.; vol. 3. *Nuwele, povestiri, amintiri, versuri, parodii, varia*. 1962. 872 p.

18. — Čehov, Anton Pavlovič. *Un impresar sub divan*. Schițe umoristice. Buc., Editura pentru literatură, 1963. XLIX + 494 p. (Biblioteca pentru toți, 188).

19. — Cervantes Saavedra, Miguel de. *Don Quijote de la Mancha*. [Roman]. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 1351 p.

20. — Čopič, Branko. *Peripețiile lui Nikoletina Bursac*. [Povestiri umoristice]. [Buc.], Editura pentru literatură universală, 1965, 208 p. (Colecția Meridiane).

21. — Creangă, Ion. *Povești, amintiri, povestiri*. Ediția a 2-a. Buc., Editura pentru literatură, 1967. XXX + 346 p. (Biblioteca pentru toți, 6).

22. — Daudet, Alphonse. *Nenumăratele isprăvi ale lui Tartarin din Tarascon*. Ediția a 3-a. Buc., Editura tineretului, 1964. 343 p.

23. — Defoe, Daniel. *Intimplările ferice și neferice ale vestitei Moll Flanders*. Ediția a 2-a. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. 311 p. (Clasicii literaturii universale).

24. — Dickens, Charles. *Documentele postume ale clubului Pickwick*. Ediția a 2-a. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1961. 2 vol. Vol. 1. XV + 480 p.; vol. 2. 456 p.

24a. — Fielding, Henry. *Tom Jones*. Vol. 1—4. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 4 vol. (Biblioteca pentru toți, 414—417).

25. — Hašek, Jaroslav. *Abecedarul umorului*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963. 344 p. (Clasicii literaturii universale).

26. — Hašek, Jaroslav. *Peripețiile bravului soldat Svejk în războiul mondial*. Vol. 1—3. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 3 vol. (Biblioteca pentru toți, 257—259). Vol. 1. XXXVI + 308 p.; vol. 2. 330 p.; vol. 3. 455 p.

27. — Henry, O. *Poveste neterminată*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 240 p.

28. — Ilf, Ilia și Petrov, E. P. *Opere*. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 2 vol. Vol. 1. *Douăsprezece scaune*. 399 p.; vol. 2. *Vitețul de aur*. 400 p.

28a. — Karinty Frigyes. *Dați-mi voie, domnule profesor...* [Schițe]. Buc., Editura tineretului, 1961. 200 p.

29. — Konstantinov, Aleko. *Panem et circenses*. (Scrieri alese). Buc., Editura pentru literatură universală, 1968. 271 p.

30. — Lesage, Alain-René. *Istoria lui Gil Blas de Santillana*. Roman. Vol. 1—3. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 3 vol. (Biblioteca pentru toți, 206—208). Vol. 1. XLII + 282 p.; vol. 2. 356 p.; vol. 3. 400 p.

31. — Leacock, Stephen. *Povestiri umoristice*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 448 p.

32. — Rabelais, François. *Gargantua și Pantagruel*. Buc., Editura pentru literatură universală. 1967. 639 p.

33. — Saltikov-Șcedrin, N. *Opere*. Vol. 2. *Povestiri nevinovate*. — *Satire în proză*. Buc., Cartea rusă, 1958. 656 p.

34. — Scarron, Paul. *Romanțul comic*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1967. 383 p. (Clasicii literaturii universale).

35. — Seneca, Lucius Annaeus. *Apokokyntosis*. — Petroniu. *Satyricon*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. XLVIII + 288 p. (Biblioteca pentru toți, 399).

36. — Șalom Alehem. *Opere alese*. Vol. 1, 3, 4, 5. Buc., E.S.P.L.A., Editura pentru literatură universală, 1959—1969. 4 vol. (Clasicii literaturii universale). Vol. 1. *Romane*. *Povestiri*. 1959. 668 p.; vol. 3. *Întoarcerea din iarmaroc*. *Povestiri din viață*. 1966. 356 p.; vol. 4. *Schițe și povestiri*. — *Tevi lăptarul*. 1968. 311 p.; vol. 5. *Schițe și povestiri*. 1969. 239 p.

37. — Topîrceanu, George. *Opere alese*. Vol. 2. *Proză*. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 508 p. (Scritori români).

38. — Thackeray, William Makepeace. *Cartea snobilor*, scrisă de unul dintre ei. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. 271 p.

39. — Twain, Mark. *Bancnota de un milion de lire*. Schițe, povestiri, nuvele, pamflete. Buc., Editura pentru literatură, 1964. XXXIV + 453 p. (Biblioteca pentru toți, 262).

III. Jos masca!

(Pagini satirice despre caractere fără... caractere)

40. — Avercenko, Arkadi Trimofeevici. *Icre negre*. [Schițe umoristice]. Buc., Editura tineretului, 1967. 256 p.

41. — Bajor Andor. *Curcubeul*. Scrieri satirice. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 208 p.

42. — Băieșu, Ion. *Oameni cu simțul umorului*. Schițe satirice și umoristice. Buc., Editura tineretului, 1964. 152 p.

43. — Băran, Vasile. *Numărați pînă la unu*. Satiră. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 208 p.

44. — Buhov, Arkadi. *Povestiri umoristice*. Buc., Editura tineretului, 1964. 207 p.

45. — Bulhardt, Franz Johannes. *Prăștia*. Povestiri satirice. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 152 p.

46. — Cazaban, Alexandru. *Deștept băiat!* [Schițe și povestiri]. Buc., Editura pentru literatură, 1961. XXXIV + 422 p.

47. — Chevalier, Gabriel. *Clochemerie*. [Roman]. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. 295 p.

48. — Ciudomir. *Bilete de favoare*. Schițe umoristice. Buc., Editura pentru literatură, 1965. 168 p.

49. — Daniel, Paul I. *Borsalino veritabil*. [Schițe umoristice și reportaje sociale]. Ediție revăzută și adăugită. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 332 p.

50. — Daninos, Pierre. *Un oarecare domn Blot*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 175 p.

51. — Fărcașan, Sergiu. *Micul televizor*. Schițe vesele și nu prea. Buc., Editura tineretului, 1961. 140 p.

52. — Karvas, Peter. *De ochii noștri frumoși*. [Schițe satirice]. Buc., Editura tineretului, 1968. 312 p.

53. — Lenci, Leonid Sergheevici. *Cind medicina e neputincioasă*. Schițe. Buc., Editura pentru literatură universală, 1961. 260 p.

54. — Mazilu, Teodor. *O plimbare cu barca*. Proză satirică. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 164 p.

55. — Mușatescu, Tudor. *Ale vieții valuri*. Schițe. Buc., Editura tineretului, 1969. 303 p.

56. — Nesin, Aziz. *Dacă aș fi fost femeie*. [Povestiri satirice]. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963. 400 p.

57. — Pană, Sașa. *În preajma mutărilor*. Schițe și povestiri. Buc., Editura pentru literatură, 1965. 200 p.

58. — Pătrășcanu, Dimitrie D. *Invingătorul lui Napoleon*. [Povestiri]. Buc., Editura tineretului, 1967. 192 p.

59. — Peltz, I. *Instantanee comice — și nu prea...* Schițe. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 128 p.

60. — Salem, H. *Pastile contra prostiei*. Schițe satirice. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 152 p.

61. — Teodoreanu, Alexandru O. *Hronicul măscăriciului Vlăduț*. Buc., Editura tineretului, 1966. 255 p.

IV. Umor cu tilc

62. — Arghezi, Tudor. *Tablete din țara de Kutu*. În: op. cit. la nr. 11, vol. 14. 1966. 215 p.

63. — Caragiale, Ion Luca. *Cronică fantastică*. În: op. cit. la nr. 17, vol. 2, p. 290—294.

64. — Diderot, Denis. *Nepotul lui Rameau*. În: *Romane*. Buc., Editura pentru literatură universală. 1963, p. 225—326.

65. — Erasmus de Rotterdam, Desiderius. *Elogiul nebuniei sau Cuvîntare spre lauda prostiei*. Buc., Editura științifică, 1959. 168 p.

66. — France, Anatole. *Domnul Bergeret la Paris*. În: *Istorie contemporană*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965, p. 511—579. (Clasici: literaturii universale).

67. — France, Anatole. *Insula Pinguinilor*. Ediția a 2-a. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 336 p. + 1 f. portr. (Biblioteca pentru toți).

68. — Rolland, Romain. *Colas Breugnon*. Buc., Editura pentru literatură, 1963. XXXIII + 270 p. (Biblioteca pentru toți, 187).

69. — Voltaire. *Candid sau optimismul*. Buc., Editura pentru literatură universală. 1969. 159 p.

70. — Swift, Jonathan. *Călătoriile lui Gulliver*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. XXXV + 388 p. (Biblioteca pentru toți, 400).

V. Seriosul în travesti

(Parodii)

71. — Čapek, Karel. *Apocryfe*. În: op. cit. la nr. 16, p. 181—207.

72. — Caragiale, Ion Luca. *Smărăndița*. Roman modern. În: op. cit. la nr. 17, vol. 3, p. 286—301.

73. — Cehov, Anton Pavlovici. *Chibritul suedez*. Nuvelă polițistă. În: *op. cit.* la nr. 18, p. 199—225.

74. — Graves, Robert. *Eu, Claudiu împărat*. Buc., Editura tineretului, 1969. 448 p.

75. — Leacock, Stephen. *Prințul de Württemberg*. — *Omul în azbest*. — *Eroi și eroine*. În: *op. cit.* la nr. 31, p. 53—62, 62—75, 100—108.

76. — Topirceanu, George. *Parodii în proză*. — *Domnia lui Ciubăr Vodă*. În: *op. cit.* la nr. 37, p. 53—59, 63—77.

77. — Twain, Mark. *Un yankee la curtea regelui Arthur*. În: *Opere*. Vol. 2. Buc., Editura pentru literatură și artă, 1955. 384 p.

VI. Umorele în pantaloni scurți

(Pagini vesele pentru copii)

78. — Arghezi, Tudor. *Cartea cu jucării*. În: *op. cit.* la nr. 11, vol. 7. 1964. 287 p.

79. — Băjenaru, Grigore. *Cișmigiul et al.* comp. Ediție revăzută. Buc., Editura tineretului, 1968. 208 p.

80. — Caragiale, Ion Luca. *D-l Goe*. — *Vizită*. În: *op. cit.* la nr. 17, vol. 2. p. 120—124, 233—236.

81. — Carroll, Lewis. *Peripețiile Alisei în Țara Minunilor*. Buc., Editura tineretului, 1965. 136 p.

82. — Creangă, Ion. [*La școala lui bădița Vasile*]. — [*Cireșii mătușii Mărioara*]. În: *op. cit.* la nr. 21, p. 177—181, 207—209.

83. — Dinescu, Viorica. *Alte isprăvi de-ale lui Nastradin Hoge*. Buc. Editura tineretului, 1967. 48 p. (Colecția Traista cu povești).

84. — Ispirescu, Petre. *Zina zinelor*. Basme, legende, snoave. Ediția a 2-a. Buc., Editura pentru literatură, 1966. XXXVI + 452 p. (Biblioteca pentru toți, 9).

85. — Hašek, Jaroslav. *Micul scamator*. (Culegere de povestiri umoristice). Buc., Editura tineretului, 1965. 152 p. cu ilustr.

86. — Kästner, Erich. *Emil și detectivii*. Ediția a 2-a. Buc., Editura tineretului, 1962. 144 p. cu ilustr.

87. — Mitru, Al. *Povestiri despre Păcălă*. Buc., Editura tineretului, 1960. 72 p. (Colecția Traista cu povești).

88. — Renard, Jules. *Morcoveață*. [Roman]. Ediția a 2-a. Buc., Editura tineretului, 1967. 160 p.

89. — Saint-Exupéry, Antoine de. X. [Regele]. — XI. [Vanitosul]. — XII. [Bejivul]. — XIII. [Businessman-ul]. În:

Micul prinț. Buc., Editura tineretului, 1962, p. 45—56.

90. — Snoave. Buc., Editura tineretului, 1965. 45 p. (Colecția Traista cu povești).

91. — Twain, Mark. *Din copilărie*. Buc., Editura tineretului, 1968. 120 p. Vezi și nr. 2.

VII Cu umorul în bagaje

92. — Caragiale, Ion Luca. *Către Alceu Urechia*, III. [Călătoria lui Delavrancea la Berlin]. În: *Scrisori și acte*. Studii și documente. Buc., Editura pentru literatură, 1963, p. 19—29.

93. — Caragiale, Ion Luca. *Tren de plăcere*. — *Bubico*. — *Poveste de contrabandă*. În: *op. cit.* la nr. 17, vol. 2. p. 143—149, 218—223, 369—373.

94. — Hogaș, Calistrat. *Pe drumuri de munte*. Vol. 1—2. Buc., Editura tineretului, 1965. 2 vol. (Biblioteca școlară lui, 106—107). Vol. 1. 200 p.; vol. 2. 271 p.

95. — Jerome, Jerome Klapka. *Trei într-o barcă* (fără a mai socoti și cînele). Ediția a 3-a. Buc., Editura tineretului, 1967. 323 p. cu ilustr.

96. — Peltz, I. *Lică voiajează*. În: *op. cit.* la nr. 59, p. 115—126.

VIII. Ridem și noi de ei . . .

(Întimplări vesele cu scriitori și ziariști)

97. — Bajor Andor. *Model de studiu pentru valorificarea moștenirii literare*. În: *op. cit.* la nr. 41. p. 31—34.

98. — Buhov, Arkadi. *Iepurele a mincat-o pe capră*. — *Despre lirică*. În: *op. cit.* la nr. 44, p. 16—22, 126—133.

99. — Caragiale, Ion Luca. *Temă și variațiuni*. — *Groaznica sinucidere din strada Fidelității*. — *Reportaj*. — *Din foloasele tiparului*. — *Karkaleki*. În: *op. cit.* la nr. 17, vol. 2. p. 9—13, 41—49, 71—77, 323—340, 416—418.

100. — Jerome, Jerome Klapka. *Indatoririle unui ziarist*. În: *op. cit.* la nr. 5, vol. 2. p. 100—105.

101. — Peltz, I. *Toate bune — dar unde-i subtextul?* În: *op. cit.* la nr. 59, p. 105—113.

102. — Tăutu, Nicolae. *Cînd zîmbesc scriitorii și artiștii*. [Insemnări anecdotice]. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 188 p.

103. — Twain, Mark. *Cum am editat o gazetă agricolă*. — *Gazetărie în Tennessee*. În: *op. cit.* la nr. 39, p. 26—33, 46—54.

Vezi și nr. 107.

IX. Umorele în culise

(Din lumea teatrului și a muzicii)

104. — Alexandrescu, Sică. *Un comediant și o fată de familie și alte schițe*. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 300 p.

105. — Caragiale, Ion Luca. *Din carnetul unui vechi suflor*. În: *op. cit.* la nr. 17, vol. 3, p. 12—28.

106. — Cehov, Anton Pavlovici. *Un impresar sub divan*. În: *op. cit.* la nr. 18, p. 306—310.

107. — Ciprian, Gheorghe. *Scrieri*. Vol. 1. *Amintiri. — Măscărici și mizgălici*. Buc., Editura pentru literatură, 1965. XXIV + 352 p.

108. — Miron, Radu. *Sus cortina! În timpuri amuzante din lumea teatrului românesc de odinioară*. Buc., Meridiane, 1967. 144 p.

109. — Sărcea, George. *Muza veselă*. Anecdote, aforisme și instantanee muzicale, culese, traduse și prelucrate de George Sărcea. Buc., Editura muzicală, 1969. 295 p.

110. — Scărlătescu, Florin. *Să vă mai spun una?* (Din spatele decorului). Buc., Meridiane, 1968. 408 p.

111. — Teodoreanu, Al. O. *Nae Vasilescu*. În: *op. cit.* la nr. 61, p. 228—251.

Vezi și nr. 34, 102.

X. Umorele la ora de gramatică

112. — Caragiale, Ion Luca. *Un pedagog de școală nouă. — Proces-verbal. — În stilul și cu sintaxa „Monitorului oficial”*. — C.F.R. În: *op. cit.* la nr. 17, vol. 2, p. 19—28, 57—60; vol. 3, p. 212, 281.

113. — Cehov, Anton Pavlovici. *Din temele de vacanță ale elevilor de pension Nadenca N.* În: *Opere*. Vol. 1. *Povestiri*. Buc., Cartea rusă, 1954, p. 172—174.

114. — Creangă, Ion. [Nică Oșlobanu]. În: *op. cit.* la nr. 21, p. 231—238.

115. — Roman, Ion. *Umore și... gramatică*. Buc., Editura științifică, 1968. 208 p.

XI. Umorele absurde

116. — Brătescu-Voinesti, Ion. Al. *Metamorfoză*. În: *Niculiță Minciuță*. Nuvele și schițe. Buc., Editura tineretului, 1967, p. 158—161.

117. — Caragiale, Ion Luca. *Petițiune. — Căldură mare*. În: *op. cit.* la nr. 17, vol. 2, p. 163—168, 224—228.

118. — Teodoreanu, Al. O. *Margareta Popescu*. În: *op. cit.* la nr. 61, p. 57—73.

119. — Urmuz. *Scrieri*. În: *op. cit.* la nr. 107, vol. 2, p. 295—317.

N. CULEA

CRONICA

Biblioteca municipală

Timișoara:

CONCURS DE BIBLIOGRAFIE PE TEMA „TIMIȘOARA DE-A LUNGUL VEACURILOR”

În luna septembrie a.c. s-a aniversat împlinirea a 700 de ani de atestare, pe bază de documente, a existenței Timișoarei.

Prezent la această aniversare, Comitetul municipal pentru cultură și artă Timișoara, prin Biblioteca municipală*, organizează un concurs pentru cele mai reușite bibliografii pe tema „Timișoara de-a lungul veacurilor”, în scopul obținerii unor bibliografii referitoare la trecutul Timișoarei, ca instrumente de primă necesitate în munca de cercetare.

Extragem câteva articole din regulamentul concursului:

Art. 1. La concurs poate participa orice persoană, indiferent de profesie, ocupație, loc de muncă sau domiciliu. Este admisă participarea la concurs și a unor lucrări realizate în colectiv...

Art. 2. La concurs sînt admise lucrări bibliografice indiferent de gradul de cuprindere a trecutului istoric al municipiului Timișoara sau dacă materialul bibliografic este ordonat pe domenii... sau nu și prezentat în bibliografie generală sau specială.

Art. 3. Biblioteca municipală se obligă să faciliteze documentarea, punînd la dispoziția concurenților fondul de publicații, cataloagele și alte surse de informare. De asemenea, va înlesni accesul la publicațiile altor biblioteci și instituții deținătoare de materiale documentare. Va da curs cererilor de împrumut interbibliotecar intern și extern pentru lucrările necesare completării datelor bibliografice cerute de lucrarea înscrisă în concurs.

Art. 4. Cei ce doresc să participe la concurs urmează să anunțe în scris sau telefonic, pînă la data de 1 XI 1969, felul bibliografiei și domeniul de care se va ocupa, colaboratorii (dacă e cazul), adresa exactă.

— Tot cu acest prilej pot formula cereri privind ajutorul de care au nevoie:

* Sediul bibliotecii: Timișoara, Piața Libertății nr. 3, telefon 1.21.85.

din partea bibliotecii — organizatoarea concursului.

— Lucrările înscrise în concurs vor fi înaintate Bibliotecii municipale cel târziu la data de 15 IV 1970, cu mențiunea „Pentru concurs”. Se vor primi și lucrări neanunțate în prealabil, dacă se încadrează în tematica concursului, dar nu mai târziu de 15 IV 1970.

Art. 6. Bibliografiile valoroase vor fi distinse cu diplome și mențiuni, iar cele care îndeplinesc condițiile de tipărire vor fi propuse pentru aceasta, realizatorii lor bucurându-se de drepturile de autor, în limita normativelor în vigoare. Publicarea bibliografiilor valoroase poate constitui pentru autori punctul de plecare în încheierea și a altor colaborări cu biblioteca, pentru extinderea lucrării și la alte domenii, perioade, realizarea și tipărirea unor lucrări de valorificare a moștenirii cultural-științifice locale, care vor avea ca bază bibliografică lucrarea prezentată în concurs etc.

M. I.

Expoziția realizărilor economiei naționale (august—noiembrie 1969), organizată cu prilejul aniversării, unui pătrar de veac de la Eliberare, depășind, aparent, cadrul tematic, consacrat, în „zona B”, pe malul lacului Herăstrău, un spațiu considerabil sectorului „cultură-artă-știință”, am adăuga noi „și sport”. De fapt era firesc că dintr-o expoziție, de proporțiile celei la care ne referim, care a reușit să demonstreze că atributul „grandios” este propriu fiecărui sector al construcției socialiste, să nu lipsească domeniul culturii și al științei, reflex al gradului de dezvoltare atins de țara noastră, motor al progresei și cheazășie a viitoarelor succese.

Reține mai întâi atenția un pavilion intitulat, simplu și sugestiv, Cartea. Prin fotografii și facsimile se reconstituie istoria cărții în țara noastră. Ponderea principală între exponate o deține însă de bună seamă producția editorială a anilor noștri. Iată câteva din inscripțiile de pe panouri care impresionează pe orice vizitator:

— 1 200 000 titluri editate în ultimii 25 de ani, într-un tiraj de 1 300 000 000 de exemplare;

— 1 800% creștere a valorii cărților difuzate, comparativ cu anul 1951;

— 36 distincții obținute de cartea românească la diverse competiții internaționale.

Industria poligrafică îi este de asemenea consacrat un compartiment în expoziție. Impresionante, cifrele care exprimă, în milioane lei, dinamica investițiilor în acest domeniu: 74,3 în 1969, față de 44 în 1950.

În celălalt pavilion al acestui sector al expoziției, bibliotecile și-au găsit un loc al lor, alături de radio-televiziune, cinematografie, teatru, arte-plastice, mișcare artistică de amatori. Dintre exponate: panouri fotografice reprezentând exterioare și interioare de biblioteci și instanțane din timpul activității cu cititorii, lucrări de referință și lucrări de specialitate din domeniul bibliologiei, comori din colecțiile marilor biblioteci din țara noastră — manuscrise, carte veche românească, ediții princeps, ediții bibliofile — dintre care te impresionează în mod special manuscrisele lui Eminescu și Bălcescu și te încântă frumusețea Codex-ului Aureus. Succesele obținute de sistemul de bibliotecii din țara noastră sint sintetizate în câteva

cifre semnificative: peste 20 600 de unități bibliotecare, colecții însumând peste 103 782 000 de volume; 8 131 000 de cititori.

Într-un alt compartiment al pavilionului, care ar putea fi intitulat Prezența culturale românești peste hotare, pentru domeniul bibliotecilor sint consemnate, în anul 1968, un număr de 34 de mii de relații de schimb de publicații cu parteneri din 116 țări.

Prezența cărții și a bibliotecilor în expoziție nu se termină însă aici. Fie că este vorba de învâlmant sau de cercetare științifică, fie că este vorba de un anume sector al vieții economice, printre exponate figurează principalele lucrări editate în domeniul respectiv, se comunică date despre activitatea diverselor centre de documentare, se consemnează niște reușite.

Salutăm prezența cărții în această expoziție a realizărilor naționale!

Citece de-nceput este titlul unei plachete editate de Biblioteca municipală „N. Iorga” Ploiești. 50 de pagini conținând poezii, poeme în proză, schițe, semne de membrii comacului literar care flutără pe lângă secția de copii din cadrul acelei biblioteci. Autorii, copii între 8 și 14 ani, sint bineînțeleși și cititori ai bibliotecii. Pe manșeta tipografică stă scris „Volum omagial închinat Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român și celei de-a 25-a Aniversări a eliberării patriei noastre”.

Primul Festival și Concurs internațional de folclor „România 69” a prilejuit, printre numeroasele manifestări care au scutiat un viu și general interes, și organizarea unei... Expoziții a cărții de toidelor cuprinzind cărți de etnografie și folclor, albume cu reproduceri de artă, liste bibliografice, reviste de specialitate, din țară și de peste hotare.

Deschisă mai întâi în rotonda sălii mici a Palatului R.S.R., în zilele Sesiunii științifice de comunicări „Creația populară în contemporaneitate” (1-3 septembrie a.c.), în continuare, expoziția a fost transmutată în sala de marmură a Casei Științei, integrându-se Expoziției internaționale de artă populară.

Se obișnuiește ca din timp în timp să ne revedem climatul creator care ne-a populat de veacuri pământul. Unui asemenea îndemn au răspuns argeșenii prin organizarea în perioada 25 mai—1 iunie 1963 a ciclului de manifestări Memorla Argeșului.

Lucrările simpozionului au fost precedate de deschiderea unor expoziții ca: *Arta populară*; expoziția de artă plastică Argeșul în pictura clasică și contemporană; expoziția de manuscrise, fotografii, documente și cărți (ediții princeps) ale scriitorilor care au trăit și au lucrat pe teritoriul Argeșului, începind de la boierii Goleși până la autorii contemporani (colecția Augustin Z. N. Pop); expoziția de carte veche și nouă a autorilor care au scris despre Argeș și a celor care s-au născut și au activat pe acest teritoriu (organizată de Biblioteca municipală Pitești) și altele.

În această sărbătoare s-a încadrat și deschiderea festivă a secției memoriale a Muzeului Județean Argeș — Liviu Rebreanu — Valea Mare, Pitești.

Comunicările simpozionului *Locul și rolul orașului Pitești și a zonei Argeș în istoria și contemporaneitatea României* au prezentat un interes deosebit, relevind Argeșul ca puternică vatră de cultură națională. Inedite culturale argeșene, susținută de conf. dr. Augustin Z. N. Pop a oferit date noi în special asupra Seva-

stiiel Bălcescu, sora marelui revoluționar. Comunicarea învățătorului emerit N. Gh. Teodorescu — *Personalități mușdenești* — a avut darul să evoce contribuția lui C. Dobrescu-Argeș, care a editat cel dintâi periodic pentru apărarea intereselor țăranilor.

Mihai Diaconescu a prezentat o interesantă comunicare *Ion Barbu — Ju al Argeșului* — cu numeroase reveniri și exemplificări asupra mult controversatei poezii barbiene. „40 de ani de la apariția primului număr al revistei *Muscelul nostru*“, a constituit subiectul comunicării susținută de Volnescu Silvestru — directorul Bibliotecii municipale. Apăruta la Cimpulung (1929—1942), cu un profil didactic și de cultură generală, sensibilă la problemele sociale, continuând în parte ideile revistei *Prietenul nostru*, scoasă cu ani în urmă de folcloristul argeșean Constantin Rădulescu Codin, revista *Muscelul nostru*, condusă de I. Gh. Nicolaescu Mățiu, a avut printre colaboratorii activi pe George Ulieru.

Ion Cruceană a adus date noi despre familia lui Alexandru Odobescu, iar Nicolae Răzescu, șef serviciu Informarea bibliografică de la Biblioteca municipală, a vorbit despre criticul literar Ion Trivale, născut și crescut în Pitești, de la a cărui naștere se împlinesc 20 de ani. Mort prematur (27 ani), Ion Trivale a reușit, totuși, să se impună, prin puținele lucrări, ca un exeget.

O deosebită valoare, un incontestabil interes au prezentat și celelalte comunicări ale simpozionului.

MIRCEA MELEȘTEU

Urmărind dezvoltarea multilaterală a copiilor și formarea simțului și gustului estetic al cititorilor ei. Biblioteca pentru copii „Ion Creangă“ din București a inclus, printre acțiunile inițiate în acest scop, și organizarea expoziției elevului Ionescu Daniel, „micul mare pictor“, așa cum obișnuiesc să-i spună lui Dany admiratorii. Expoziția a fost deschisă între 13 august și 15 septembrie a.c. în holul bibliotecii.

Deși în vîrstă numai de 14 ani, Dany poate fi învidiat, pentru că se află la a doua expoziție personală.

„Mizdolele“ lui de mai bine de zece ani l-au ajutat să fie prezent cu lucrări în țară, aceluiași și gășă la mai multe expoziții: expoziția Casei de cultură a sectorului 7, Expoziția „Unic“, unde a luat premiul I pentru pictură și desen, expoziția din martie a.c. de la sala Dalles, unde a participat cu 34 de lucrări, și alte manifestări plastice. A fost premiat la un concurs pentru desene de copii care a avut loc la Moscova. Iată numai câteva exemple care confirmă talentul și munca micului Dany.

Lucrările expuse în holul bibliotecii sînt deosebit de interesante și reprezentative pentru direcțiile de dezvoltare ale micului artist. Remarcăm câteva desene în țes și acuarelă, făcînd parte dintr-un ciclu caricatural: „Vizita“, „Petițiune“, „Cetățeanul turmentat“, „Domnul Goe“, „O scrisoare pierdută“; alt ciclu — „Proverbe“ — confirmă, de asemenea, spiritul critic și simțul de observație al micului plastician.

Expoziția a stîrnit un viu interes în rîndul cititorilor-copii, care au avut prilejul să ia cunoștință nu numai cu lucrările expuse, ci și cu unele din nenumăratele colete de schițe ale lui Dany, de la primele lui încercări și pînă astăzi.

Pornind de la această manifestare, s-a organizat și un cerc al micilor desenațori, la care s-au lansat și câteva concursuri: „Desenez din cartea care mi-a plăcut mai mult“, „Așa arată eroiul meu preferat“, „Acesta e stema județului îndrăgît“.

Sperăm că înconuțul tăcut prin organizarea expoziției personale a pictorului Dany va fi de bun augur.

FEBRONIA COSTACHE

Prof. dr. HORST KUNZE la 60 de ani

Profesorul dr. Horst Kunze, director general al Bibliotecii naționale a Republicii Democratice Germane și rector al Institutului de științe bibliotecare din cadrul Universității „Humboldt“ din Berlin, a împlinit 60 de ani. Prin îndelungata și rodnică sa activitate în domeniul științei și practicii bibliotecare, prof. dr. Horst Kunze este unul dintre cei mai de seamă teoreticieni ai bibliologiei contemporane și o personalitate a mișcării bibliotecare germane. De peste 20 de ani conduce cea mai importantă bibliotecă din Republica Democrată Germană, Biblioteca națională din Berlin (Deutsche Staatsbibliothek), pe care a organizat-o potrivit concepțiilor moderne ale biblioteconomiei. De asemenea în calitate de membru în diferite consilii care tutează organizarea întregului sistem al bibliotecilor din R.D.G., a adus o însemnată contribuție la dezvoltarea rețelelor de biblioteci. Merite deosebite îi revin în crearea și perfecționarea activității Asociației bibliotecilor germane, al cărei președinte a fost între anii 1964 și 1968. Prodigioasa activitate științifică și publicistică a prof. dr. Horst Kunze s-a concretizat pînă astăzi în peste 300 de monografii, studii, articole și recenzii din cele mai diverse domenii ale bibliologiei, literaturii și culturii, atestînd nu numai un specialist strălucit în științele bibliotecare, ci și un gînditor original, de o vastă cultură. Amintim, cu acest prilej, tratatul său *Grundzüge der Bibliothekslehre* [Bazele biblioteconomiei], lucrare fundamentală în acest domeniu, și *Lexikon des Bibliothekswesens* (Lexiconul științelor bibliotecare), realizat împreună cu Gotthard Rückl și alți colaboratori.

Pe plan internațional, prof. dr. Horst Kunze este cunoscut și deosebit de apreciat pentru dăruirea sa cauzei bibliotecare.

Cu ocazia vizitei pe care a întreprins-o în România, bibliotecarii au cunoscut în prof. dr. Horst Kunze un prieten apropiat al țării noastre.

Îi adresăm prof. dr. Horst Kunze, cu ocazia acestei sărbători, sincere urări de viață îndelungată și activitate rodnică.

Ștefan GRUIA

Posibilitățile de datare cu ajutorul filigranelor — UN MODEL MATEMATIC —

Importanța filigranelor ca mijloc de datare a documentelor manuscrise sau tipărite este recunoscută astăzi unanim și își găsește amprenta în mulțimea studiilor publicate mai ales în ultimul deceniu¹). Progresele în domeniul filigranologiei se datoresc tehnicilor de lucru perfecționate, care oferă posibilitatea decelării și recunoașterii unui număr mult mai ridicat de variante de filigran decât până acum. Dacă un cercetător „clasic” de talia lui C. I. Briquet a putut prelucra un material cuprinzând filigranele din întreaga Europă centrală, de la începuturile apariției lor, în 1282, până în anul 1600, publicând în opera sa magistrală, *Les Filigranes* (4 volume), peste 16 000 de variante, cercetările moderne arată că, în perioada studiată de Briquet, trebuie să fi existat aproximativ 150 000 de variante de filigran²). Acest raport arată cât de departe sîntem încă de-a cunoaște în detaliu posibilitățile pe care le oferă filigranologia. Într-adevăr, lucrările recente preferă deseori studiul unui număr limitat de mori de hirtie, căutînd însă a ajunge la cunoașterea cli mai adîncă a evoluției filigranelor respective. Creșterea numărului de variante de filigran recunoscute ca atare duce la o precizie mai mare a datărilor întreprinse. Concepția lui T. Gerardy³), potrivit căreia hirtia cu o anumită variantă de filigran s-a produs în medie timp de un an, găsindu-se în documente încă circa 2 ani după încetarea producției ei, am putut-o confirma cu ocazia studiului filigranelor brașovene din secolul al XVI-lea⁴). În scopul caracterizării acestei „vieți” a unei variante de filigran în documente, am recurs la un model matematic simplificat, expus în cele ce urmează.

Din circa 5 000 de documente studiate, peste 1 800 conțin hirtie brașoveană, produsă în perioada 1546—1600. După cum am mai arătat⁵), marea majoritate a acestora, și anume peste 1 300 de documente decelate pînă în momentul de față, conțin tipul V de filigran, folosit în perioada 1562—1589. Cele patru subtipuri ale acestui filigran formează patru serii evolutive, care cuprind 90 de variante și se pretează foarte bine pentru considerațiile următoare, deoarece, după apariția unei variante noi, varianta veche nu s-a mai fabricat, cu siguranță, cu toate că aceasta continuă să apară în documente un timp oarecare. Trebuie știut că procesul de fabricare manuală a hirtiei necesită folosirea alternativă a două site pentru scoaterea pastei de hirtie, fiecare sită purtînd cîte o figurină de filigran puțin diferită de a celeilalte. Într-un stoc oarecare de hirtie sau într-o anumită perioadă de timp apar deci întotdeauna concomitent două variante de filigran (perechi de forme, *Formenpaare*⁶). Datorită comportării identice în timp a unei perechi de forme, în continuare vom folosi în locul acesteia tot termenul de variantă. Din numărul total de 90 de variante, am ales 22 de astfel de perechi de forme, prezentînd o evoluție asemănătoare și fiind deci comparabile din punct de vedere statistic. Numărul total de documente în care apar acestea fiind de 1 032, media pentru o pereche de forme este de 47 de documente. Datorită faptului că evoluția unei singure variante nu este uniformă statistic, am calculat evoluția medie a tuturor, luînd ca unitate intervalul de o lună și ordonîndu-le după momentul aproximativ al încetării producției variantei respective adică al apariției variantei noi. Figura 1 reprezintă această evoluție medie a unei variante, tipice. Aranjarea materialului după momentul apariției variantei noi a fost necesară pentru a scoate în evidență ultima parte a curbei, cea a suprapunerilor variantelor consecutive, deosebit de importantă pentru datări. Se observă că curba obținută prezintă o ascensiune, un vîrf în jurul momentului încetării producției și o descreștere rapidă. Descreșterea are un caracter exponențial, din care se poate calcula un „timp de înjumătățire” de 0,5 ani, ceea ce înseamnă că, după încetarea producției, numărul de documente cu varianta veche scade la jumătatea valorii inițiale după 0,5 ani. Timpul de producție medie este de 13,4 luni. Date fiind perioadele deosebite de fabricare a celor 22 de perechi de forme, începutul curbei din fig. 1 este alungit și deci necaracteristic.

Pe baza curbei evolutive din fig. 1, am conceput următorul model matematic al evoluției unei variante de filigran. Pentru a descrie corect fenomenul urmărit, trebuie să admitem trei faze consecutive prin care trece hirtia respectivă: A. Producția hirtiei, B. Hirtia nefolosită, stocată, C. Hirtia folosită, care apare în documente și tipărituri.

Vom urmări în amănunt fenomenele din aceste sfere.

A. *Procesul de producție* se referă la toate fazele de fabricare, inclusiv scoaterea pastei de hirtie cu ajutorul sitei, fază în care hirtia primește caracteristicile individuale, filigranul etc. Pentru simplificarea, admitem o producție constantă a hirtiei, legată de un consum constant. Fiecare pereche de forme va fi produsă într-o perioadă constantă de timp γ . Într-adevăr, se observă că marea majoritate a variantelor se produc timp de un an, cu toate că sitele suport continuă a fi folosite în total 2-3 ani. Acest fenomen se explică în cazul morii de hirtie brașovene în parte prin faptul că diferite formate de hirtie fabricate cu site de dimensiuni deosebite apar cu aceleași tipuri de filigran, figurinele de sirmă ale acestora fiind mutate de la o sită la alta. Cantitatea de hirtie produsă Q va fi

$$Q = k \cdot t \quad (1)$$

k fiind capacitatea de producție anuală, t timpul în ani. Cantitatea de hirtie produsă cu o anumită pereche de forme de filigran (l) este

$$Q^{(l)} = k \cdot \gamma$$

B. Fenomenele care se petrec în acest spațiu sînt mult mai complicate. În modelul preferat, *hirtia stocată, nefolosită* cuprinde fazele terminale de producție (uscarea, înclieierea, a doua uscare, netezirea, sortarea, împachetarea, înmagazinarea în cadrul morii de hirtie), precum și perioadele de nefolosire a hirtiei în comerț și la consumatori. Tuturor acestor faze intermediare le este comună posibilitatea și probabilitatea *amestecării* hirtiei mai vechi cu cea nouă. Această amestecare reală se suprapune unei amestecări virtuale, aparente, datorită punctului de vedere general: dacă un consumator folosește un anumit stoc de hirtie, altul, un alt stoc de hirtie diferit, atunci totalul documentelor emise în aceeași perioadă de către amîndoi va prezenta această hirtie aparent amestecată. Totalul documentelor din spațiul B îl vom nota cu y_0 :

$$y_0 = \frac{k}{f} \quad (2)$$

în care f este un factor ce caracterizează fracțiunea producției anuale de hirtie, care se găsește în spațiul B; f fiind considerat constant, și y_0 va fi constant.

Presupunerii inițiale de continuitate constantă a producției i se asociază și cea a consumului constant, astfel curbele evolutive ale fiecărei variante de filigran vor fi aceleași, cu deosebire că ele vor apărea deplasate una față de cealaltă cu perioada γ . Notînd cantitățile de hirtie în spațiul B, cu variantele consecutive (g), (h), (i), cu $y^{(g)}$, $y^{(h)}$, $y^{(i)}$, compoziția hirtiei în spațiul B va fi următoarea:

$$y_0 = \frac{1}{f} \cdot \{y^{(g)}(t) + y^{(h)}(t + \gamma) + y^{(i)}(t + 2\gamma) + \dots\} \quad (3)$$

considerînd timpul t de la începutul fabricării ultimei variante (i).

Urmărim mai departe fenomenele în spațiul B cu privire la o singură variantă y . Admițînd că hirtia ajunsă la consum (în C) va conține acest sortiment y , în raportul existent între acesta și totalul hirtiei din spațiul B, y_0 , putem scrie următoarele ecuații diferențiale:

— în timpul perioadei de producție a variantei y : ($0 \leq t \leq \gamma$)

$$y' = k - k \cdot \frac{y}{y_0} = k - f \cdot y \quad (4)$$

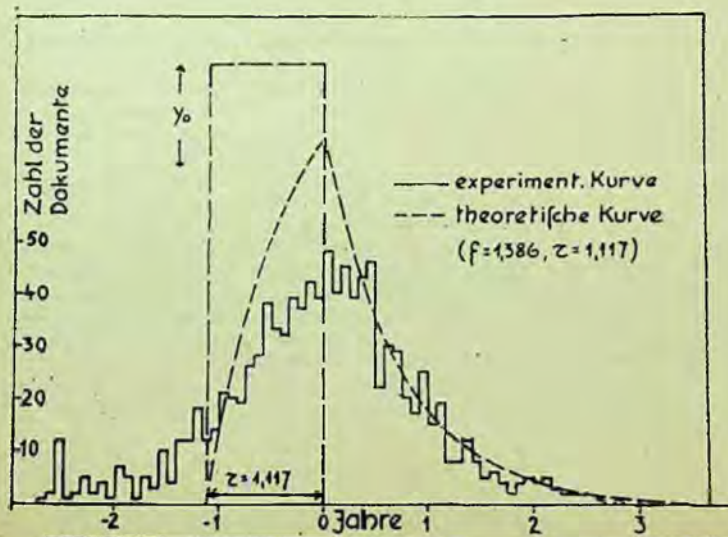

Fig. 1

— după încetarea producției hirtiei respective: ($\gamma \leq t \leq \infty$)

$$y' = -k \frac{y}{y_0} = -f \cdot y \quad (5)$$

Prin integrare, obținem :

$$\frac{y}{y_0} = 1 - e^{-f \cdot t} \quad \text{in perioada } (0 \leq t \leq \gamma) \quad (6)$$

$$\frac{y}{y_0} = (e^{f \cdot \gamma} - 1) \cdot e^{-f \cdot t} \quad \text{perioada } (\gamma \leq t \leq \infty) \quad (7)$$

Ecuatiile (6) și (7) reprezintă curba de evoluție relativă a variantei y în spațiul B. Se observă că, de la începutul fabricației variantei y , conținutul ei în spațiul B crește continuu până în momentul întreruperii fabricației [ecuația (6)], după aceea scăzând exponențial [ecuația (7)]. Aceași compoziție ca în spațiul B va avea, evident, și hirtia ajunsă la consum în spațiul C.

C. Cantitatea de hirtie ajunsă la consum, luată de la începutul apariției în C, va fi Y , pentru care se poate scrie ecuația

$$Y' = C \cdot k \cdot \frac{y}{y_0} = C \cdot f \cdot y \quad (8)$$

Admițând constanța factorului C, care reprezintă proporția între numărul de documente, inclusiv hirtia tipăriturilor existente încă astăzi, și cantitatea totală a hirtiei produse cu filigranul respectiv, prin integrare obținem :

$$P_1 = \frac{Y}{Y_\infty} = \frac{Y}{C \cdot k \cdot \gamma} = \frac{1}{\gamma} - \frac{1}{f \cdot \gamma} (1 - e^{-f \cdot t}) \quad \text{pentru } (0 \leq t \leq \gamma) \quad (9)$$

$$P_2 = \frac{Y}{Y_\infty} = \frac{Y}{C \cdot k \cdot \gamma} = 1 - \frac{e^{f \cdot \gamma} - 1}{f \cdot \gamma} \cdot e^{-f \cdot t} \quad \text{pentru } (\gamma \leq t \leq \infty) \quad (10)$$

P_1 și P_2 reprezintă fracțiunea hirtiei cu varianta respectivă din cantitatea totală produsă $k \cdot \gamma$, care a apărut până în momentul t în spațiul C. Evident $Y = C \cdot Q(\gamma) = C \cdot k \cdot \gamma$, iar $P_2(\infty) = 1$.

După cum se vede, modelul prezentat conține patru constante care caracterizează fenomenul analizat: γ , f , k și C. Adoptând soluțiile relative, ecuațiile (6), (7) și (9), (10) conțin numai constantele f și γ . Pentru a calcula aceste relații pentru materialul nostru „experimental”, am luat $\gamma = 13,4$ luni = 1,117 ani, iar f se găsește ușor din relația simplă

$$f = \frac{\ln 2}{T_{1/2}} = \frac{0,693}{0,5} = 1,386, T_{1/2} \text{ fiind timpul de înjumătățire găsit anterior. Cu ajutorul}$$

factorului f se poate calcula imediat cantitatea de hirtie y_0 aflată în spațiul B: $y_0 = \frac{k}{f} = \frac{1}{f} = 72$ la sută, cu alte cuvinte, 72 la sută din cantitatea anuală de hirtie produsă se

afă stocată la moara de hirtie, în comerț și la consumatori. Cu toate că această cifră se bazează pe un model simplificat, nefiind foarte precis, totuși caracterizează ca ordin de mărime relațiile existente în Transilvania secolului al XVI-lea: în medie, la nici una din cele trei categorii ale spațiului B nu se află mai mult decît $1/4 - 1/2$ din necesitățile anuale de hirtie. Acest obicei, valabil în fond și în condițiile de astăzi, se referă bineînțeles la cantități incomparabil mai reduse de hirtie față de consumul și necesitățile de astăzi și se explică din prețul ridicat al hirtiei fabricate manual și din continuitatea prezenței hirtiei pe piață. La concluzii asemănătoare au ajuns și alți cercetători ($/3/, /7/, /8/$). Analiza hirtiei tipăriturilor brașovene arată că stocul de hirtie se limita aici de obicei la necesarul pentru tipăritura în curs de lucru, aproape fiecare tipăritură chirilică, de exemplu, conținând altă hirtie. Acest aspect ușurează în special datarea acestora⁴⁾ și se explică din necesarul ridicat pentru aceste tipărituri de format mare și voluminoase. O carte în folio de 400 de pagini (= 100 de coli de hirtie), tipărită în 200 de exemplare, necesita $100 \times 200 = 20.000$ de coli = 4 baloturi, o cantitate apreciabilă, care reprezenta circa 10 la sută din producția anuală de hirtie⁵⁾ și costa circa 40 de florini, echivalent cu salariul anual al rectorului școlii „Honterus” din Brașov.

Repartiția în timp a numărului documentelor cu un anumit filigran (probabilitatea de datare în procente)

Tabelul 1

	Sem. înainte Incep. mediu				Semestrul după începerea producției									
	-4	-3	-2	-1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Mat. exp. I					14,2	19,9	22,0	16,5	10,8	6,2	5,7	4,1	0,6	
2. Mat. exp. II			0,3	2,3	8,6	18,7	29,4	16,7	8,1	8,5	5,2	2,2	—	—
3. Mat. exp. III	1,5	1,5	3,0	7,0	14,7	21,5	25,3	13,9	6,8	2,5	1,7	0,5	0,1	—
4. P. teoretic					12,5	28,6	29,0	15,0	7,5	3,8	1,9	0,9	0,5	0,3
5. d. Gerardy					35	35	20	7	2	1				

Notă: Materialul nostru experimental ordonat după: I. începutul efectiv al apariției hirtiei în documente; II. momentul maximului fiecărei variante; III. momentul apariției variantei următoare (curba din figura 1). Punctul 5 conține probabilitatea teoretică, calculată pentru $t = 1,386$, $\gamma = 1,117$ ani; punctul 5. valorile redată după Gerardy (3/ p. 86).

Intervalul de timp după încetarea producției, în care se consumă 80-99 la sută (P) din hirtia respectivă ($t=1,386$)

Tabelul 2

Perioada de producție γ	Ani după încetarea producției variantei respective			
	P = 80 la sută	P = 90 la sută	P = 95 la sută	P = 99 la sută
0,5	0,9	1,4	1,9	3,1
1	0,7	1,3	1,7	2,9
2	0,4	0,9	1,4	2,5
4	0,1	0,4	0,9	2,1

Compoziția hirtiei, în procente, ajunsă la consum în perioada folosirii variantei de filigran (i), calculat pentru $t=1,386$ și $\gamma=1$ an.

Tabelul 3

Varianta de filigran	Semestrul după apariția variantei (i)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
(e)	0,8	0,4								
(f)	3	1,5	0,8	0,4						
(g)	13	7	3	1,5	0,8	0,4				
(h)	54	27	13	7	3	1,5	0,8	0,4		
(i)	28	64	54	27	13	7	3	1,5	0,8	0,4
(j)			28	64	54	27	13	7	3	1,5
(k)					28	64	54	27	13	7
(l)							28	64	54	27

Notă: Cifrele încercuite reprezintă perioadele în care predomină varianta respectivă.

Pe baza celor două constante f și γ , am calculat curba de evoluție „teoretică” din fig. 1, adaptând această curbă la partea finală a curbei „experimentale”. După cum se observă, cele două curbe sînt destul de asemănătoare. Deoarece aspectul inițial al curbei experimentale nu este caracteristic, datorită perioadelor deosebite de producție a diferitelor variante, rămîne de analizat partea de mijloc a ambelor curbe, care prezintă deosebiri. Nefiind inclusă în materialul analizat și hîrtia necesară tipăriturilor, diferența între cele două curbe în mod firesc trebuie pusă în legătură cu acest aspect. Deosebirile între cele două curbe se manifestă în decursul perioadei de producție a unei variante, prelungindu-se cu circa 6 luni după apariția variantei noi. Acest fapt arată că tipografia brașoveni foloseau hîrtie recent fabricată, provenită probabil direct din stocurile morii de hîrtie. Dejășirea cu 6 luni a intervalului de producție arată, și în acest caz, că aceste stocuri nu întreceau necesarul de 0,5 ani, confirmînd concluziile anterioare. O evaluare cantitativă a diferenței între cele două curbe dă 9, respectiv 18 la sută din totalul hîrtiei produse, în primul caz (ținîndu-se cont de cantitățile de hîrtie din documente, care se găsesc înaintea începutului mediu de fabricare a hîrtiei. Bogdan⁹⁾ indică 12 la sută ca fiind fracțiunea hîrtiei folosite pentru tipărituri, o cifră care concordă cu evaluarea noastră aproximativă. Concordanța se poate adînci și pe altă cale: din producția totală de hîrtie (anual 40 de baloturi⁹⁾), necesarul pentru tipăriturile chirișice, predominante în perioada studiată, se ridică în medie la 3—6 baloturi, puțin ajunge la perioadele de activitate maximă la 10 baloturi⁴⁾, cifre care sînt de același ordin de mărime ca și evaluarea făcută pe baza modelului matematic.

Din concluziile enumerate pînă acum, se conturează și aspectele inverse ale problemei studiate, adică concluziile la care putem ajunge cu privire la datările cu ajutorul filigranelor. Modelul matematic permite calculul cantităților relative de hîrtie consumate pînă la un anumit moment dat [P din ecuațiile (9) și (10)], iar prin diferență se poate găsi aceeași mărime pentru orice interval de timp. Din punct de vedere matematic, o datare cu asemenea elemente statistice nu se poate întreprinde niciodată cu siguranță absolută, ci numai cu o anumită probabilitate, redată în cazul de față de mărimea P. Tabelul 1 conține aceste probabilități, calculate pentru trei moduri de aranjare a materialului nostru, cifrele teoretice calculate pe baza modelului matematic și datele publicate de Gerardy (/3/, p. 66) în legătură cu un caz asemănător. După cum se observă, cifrele obținute pe baza modelului teoretic concordă bine cu cele obținute din diferite aranjări ale materialului folosit. Aceste moduri de aranjare au fost necesare, deoarece nici unul dintre criteriile folosite nu se poate determina cu suficientă precizie în fiecare caz în parte. În general, este evident că o varianță de filigran nu persistă în documente (și tipărituri) mai mult de 4—5 ani, în concordanță cu datele din literatură (/10/, /11/). Extinderea acestui interval nu are loc dect în cazuri foarte rare, așa că intervalul de timp de 4—5 ani se poate aprecia ca suficient de larg pentru a considera o datare sigură în cadrul lui. Pe lângă acest termen, se poate folosi însă și cel de datare probabilă, propus de noi cu această ocazie, care se referă la un interval mai scurt de datare și care trebuie să țină cont de următoarele criterii:

1. Repartiția numărului documentelor cu un filigran anume (tabelul 1). În acest caz, se poate lua în considerare intervalul de timp în care se găsesc 80—95 la sută din documente. Cu ajutorul ecuației (10), se găsește acest interval de timp t cu următoarea formulă:

$$t = \frac{2,3025}{f} \log \frac{e^{f \cdot \gamma - 1}}{f \cdot \gamma \cdot (1 - P_2)} \quad (11)$$

Cu ajutorul formulei (11) am calculat datele din tabelul 2, care reprezintă intervalele de timp după încetarea producției variantei respective, în care se consumă 80—99 la sută din hîrtia respectivă.

După cum se vede, în condițiile obișnuite, cu perioada de producție a unei variante de un an, se mai adaugă 1—2 ani, în care se consumă 80—95 la sută din hîrtia respectivă, datarea probabilă reducîndu-se la 2—3 ani. Am redat datele din tabelul 2 deoarece în practică nici P și nici γ nu pot fi determinate suficient de precis pentru o varianță anume, din lipsa datelor statistice. În orice caz, datarea cea mai probabilă se găsește în jurul maximumului curbei y (fig. 1), respectiv al momentului încetării producției variantei respective. Datele publicate de Gerardy, redată în tabelul 1, se referă la moara de hîrtie din Arensburg, din perioada 1604—1650. Autorul a prelucrat materialul arhivistic din Arhivele Statului din Bückeburg, folosind 1 100 de documente pentru cercetare, ajungînd la concluzia că 99 la sută din hîrtie se consuma într-un interval de 1,5 ani după încetarea producției. Datele publicate de Gerardy arată o dispariție mult mai rapidă a hîrtiei din documente față de situația analizată de noi, iar diferența între ele trebuie pusă în legătură cu condițiile diferite analizate: materialul cercetat de Gerardy se referă la o zonă geografică mai restrînsă, cercetînd o singură arhivă, pe de altă parte, aceste documente se află foarte aproape de locul morii de hîrtie și, în sfîrșit, perioada și așezarea morii respective diferă mult de datele noastre. Industria hîrtiei în Germania secolului al XVII-lea a fost mult mai

dezvoltată, cererile mai ridicate, aria de comercializare a hirtiei mai redusă, metodele de producție și de comercializare mai dezvoltate. Dispariția rapidă a acestei hirtii a putut fi calculată numai admitând $f = 4-8$, ceea ce înseamnă stocuri de hirtie de numai 12,5-25 la sută din producția anuală, față de 72 la sută în cazul nostru. În concluzie, problema probabilității de datare trebuie analizată în general pentru fiecare moară de hirtie și perioadă de funcționare, și în special și pentru fiecare variantă în parte, pe baza a cât mai mult material studiat.

2. Datarea probabilă trebuie să țină cont și de raportul în care se găsește varianta respectivă în materialul și în perioada de analizat, față de numărul documentelor care conțin variante anterioare sau posterioare. Tabelul 3 conține un exemplu calculat pe baza modelului teoretic, arătând preponderența unei variante față de variante anterioare și posterioare într-un interval de ± 1 semestru față de momentul apariției variantei noi, în cazul condițiilor noastre.

3. Datarea probabilă trebuie să țină cont și de unele aspecte suplimentare, care rezultă din documentele sau tipărițile de datat. Cunoscând, de pildă, evoluția consumului de hirtie al unui consumator important, cum ar fi cancelaria principelui Transilvaniei, un document provenind de la acesta va trebui analizat, în vederea datării, în alt fel decât un altul provenind de la un particular izolat, care folosește puțină hirtie. De asemenea, trebuie ținut cont și de locul de emiteră a documentului respectiv față de localitatea unde se află moara de hirtie. În cazul tipărilor, o importanță deosebită prezintă caracterul tipografului, metodele lui de lucru, relațiile existente între tipograf și furnizorul de hirtie, respectiv proprietarul morii de hirtie. Comparând, de pildă, tipărițile chirilice coreșiene din perioada 1556-1583 cu cele ale lui Gaspăr Heltai, care în perioada 1550-1562 folosește de asemenea în special hirtie brașoveană, se observă că Coresi, folosind multă hirtie, datorită formatului și volumului mare al tipărilor lui, și nefiind înstărit, procura numai strictul necesar tipăririi în curs, în unele cazuri și acesta fracționat. Heltai, patrician bogat, situat la depărtare de Brașov sau de alte mori de hirtie în această primă perioadă a tiparului clujean, a procurat stocuri mai mari de hirtie, care i-au fost folosite în unele cazuri mai mulți ani. Astfel, încercările de datare a tipărilor coreșiene se pot limita la o perioadă de datare probabilă mai scurtă, mergând câteodată sub limita de 1 an, pe când datările tipărilor clujene se pot efectua numai pentru perioade de 2-3 ani. În cazul tipărilor, șansele de datare corectă sînt în general mai mari decât la documente, din cauza numărului mai mare de variante existente, precum și datorită faptului că filigranele unei tipărituri pot fi incluse cu multă siguranță în cadrul șirului de tipărituri datate provenind de la aceeași tipografie, putînd fi stabiliți câteodată chiar locul tipăririi respective în cadrul cărților „scosce” într-un anumit an. În astfel de cazuri, datarea probabilă și cea sigură se apropie, datarea sigură incluzînd un oarecare interval de siguranță, apreciat în fiecare caz în parte, admitînd că unele argumente folosite la datarea probabilă nu prezintă suficiente garanții.

Studiul exhaustiv al evoluției filigranelor brașovene, bazat pe cel mai vast material arhivistic folosit vreodată pentru caracterizarea evoluției filigranelor unei singure mori de hirtie (3/, p. 83), a permis elaborarea primului model matematic caracterizînd evoluția unei variante de filigran, punînd astfel baza teoretică în aprecierea posibilităților și limitelor filigranologiei în problema datărilor. Modelul matematic simplificat nu poate cuprinde, bineînțeles, complexitatea și variabilitatea fenomenului, avînd astfel un caracter pronunțat teoretic. Valoarea lui constă însă în imaginea creată, care, la rîndul ei, ajută la aprecierea unui caz concret și oferă concluzii generale care pun în evidență valoarea unui studiu adîncit al filigranelor, în vederea datării documentelor și tipărilor.

Gebhard BLÜCHER

BIBLIOGRAFIE

1. Enumerăm în special publicațiile: revista *IPH-Information*, organul Asociației internaționale a istoricilor hirtiei, care apare la Hannover, R.F. a Germaniei, în trei limbi; revista *Papiergeschichte*, editată de Muzeul Gutenberg, Mainz; cărțile editate de „The Paper Publication Society”, Amsterdam, în seria *Monumenta Chartae Papyraeae Historiam Illustrantia*.
2. Gerardy, Theo. *Der Identitätsbeweis bei Wasserzeichendatierung*. In: *Archiv für Geschichte des Buchwesens*, 62, dec 1967, p. 2983.
3. Gerardy, Theo. *Datieren mit Hilfe von Wasserzeichen*. In: *Schaumburger Studien*, vol. 4. Bückeburg, Editura Grimme, 1964, p. 68.
4. Blücher, Gebhard. *Filigranele brașovene și tipărițile chirilice din secolul al XVI-lea*. In: *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 7, iul. 1967, p. 421-426.

5. *Ibidem*, p. 421.
6. Weiss, Karl Th. *Handbuch der Wasserzeichenkunde*. Leipzig, 1962, p. 106-110.
7. Jakó Sigismund. *Paleografia latină cu referire la Transilvania* (sec. XII-XV). In: *Documente privind istoria României*, vol. 1, p. 181.
8. Ridolfi, Roberto. *Le filigrane dei paleotipi. Saggio metodologico*. Firenze, 1959, p. 13.
9. Bogdan István. *A magyarországi papírpártörténet (1530-1900)*. Budapest, 1963. (Rezumat în rusă și germană, p. 440-445).
10. Mošin, V. și Trajčić, S. *Filigranes des XIII-e et XIV-e ss.* Zagreb, 1957. Introducere, p. 16.
11. Piccard, Gerhard. *Die Datierung des Missale speciale (Constantiense) durch seine Papiermarken*. In: *Archiv für die Geschichte des Buchwesens*, 2. 1960, p. 571-584.

Sistemul de biblioteci în Republica Democrată Germană

În Republica Democrată Germană există astăzi, la 20 de ani de la instaurarea sa, cca. 34 de mii de unități bibliotecare cu peste 73 de milioane de volume și oca 315 mii de abonamente la perioadă în curs. Aceste cifre se referă la toate tipurile de biblioteci, de felurite mărimi: biblioteci enciclopedice-științifice, biblioteci universitare și ale institutelor de învățământ superior, biblioteci de specialitate din întreprinderi și din instituții, precum și biblioteci ale sindicatelor și biblioteci de cultură generală (publice) pentru adulți, tineri și copii, acestea din urmă deținând ponderea principală în ansamblul unităților bibliotecare din țara noastră.

Aproximativ 3100 de biblioteci sînt conduse de bibliotecari salariați, cu norma întreagă. În aceste instituții funcționează în total 6500 de bibliotecari specialiști, fără a socoti personalul ajutător și cel tehnico-administrativ, 10400 de biblioteci dispun de cite peste 500 de volume, în ansamblu, totalizînd 66 de milioane de volume.

Cele 17 milioane de locuitori ai Republicii Democratice Germane au multiple posibilități de acces la serviciile oferite de biblioteci: fiecare oraș și fiecare sat, toate instituțiile științifice, de învățământ și de cercetare, toate școlile de cultură generală și profesionale, toate întreprinderile mari și mijlocii, precum și toate unitățile forțelor armate dispun de cite o unitate bibliotecară.

Toate bibliotecile sînt incluse în circuitul împrumutului interbibliotecar pen-

tru literatura științifică și de specialitate, astfel încît fondurile bibliotecilor științifice-enciclopedice și de specialitate, care se cifrează la milioane de volume, au asigurată o largă circulație, putînd ajunge chiar și la cititorul din cea mai îndepărtată localitate.

În spatele faptelor și al cifrelor enunțate mai sus stau realizările meritorii ale bibliotecarilor care s-au bucurat de-a lungul celor două decenii de un continuu sprijin din partea statului nostru.

Temelia legală a întregii activități bibliotecare o constituie Hotărîrea Consiliului de Miniștri al R.D.G., din 31 mai 1968, cu privire la sarcinile sistemului de biblioteci în condițiile construirii desfășurate a socialismului în Republica Democrată Germană, hotărîre care are la bază roadele unei largi colaborări.

Hotărîrea stabilește, pentru prima oară, o seamă de principii cu privire la obiectivele activității bibliotecare, la metodele de muncă, la formele de colaborare a tuturor bibliotecilor de stat. Sînt stabilite de asemenea principiile care trebuie să stea la baza planificării și conducerii activității bibliotecilor și cu privire la răspunderea organelor tutelare.

Prin această hotărîre este marcat începutul lichidării unor rămășițe ale regimului burghezo-moșieresc, în privința fărîmării sistemului de biblioteci.

Dezvoltarea sistemului de biblioteci este concepută în spiritul hotărîrilor celui de-al VII-lea Congres al Partidului Socialist Unit German, din anul 1967, cu privire la construcția desfășurată a socialismului, iar orientarea dată conținutului activității bibliotecilor se încadrează în viziunea generală a sarcinilor dezvoltării economice și culturale socialiste, pentru sprijinirea, cu mijloace specifice, a tuturor sectoarelor de activitate.

Realizările obținute de sistemul de biblioteci din R.D.G. nu ar fi fost posibile fără ajutorul susținut și îndrumarea permanentă a partidului clasei muncitoare.

După zdrobirea fascismului hitlerist mulți membri de partid au stat în fruntea acțiunilor pentru reconstituirea și consolidarea sistemului de biblioteci.

Congresele partidului, plenarele C.C. al P.S.U.G., precum și conferințele organizațiilor locale de partid nu au pierdut niciodată din vedere problemele activității bibliotecare și aprecierea rezultatelor obținute de lucrătorii din biblioteci.

Trebuie să subliniem prețiosul ajutor al consilierilor sovietici, care, în primii ani de după război, au muncit neobosit alături de noi, pentru învingerea marilor greutăți ale acestor ani și care ne-au transmis prețioasa experiență a bibliotecarilor sovietici.

Instaurarea Republicii Democratice Germane, la 7 octombrie 1949, a constituit și pentru bibliotecile noastre punctul de pornire al unui nou avânt.

În una din primele hotărâri ale guvernului Republicii Democratice Germane, cu privire la dezvoltarea unei culturi progresiste, democratice a poporului german și la îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de trai ale intelectualității, a fost formulată, printre altele, și linia directoare pentru dezvoltarea planificată a bibliotecilor și pentru crearea unui institut central de biblioteconomie. Rezoluțiile celei de-a 2-a Conferințe a P.S.U.G., care au stabilit principiile planificării construcției socialiste, au stabilit și pentru activitatea bibliotecară noi dimensiuni. Bibliotecile au devenit într-o măsură din ce în ce mai mare un sprijin permanent și statornic al instituțiilor de educație și cultură, de cercetare și de învățământ, în domeniile științelor sociale, al științelor naturale și tehnice, în privința formației ideologice, în privința calificării profesionale, dar și în ceea ce privește formarea unei culturi generale armonioase și asigurarea unei lecturi de nivel, în cadrul activităților de destindere.

Pentru toate aceste variate funcții au fost profilate în mod corespunzător bibliotecile de diferite tipuri sau au fost constituite noi unități.

Bibliotecile au devenit un factor important al construcției socialiste, prin propaganda ideologiei marxiste, prin lupta împotriva concepțiilor burghezo-reacționare, prin contribuția la realizarea revoluției tehnico-științifice, în condițiile primului stat german al muncitorilor și țăranilor, prin participarea directă la înfăptuirea revoluției culturale și la formarea omului nou, socialist, cu o cultură multilaterală.

În fața tuturor bibliotecilor de stat stă sarcina de a atrage largi păături ale populației la frecventarea lor sistematică. Acțiunile de propagare a bibliotecii și de propagandă a cărții întreprinse se adresează în primul rând muncitorilor, țăranilor cooperatiști și tineretului. Feluritele forme de propagandă literară sînt realizate de bibliotecile fie cu forțe proprii, fie în colaborare cu alte instituții sau organizații. Menționăm dintre acestea, spre exemplificare, „Săptămîna cărții” care se organizează de peste zece ani, în colaborare cu editurile și librăriile, prilejuind numeroase manifestații cu cartea, expoziții, concursuri cu premii etc.

Cifrele pe care le transcriem mai jos ilustrează activitatea bibliotecilor publice de stat (de cultură generală), ele fiind însă reprezentative pentru dezvoltarea tuturor bibliotecilor din țara noastră.

Anul 1948

700 de mii de cititori
3 milioane de volume
10 milioane de împrumuturi.

Anul 1958

2 milioane de cititori
11 milioane de volume
34 de milioane de împrumuturi.

Anul 1968

3 milioane de cititori
18 milioane de volume
52 de milioane de împrumuturi.

Organele de stat centrale și locale și conducerea întreprinderilor și instituțiilor promovează dezvoltarea rețelilor de bibliotecă sau a unităților bibliotecare subordonate lor. Ele au creat instituții pentru calificarea bibliotecarilor, pentru perfecționarea lor profesională.

Au fost create instituții centrale pentru îndrumarea metodică, de specialitate, precum și pentru aprovizionarea bibliotecilor cu cărți, cu materiale de tehnică de bibliotecă și cu mobilier.

Calificarea și perfecționarea bibliotecarilor sînt asigurate astăzi prin Institutul de bibliologie și de informare științifică din cadrul Universității Humboldt din Berlin, prin două școli tehnice pentru bibliotecarii din bibliotecile științifice în Berlin și Leipzig, o școală tehnică de bibliotecari pentru bibliotecile publice în Leipzig și o școală de perfecționare profesională a bibliotecarilor din bibliotecile publice.

În afară de Institutul central de biblioteconomie și de bibliotecile regionale și raionale care asigură îndrumarea metodică și științifică și îndrumarea de specialitate a bibliotecilor publice de stat, au fost create un Centru metodic pentru bibliotecile științifice și un Cabinet metodic pentru bibliotecile sindicatelor.

Pentru aprovizionarea bibliotecilor cu mobilier special și cu rechize de bibliotecă, în cadrul instituțiilor care se ocupă cu dotarea cu mobilier și rechize a birourilor, a fost profilată o secție specială.

Bibliotecile publice de stat au posibilitatea să-și completeze colecțiile printr-o instituție specială centrală, care ființează pe lângă Centrul de difuzare a cărții din Leipzig (L.K.G.). Lucrările comandate au o legătură de carte specială, deosebit de rezistentă, iar la comandă sînt prevăzute cu cotă, după sistemul unitar de așezare a cărților în aceste tipuri de bibliotecă. Institutul central de biblioteconomie tipărește pentru lucrările mai importante fișe adnotate, care pot fi folosite pentru toate tipurile de cataloage: alfabetice,

sistematice, pe subiecte, de titluri, topografice etc., ele putând fi procurate prin abonamente seriale.

Revoluția tehnico-științifică, care se desfășoară în întreaga lume și care antrenează o tot mai diferențiată specializare, pe de o parte, participarea, pe de altă parte, a tot mai multor oameni ai muncii la conducerea politică, economică și culturală a țării noastre, ridică cu necesitate în fața bibliotecilor sarcini noi privind informarea și documentarea în toate domeniile științei și culturii.

Principiile colaborării între sistemul de biblioteci și sistemul de informare și documentare au fost stabilite prin Hotărârea Consiliului de Miniștri din 31 mai 1968.

Hotărârea a reglementat de asemenea și structura conducerii bibliotecilor de stat. În conformitate cu aceasta, conducătorii organelor de stat și ai instituțiilor și întreprinderilor sînt responsabili de dezvoltarea planificată a bibliotecilor subordonate lor. Ei trebuie să asigure, prin includerea în planurile anuale și de perspectivă ale organizațiilor pe care le conduc, condițiile materiale de funcționare și personalul de bibliotecă. Miniștrii, conducătorii celorlalte organe centrale de stat, președinții sfaturilor regionale și raionale au sarcina ca, în cadrul atribuțiilor lor de specialitate sau teritoriale, să stabilească liniile directoare pentru conținutul activității bibliotecare, indicînd obiectivele lor de perspectivă.

Ministerul Culturii răspunde de coordonarea tuturor problemelor fundamentale ale dezvoltării sistemului de biblioteci, fiind ajutat de un consiliu consultativ în problemele de bibliotecă.

Ministerul Culturii lucrează în strînsă colaborare cu Consiliul Central al Uniunii Sindicatelor Libere Germane în ceea ce privește coordonarea dezvoltării bibliotecilor de stat cu cele sindicale. El colaborează de asemenea cu prezidiul Asociației bibliotecilor germane. Și conducătorii altor organe de stat și ai instituțiilor și întreprinderilor, care au în subordine biblioteci, sînt obligați prin această hotărîre să consulte Asociația bibliotecilor germane în toate problemele de mai mare importanță.

Asociația a fost creată în anul 1964, ca organizație profesională a tuturor tipurilor de biblioteci, pentru a promova colaborarea între ele și pentru reprezentarea pe plan internațional a sistemului de biblioteci din R.D.G. Asociația este membră a FIAB. Hotărîrea cu privire la sarcinile sistemului de biblioteci face recomandări Asociației bibliotecilor germane să promoveze principiul unei munci colective socialiste, prin stimularea și sprijinirea activă a multilateralelor forme

de cooperare și de schimburi de experiență între bibliotecile diferitelor rețele.

Numărul mare de biblioteci și variata lor subordonare față de diferite organizații de stat sau obștești impune ca, în condițiile construirii desfășurate a socialismului, coordonarea activității bibliotecare și cooperarea dintre bibliotecile de diferite tipuri să nu se realizeze pe căi birocratice, impuse prin reglementări de stat, ci să fie liber consimțite. Bibliotecile cu un anumit profil de specialitate sau de pe o rază teritorială anume acționează în comun și găsesc soluții coresponsabile.

Ambii semnatari ai acestui articol am avut posibilitatea, ca în 1965 și, respectiv în 1969, să cunoaștem multilateralele probleme ale sistemului de biblioteci din R. S. România. Cu această ocazie am constatat că și în țara dv. au fost obținute succese importante pe calea rezolvării unor probleme de specialitate asemănătoare cu cele din R.D.G.

Am purtat discuții de mare interes la Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. Direcția bibliotecilor, cu redactorul șef al *Revistei bibliotecilor*, secretar al Asociației bibliotecarilor din R.S.R., am vizitat Biblioteca Centrală de Stat și Biblioteca centrală universitară. Am avut apoi posibilitatea să cunoaștem activitatea desfășurată la nivelul unui județ — județul Prahova —, unde am făcut utile schimburi de opinii la Comitetul județean pentru cultură și artă, la cel orășenesc Ploiești, la bibliotecile orășenești din Slănic și Cîmpina și la biblioteca comunală Poșești. Peste tot am întîlnit aceleași preocupări în privința atragerii unor pături cât mai largi ale populației la serviciile oferite de biblioteci, aceleași preocupări pentru crearea unor condiții optime de satisfacere a cerințelor de lectură și de informare.

Oaspetele străin este plăcut surprins în mod special de marele interes pentru lectură manifestat de masele largi ale populației, de interesul viu al acestora pentru problemele politice curente, pentru cunoașterea luptei Republicii Democratice Germane pentru menținerea păcii în lume.

Țările noastre sînt deopotrivă insuflete de dorința de a contribui cu toate forțele la consolidarea sistemului socialist și de a împiedica orice încercare a imperialismului de a întoarce roata istoriei.

În acest spirit sărbătorește statul nostru, în octombrie al acestui an, a 20-a aniversare, obținînd succese pe toate planurile construcției socialiste și implicit și în domeniul activității sistemului de biblioteci.

WOLFGANG SCHUMANN și
KLAUS-HINRICH BYL

Un simpozion internațional pe tema : BIBLIOTECA PUBLICĂ ÎN MEDIUL RURAL

După o pregătire îndelungată, minuoasă și competentă, care a anticipat încă din această fază capacitatea organizatorică și exigența profesională a colegilor slovaci, între 27 mai și 1 iunie a.c., a avut loc, într-o frumoasă stațiune turistică din munții Tatra, simpozionul internațional *Biblioteca publică în mediul rural*. Delegații ai asociațiilor de bibliotecari din 17 țări europene, exprimând un adevărat evantai al diverselor experiențe, tradiții, stadii de dezvoltare în organizarea lecturii publice, dar și o excelentă unanimitate în căutarea unor căi optime care să faciliteze colectivității rurale accesul la carte prin intermediul bibliotecii publice, și-au confruntat ideile într-un colocviu de o remarcabilă înută științifică și într-o atmosferă de deplină cordialitate și interes profesional. Din țara noastră au participat, în afara semnatărilor acestor rinduri, Ioana Tăutu și George Vlădescu, redactorii ai *Revistei bibliotecilor*.

Exprimându-ne grațitudinea față de organizatorii acestei acțiuni, față de entuziaștii colectiv de bibliologi de la Matica Slovenská, gestul nu are nimic din grațitudinea protocolului formal, ci recunoștința publică a beneficiarilor unor impecabile condiții de lucru. Prin grija secretariatului simpozionului, noi, participanții la această manifestare, am intrat în posesia diferitelor rapoarte și comunicări cu mult timp înaintea desfășurării sale, am primit cu promptitudine toate relațiile și materialul documentar solicitat, iar în cadrul lucrărilor colocviului — traduse simultan în patru limbi de circulație mondială — am dispus de toate condițiile unei depline comunicări.

Programul simpozionului, deschis de ministrul culturii din Slovacia, a prevăzut numai două rapoarte cu caracter general, restul timpului fiind afectat discuțiilor delegaților și unor utile vizite în

citeva biblioteci sătești. Cîteva acțiuni complementare au întregit de minune acest program, prilejuind delegaților străini cunoașterea unor veritabile comori de cultură materială și spirituală ale poporului slovac.

În primul raport — un material de sinteză pe baza referatelor trimise anterior secretariatului simpozionului de delegații din diferite țări — cunoscutul biblioteconom Sallai István din R. P. Ungară — a prezentat o interesantă paralelă a dezvoltării bibliotecilor publice din mediul rural în țările din vestul și estul Europei; în cel de-al doilea, Peter Maruniak, directorul Institutului de metodologie bibliotecară de la Matica Slovenská, ne-a înfățișat o privire de ansamblu asupra organizării și activității bibliotecilor sătești din Cehoslovacia. Atît cele două rapoarte cît și intervențiile tuturor delegaților care s-au perindat la microfon timp de trei zile au subliniat — într-un consens unanim — o serie de teze cu caracter general, din care desprindem:

— Biblioteca publică a colectivității rurale trebuie concepută ca o instituție profund democratică, creată de popor și pentru popor, pentru satisfacerea nevoilor sale culturale, fără nici o discriminare de rasă, stare socială, grad de pregătire culturală, profesie etc.;

— Biblioteca publică — mai ales cea din mediul rural — își menține un loc central în ansamblul instituțiilor și mijloacelor care concură la realizarea „educației permanente”; în acele locuri unde mijloacele de comunicare în masă — cinematograful, televiziunea, presa, activitatea editorială — sau de recreație și distracție sînt deformate de interese comerciale, particulare și promovează subproduse ale culturii și artei, biblioteca publică activează și ca un remediu salutar;

— Statul, atît prin organele sale centrale, dar mai ales prin cele locale, trebuie să asigure direct dezvoltarea rețelei bibliotecilor publice în mediul rural sau să încurajeze acele organizații, asociații și instituții care înființează și întrețin biblioteci la sate, atunci cînd aceste biblioteci au atributele menționate mai sus;

— Bibliotecile publice din mediul rural se situează sub nivelul celor de la orașe, atît sub aspectul organizării lor, al calității serviciilor pe care trebuie să le aducă populației, al bogăției și diversității colecțiilor, cît și al condițiilor de lectură pe loc sau de împrumut la domiciliu; pentru înlăturarea acestui decalaj, pentru realizarea unei biblioteci care să răspundă cerințelor societății moderne — cerințe ce impun schimbarea conceptului tradițional, poporanist al bibli-

otecii sătești — trebuie realizat un sistem al bibliotecilor publice, capabil să asigure oricui accesul la colecțiile de publicații ale acestora, dincolo de limitele tipului de bibliotecă, ale teritoriului în care este amplasată etc.

Un interes evident a sârnit în rindul delegaților din țările capitaliste organizarea rețelei bibliotecilor rurale din țările socialiste, expresie a unei concepții fundamentale schimbate a orînduirii sociale noi, a statului socialist, cu privire la cultura poporului. Existența unei biblioteci publice subvenționate de stat, deservită de un bibliotecar salarizat exclusiv pentru această funcție, în fiecare comună din România, a surprins pînă și delegații danezi sau englezi, reprezentanți ai unor țări unde, după cum se știe, mișcarea bibliotecară se bucură de o veche tradiție și a atins un stadiu superior de organizare.

Din punctul nostru de vedere, al delegației române, cele mai interesante probleme, abordate deseori în lucrările colocalizării și continuate apoi în discuții particulare, au fost cele referitoare la optimizarea rețelei bibliotecilor rurale, a structurii sale organizatorice, a sistemului de completare a colecțiilor, a serviciilor centralizate de tehnică bibliotecară, a activității cu publicul și a cercetărilor privind eficiența bibliotecii și cerințele cititorilor.

În limitele articolului de față nu putem reproduce nici parțial diversitatea opiniilor exprimate și cu atât mai mult argumentarea acestor opinii: vom încerca însă o sinteză a lor în ordinea subiectelor enumerate mai sus.

În legătură cu structura rețelei, părțile delegaților din țările nordice, din Anglia, din R.F. a Germaniei, din Belgia și Olanda au gravitat în jurul ideii bibliotecii itinerante, a bibliobuzului. Verificat în practică, în condiții optime, în multe locuri din țările mai sus-amintite, sistemul și-a pus în valoare virtuți indubitabile: serviciu calificat, accesul populației la colecțiile de publicații, totdeauna mai complete, ale unei biblioteci centrale, valorificarea maximă a investițiilor în fondurile de cărți; totodată el și-a evidențiat și slăbiciunile, cele care ne-au reținut mai ales atenția fiind: absența unui contact permanent al bibliotecii cu publicul său, operativitatea redusă în satisfacerea cerințelor urgente, scoaterea din circuitul lecturii publice prin intermediul bibliotecilor a publicațiilor periodice. Sistemul este apoi condiționat în mare măsură de factori specifici, particulari, începînd cu tradiția creată și sfîrșind cu structura diferită a împărțirii administrativ-teritoriale a așezărilor rurale, gradul de modernizare a drumurilor

de acces, echipamentul tehnic etc. Tezele unor delegați din Danemarca și Ungaria, din Cehoslovacia și Elveția, confirmîndu-ne convingeri mai vechi, ne-au determinat în mod firesc o audiență sporită: toți aceștia, considerînd biblioteca staționară, permanentă, ca unitate de bază în structura rețelei, vedeau perfecționarea acestei rețele printr-un serviciu de bibliobuze care să lege bibliotecile rurale, mai mici și dispersate în teritoriu, de marile biblioteci publice din centrele administrative. Pe această cale este posibilă o largă circulație a publicațiilor, completarea centralizată a fondurilor, asigurarea serviciilor de prelucrare bibliotecară a cărții, îndrumarea sistematică a activității bibliotecarilor, satisfacerea cerințelor particulare ale unor cititori prin împrumut interbibliotecar etc.

Referitor la metodologia completării colecțiilor, deși condițiile activității editoriale, ale comerțului de carte, ca și dezvoltarea rețelei bibliotecilor rurale se prezentau atît de diferite în țările din care proveneau, delegații s-au întîlnit fără excepție pe același teren: aprovizionarea centralizată, pe plan național sau regional, sistem care beneficiază de pe urma unei concepții unitare în politica lecturii publice, a serviciilor centrale de prelucrare a cărții, iar în țările capitaliste de un rabat demn de luat în seamă din partea editurilor și a librărilor. Această presupune însă un sistem de informare bibliografică anticipată, operativ, bine reglementat, desînat exclusiv bibliotecilor. De aceste două probleme — structura rețelei și sistemul de completare — sînt strîns legate serviciile centralizate de prelucrare bibliotecară a colecțiilor începînd cu asigurarea unei legături speciale a cărții, pregătirea ei pentru împrumut (fișa cărții, foaie de termene), cotarea tematică prin sigle și culori distincte, vizibile cititorului cu acces direct la raft și sfîrșind cu fișe de catalog și bibliografii de recomandare.

Realizările obținute în cîteva țări din Europa occidentală, în acest domeniu, vor trebui atenționate de noi, reprezentînd o soluție dintre cele mai convenabile ale acestei chestiuni destul de controversate.

Cu privire la relațiile cu publicul s-ar putea spune că noutăți nu au fost aduse în discuție. Nu a constituit o noutate nici faptul că și bibliotecarii din țările capitaliste care au vorbit despre aceasta au fost unanimi în afirmarea atributului de „îndrumare a lecturii“ pe care trebuie să-l aibă biblioteca publică, sfătuindu-și și ajutîndu-și cititorii, desfășurînd o activitate de propagandă a celor mai bune

REUNIUNEA INTERNAȚIONALĂ A REDACTORILOR REVISTELOR DE BIBLIOTECONOMIE

Tatranská Lomnica, 30 mai 1969

cărți, cultivând gusturile artistice și deprinderea lecturii, prin extinderea activității dincolo de sala de lectură și secția de împrumut. În comparație cu situația de la noi, în multe țări din Occident și chiar în unele țări socialiste, bibliotecii publice rurale i se cer o serie de activități cultural-artistice și de club, pe care la noi le rezolvă căminul cultural: șezători artistice, recitaluri, spectacole păpușărești, jocuri distractive etc.

Evidențindu-se, și cu acest prilej, accesul direct la raft, ca metodă eficientă și convenabilă publicului cititor, voci dintre cele mai autorizate, cu o experiență certă în organizarea lecturii publice, au amintit de metode pe care noi le considerăm poate pe nedrept căzute în desuetudine: colportaj, centre de animație a lecturii, biblioteci mobile aproape de locul de muncă sau în grupări dispartate de locuțeni etc.

Legat de activitatea cu publicul s-a subliniat cu insistență necesitatea unei studieri mai atente, cu mijloace sociologice, a mutațiilor care, astăzi, se petrec rapid în cerințele de lectură și de studiu ale populației, în preferințele oamenilor și solicitarea lor de către alte mijloace de educare și informare. Eficiența bibliotecii, a mijloacelor și a metodelor de lucru pe care le folosește, trebuie de asemenea apreciată pe baza unor astfel de cercetări, după cum pe aceeași bază trebuie experimentate forme noi, diversificarea serviciilor aduse colectivității, nuanțarea și particularizarea activității cu grupe socio-culturale distincte etc.

În intenția de a stimula și de a valorifica mai larg astfel de cercetări, pentru facilitarea unui schimb mai operativ de informații între cei interesați asupra problemelor lecturii publice în mediul rural, precum și pentru a sugera asociațiilor de bibliotecari, FIAB-ului, redacțiilor revistelor de specialitate și altor organisme și instituții, intensificarea preocupărilor lor pentru biblioteca publică din mediul rural, simpozionul a adoptat în final o rezoluție și a ales o grupă de lucru care să urmărească în continuare aceste probleme. Avându-l președinte pe Sallai István și secretar pe Jean Irmiler, această grupă de lucru își are sediul la Matica Slovenská, Martin-Cehoslovacia. Lucrările simpozionului se vor publica în curând, in extenso, prin grija aceluși organizator, cărora se cuvine să le mulțumim și în încheiere. Cum volumul ce va apărea se va afla în suficiente exemplare și la noi, vom fi mulțumiți dacă vom fi atras atenția asupra lui prin relatarea pe scurt a simpozionului de la Tatranská Lomnica.

A. LUPU

În ziua de 30 mai 1969, în cadrul simpozionului internațional consacrat activității bibliotecilor din mediul rural, avut loc, într-unul din saloanele Hotelului „Prahá” din Tatranská Lomnica (R. S. Cehoslovacă), o întâlnire a redactorilor revistelor de biblioteconomie prezenți la simpozion. La această reuniune, au luat parte 17 invitați din Uniunea Sovietică, Anglia, Franța, România, Ungaria, Bulgaria, R. D. Germană, Iugoslavia, R. F. a Germaniei, Italia, Danemarca, precum și 8 reprezentanți ai revistelor de specialitate *Citate!* (Slovacia) și *Ctenař* (Cehia) și ai Măteicii Slovenská, biblioteca națională a Slovaciei. Din partea *Revistei bibliotecilor* au participat redactorii Ioana Tăutu și George Vlădescu.

Întâlnirea a fost deschisă de Ondrej KUCERA, redactor-șef al revistei slovace *Citate!*, care în cuvântul de salut adresat participanților, a subliniat posibilitățile cooperării mutuale între redacțiile revistelor de biblioteconomie (colaborări, preluări de articole, schimburi de redactori, remunerarea colaborărilor conform reglementărilor tarifare proprii ale revistelor care publică materialele, redactarea de sumare în limbi străine pentru unele articole mai importante etc.).

Diferitele aspecte ale viitoare cooperări au fost analizate în cadrul discuțiilor, la care au luat parte: I. Bettembourg, reprezentant al UNESCO la simpozion, redactor la *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques*; Ioana Tăutu, redactor la *Revista bibliotecilor*; Š. Durovčík, secretar științific al Măteicii Slovenská (Martin, R. S. Cehoslovacă); Ondrej Kučera, redactor-șef al revistei *Citate!*; Aase Beck, inspector pentru bibliotecile publice din Danemarca; G. V. Matveeva, redactor la *Buletinul Bibliotecii de stat pentru literatură străină din Moscova*; H. Spiegel, bibliotecară la Biblioteca publică din Oranienburg (R. D. Germană) și George Chandler, redactor onorific al publicației *International Library Review* (Anglia).

În încheierea reuniunii, desfășurate într-o atmosferă prietenească de lucru, s-a propus ca redacția revistei slovace *Citatele* să redacteze hotărârea întâlnirii redactorilor revistelor de biblioteconomie cu privire la cooperarea redacțiilor acestor publicații.

Publicăm mai jos hotărârea întâlnirii din 30 mai 1969, cuprinzând Propunerea unor principii de cooperare a redacțiilor revistelor de biblioteconomie.

PROPUNERE

A UNOR PRINCIPII DE COOPERARE A REDACȚIILOR REVISTELOR DE BIBLIOTECONOMIE, FORMULATE PE BAZA ÎNTÎLNIRII REDACTORILOR REVISTEI *CITATELE* CU REDACTORII ȘI COLABORATORII UNOR REVISTE STRĂINE DE BIBLIOTECONOMIE, LA TATRANSKÁ LOMNICA, 30 MAI 1969

1. Redactorii și colaboratorii revistelor de biblioteconomie propun să fie efectuate în viitor, într-o măsură mai mare decît pînă acum, schimburi de contribuții [articole] între redacțiile revistelor biblioteconomice din diferite țări.

2. Redacțiile pot apela, pentru scrierea unui articol sau pentru medierea unei contribuții, la redacția dintr-o anumită țară de unde ele au nevoie de articole. Redacțiile solicitate vor primi o astfel de cerere, vor procura și vor trimite cît mai curînd posibil contribuția sau tema cerută. Pentru o astfel de colaborare, redacția solicitantă va plăti o remunerație conform propriilor ei reglementări țării.

3. Redacția care este interesată în publicarea unui material deja apărut într-o altă revistă, în orice caz, va cere editorului, respectiv redacției, consimțămîntul de a permite publicarea în revista ei. La publicare, redacția va indica sursa de unde a fost preluată contribuția.

4. Redacțiile sau editorii revistelor de biblioteconomie vor satisface cererile oricărei reviste străine de biblioteconomie care le va solicita consimțămîntul pentru preluarea și publicarea unei contribuții care a apărut deja într-o anumită revistă biblioteconomică. În acest sens, se va respecta însemnul protector „c” [Copyright] al revistei din care a fost preluat articolul. Pentru un articol preluat în acest fel, nu se plătesc drepturi de autor.

5. În scopul informării redacțiilor străine asupra conținutului celor mai importante articole publicate, se recomandă a se publica, imediat după articol, o scurtă informație într-o limbă străină sau un sumar cu adnotări ale conținutului articolelor. Aceasta se referă numai la acele articole despre care se consideră că vor interesa redacțiile străine.

Ar fi convenabil dacă redacțiile din țările socialiste vor folosi pentru informarea colegilor din Anglia, Franța, R. F. a Germaniei și din celelalte țări din centrul și apusul Europei una din limbile rusă, franceză, engleză sau germană.

6. Se recomandă invitarea redacțiilor la efectuarea de schimburi de vizite ale redactorilor revistelor străine de biblioteconomie. Schimbul reciproc poate fi utilizat pentru perfectarea unei cooperări, pentru o mai bună cunoaștere a metodelor de muncă a redacțiilor, pentru schimb de articole, cunoscînd astfel problemele contemporane ale biblioteconomiei din diferite țări.

Calea efectuării vizitelor reciproce prin schimb rămîne o problemă a schimburilor cu străinătatea [propriei fiecărei țări].

Textul acestei Propuneri a fost trimis tuturor participanților la întâlnirea redactorilor revistelor de biblioteconomie de la Tatranská Lomnica, precum și altor redacții ale revistelor similare din diferite țări.

George VLĂDESCU

BIBLIOTECARI!
Reînnoiți-vă, din timp,
abonamentele la
REVISTA BIBLIOTECILOR

In primul semestru al acestui an, intre UNESCO și FID

...a fost încheiat un contract potrivit căruia Federația Internațională de Documentare va întocmi un ghid pentru pregătirea beneficiarilor documentării (Guide for the Training of Documentation Users). Destinată oamenilor de știință, inginerilor, educatorilor și specialiștilor în științele umaniste din țările în curs de dezvoltare, acest ghid va cuprinde descrierea sistemelor de informare care sînt folosite în prezent în lume, precum și un studiu asupra publicațiilor primare și secundare considerate în același timp și surse de informare. Contractul prevede ca manuscrisul ghidului să fie predat UNESCO-ului la 1 noiembrie 1969. (Bibliographie, Documentation, Terminologie, 9, nr. 3, mai 1969)

La Copenhaga, sub auspiciile UNESCO, Școala daneză de biblioteconomie

...a ținut un curs, cu o durată de 4 luni (1 august—1 decembrie 1968), destinat profesorilor din școlile de biblioteconomie. Cursul, la care au participat profesorii de biblioteconomie din 15 țări (Argentina, Brazilia, Cuba, Ghana, India, Nigeria, Tanzania, Republica Arabă Unită ș.a.), a fost condus de renumitul profesor și specialist danez Knud Larsen. În timpul celor 4 luni ale cursului, participanții au avut prilejul să viziteze și alte țări scandinave, în cadrul unor excursii de studiu. (Scandinavian Public Library Quarterly, 2, nr. 1, 1969)

În luna mai 1969, Biblioteca internațională pentru copii și tineret din München

...a sărbătorit împlinirea a 20 de ani de la înființarea sa. Beneficiind de sprijinul UNESCO-ului, Biblioteca internațională pentru copii și tineret, care posedă astăzi peste 110.000 de volume în 50 de limbi, este un adevărat centru mondial pentru literatura destinată tineretului. Cu ocazia festivității prilejuite de-a 20-a aniversare a instituției, directorul ei, Walter Scherf, a precizat că biblioteca dispune de aproape o treime din literatura mondială pentru copii și tineret. În cursul ultimilor 10 ani, ea a devenit un loc de întâlnire internațional și un centru de discuții pentru autori, traducători, pedagogi, editori, bibliotecari și il-

lustratori de cărți pentru copii. Catalogul bibliotecii, sub formă de bibliografie mondială a cărții pentru copii, va fi imprimat de o casă de editură americană. El va cuprinde 18 volume și va fi completat cu regularitate în anii următori. Biblioteca Internațională pentru copii și tineret din München organizează alternativ expoziții care prezintă literatura pentru copii și tineret dintr-o țară oarecare sau opera completă a unui autor sau a unui ilustrator. De asemenea, aici are loc în fiecare an, în luna decembrie, marelui salon internațional al cărții pentru copii. (Informations culturelles d'Allemagne, 12, nr. 3, mai 1969)

A III-a sesiune a Comitetului central al Consiliului internațional al uniunilor științifice, din cadrul UNESCO (ICSU — International Council of Scientific Unions),

...a avut loc, între 21 și 23 ianuarie a.c., la sediul UNESCO din Paris. Reuniunea a fost consacrată studiului posibilităților de organizare a unui sistem mondial de informare științifică — UNISIST. Cu acest prilej, a fost studiat și aprobat un plan de lucru, urmînd ca rezultatele studiilor ce vor fi întreprinse în cadrul planului să fie prezentate, sub formă de concluzii și propuneri, într-un text ce va fi redactat pînă la mijlocul lunii decembrie 1969. Atunci, Comitetul central al ICSU se va reuni din nou pentru ca, după studierea și aprobarea lui, să trimită acest text tuturor uniunilor naționale membre, în scopul primirii de sugestii și comentarii ce vor fi luate în considerare la elaborarea textului definitiv. Concluziile studiului vor permite convocarea de către ICSU și UNESCO a unei conferințe internaționale, probabil în 1971 sau 1972. Conferința va reuni un număr limitat de oameni de știință, de specialiști în domeniul documentării și al informării, de reprezentanți ai unor mari servicii de informare științifică, precum și însărcinați guvernamentali pentru problemele politicii în materie de informare și de cercetare științifică. (Bibliographie, Documentation, Terminologie, 9, nr. 3, mai 1969)

La Biblioteca Universității tehnice din Delft (Olanda)

...s-au desfășurat, între 1 și 6 septembrie 1968, lucrările celei de-a IV-a reuniuni a Asociației internaționale a bibliotecilor universităților tehnice (IATUL), sub conducerea lui L.J. van der Wolk. Reuniunea a fost destinată conducătorilor și personalului bibliotecilor universitare, ale institutelor de învățămînt superior tehnic și ale institutelor de cercetare sau institutelor de același grad. Pe ordinea de zi a lucrărilor au fost înscrise 15 comunicări, ale căror subiecte s-au referit la cooperarea internațională între aceste biblioteci, mai precis, la aspectele practice cotidiene ale cooperării.

Centrul japonez de informare în domeniul științei și tehnologiei (Japan Information Center of Science and Technology — JICST)

...a prezentat un nou sistem automat destinat compilării revistelor sale analitice. Acest sistem este format dintr-un ordinator principal FACOM 230-50, un ordinator auxiliar FACOM 270-20, precum și un nou imprimator de mare viteză pentru caractere chinezești, pus la punct de către Japan Electronic Industries Company. Poate rezumatelor analitice stabilite sînt înmagazinate într-un fisier magnetic principal, fiind apoi folosite la editarea, o dată sau de două ori pe lună, a unor buletine analitice pe materii. În finalul operației, textele sînt imprimate cu ajutorul unui dispozitiv de fotografiere pe film, de unde sînt trase clișee offset. Pe baza aceluiași fisier principal, poate fi obținut și un index anual al buletinelor analitice astfel editate. (Bibliographie, Documentation, Terminologie, 9, nr. 3, mai 1969)

Rubrică redactată de
George VLĂDESCU

În anul 1913, India a atins două culmi, amîndouă dincolo de granițele ei geografice, dincolo chiar de granițele Imperiului Britanic. Rabindranath Tagore era încununat cu laurii Premiului Nobel pentru literatură și poemul său *Gitanjali* a apărut o dată cu un alt epocal eveniment, acela care l-a consacrat pe Mahatma (Marele Suflet) în Africa de Sud: *Satyagraha* (Forța Adevărului) — organizația de avangardă politică ridicată la rangul de cult. Din această perioadă, cuplul Tagore-Gandhi avea să polarizeze opiniile sutelor de milioane de indieni în lupta pentru eliberare și în eforturile lor de aliniere alături de popoarele cu adevărat libere. Între aceste două mari personalități, diferența de vîrstă de 8 ani era pentru Tagore numai unul din avantajele inițiale. Tagore, născut într-un palat, dintr-o familie de brahmani-artiști, printr-o stăruință literară continuă, a ajuns din ce în ce mai plin de glorie. Mohandas Karamhand Gandhi, născut la 2 octombrie 1869, deși dintr-o familie din casta vaishya, a rămas om — om umil — ca o colibă de lut din puzderia satelor. Înăuntrul acestui învălîș de lut, Mahatma însă a crescut și a rămas în sufletele popoarelor Indiei un inegalat suflet, mai tare decît oricare oțel.

**Cu
MAHATMA
GANDHI
pe treptele
timpului**

În Bengal, în Kașmir sau în Madras, chipul reprezentat astăzi prin statuie îl păstrează mereu actual în rîndul trecătorilor pe „omulețul bun“ cum l-a numit lordul Halifax, vicerege al Indiei și principalul său adversar. De-a lungul istoriilor, nici un conducător de popoare n-a atins însă culmile unei libere canonizări ca sînt în viață, o canonizare neregizată de prelați sau oficine secrete. Cu Mahatma Gandhi destinul a fost monumental de generos și, cînd lupta indienilor a atins momentul de incandescență prin întemeierea organizației „Satyagraha“, sala hotelului *Imperial* din Johannesburg a aprins o flacără nouă: Mahatma a intrat în bătăliile istorice, deschis, cu tenacitatea-i miraculoasă. Vorbele, gesturile, intențiile sale deveneau în cîteva ore elemente de ritual preluate de posturile de radio și răspîndite cu aripile cuvîntului pînă în cele mai îndepărtate triburi. Pulsul și respirația, mișcările buzelor, cele mai mici modificări de poziție intrau în patrimoniul public cu valențe religioase.

Omul de înaltă cultură, Mohandas Karamhand Gandhi și-a completat educația din familie cu cea a studiilor juridice din Anglia și s-a sacrificat pentru lupta popoarelor. Un uriaș al vieții care, după

100 de ani de la nașterea sa.

moarte, nici măcar în statuie nu e închipuit uriaș. În bronzul din New-Delhi sau din Pondichery el trece spre viitor — un „omuleț bun“, grijuliu cu pasul pe care-l pune, sprijinit în bastonul de bambus, vădit miop și surizător. În jurul lui, coloanele de granit împodobite cu ghirlande proaspete par flăcări înălțate spre cerul gata să slobozească taifunuri. Nici un împărat sau pontif pînă la el n-a propovăduit decît ridicat în amvoane impunătoare. Stînd cu picioarele încrucișate, direct pe pămînt, vorba lui moale și-a croit însă drum prin mulțimi, calmă, ca o poruncă a pămîntului.

În 1930, cînd Gandhi a început istoricul marș al sării, Winston Churchill acuza guvernul în Camera Comunelor de slăbiciune față de un fachir — fiindcă în logica lui numai un fachir putea să răspundă la temnițele și pistoalele Angliei cu zîmbetul disprețuitor. Dar cînd „fachirul“ nu minca, posteau milioane. Cînd nu dormea, refuzau somnul milioane. Opunind non-violența represiei fizice, glasul lui dărima rigorile legii. Un cuvînt — al lui — era suficient ca jurisdicția stăpînilor colonialiști să se năruie în fapt și definitiv.

Mahatma anunțase hotărîrea nestrămătă: sarea trebuia să înceteze să mai fie monopol imperialiștilor și milioanele i-au ascultat porunca. L-au urmat în șiruri nesfîrșite. După 24 de zile de drum au ajuns pe coastele oceanului și au început să îndiguiască apa în bazine, s-o evapore și apoi să adune cristalele albe, nestemate tabu-uri decretate de Anglia.

Și, cum îndrăzneala era prea mare din partea lor, căpeteniile Commonwealth-ului au început să fiarbă. Tratatative, promisiuni, amenințări: să respecte indienii „legea“. Mahatma a rămas neînduplecat. Milioanele au rămas neînduplecate. Atunci arena disputei a fost schimbată tactic din India pe malurile Tamisei: trei luni încheiate Gandhi și-a apărat infractorii la legea sării, care au cutezat să scoată sarea din propria lor mare. Trei luni în care milioane au avut o singură suflare: Mahatma.

Victorios, la înapoieră Gandhi s-a întîlnit pentru prima oară cu Romain Rolland la Geneva, a vizitat Franța, Italia și a revenit în țară. Cu doi inși rămăsese tot adversar: cu Papa Pius al XI-lea și cu

Winston Churchill, care nici măcar nu voiseră să-l asculte.

Din necunoscutul istoriei, legile lui Manu fixaseră că toți cei dinafara castelor trebuie să rămînă rătăcitori, să n-aibă altă avere decît ciini și măgari, să nu înnopteze în sate, să primească mîncare din cerșit... Și, ca un complement al tuturor „drepturilor“, toți aceștia — milioane și milioane — erau intangibili. Un lepros putea fi atins cu o singură condiție: să facă parte dintr-o castă. Un intangibil era mai mult decît orice lepros: el nu putea fi atins de nimeni, nici o dată... Un brahman putea studia medicina dar n-avea dreptul să trateze bolnavi decît dacă făceau parte din caste. Pe intangibili nu-i putea trata decît natura...

Așa rînduise Timpul...

Mesia n-a venit însă de dincolo de fire și eliberarea de jugul colonialiștilor s-a completat cu eliberarea de jugul castelor. Cu Mahatma Gandhi a început Anul Unu, iar intangibilitățile au devenit *harijani* (oamenii ai lui Dumnezeu).

„Nu vreau să mă reasc, a zis el. Dar, dacă am să fiu reascut, aș vrea să fiu un intangibil. Să pot împărtăși necazurile, suferințele și ocarile lor, să mă străduiesc singur să-i eliberez din condițiile lor mizerabile. De-acum, eu mă rog ca, dacă mă voi renaște, să nu fiu nici brahman, nici kshatriya, nici vaishya sau shudra (în nici o castă — n.n.). Să nu fiu decît intangibil!“

La 30 ianuarie 1948, în drum spre rugăciunea de seară, Mohandas Karamchand a fost asasinat. „Omulețul bun“ a zîmbit și Mahatma și-a împrăștiat surîsul, înflorînd prin miliarde de surîsuri chipul Indiei moderne, al statului intrat după eliberarea pregătită de el într-un impetuos ritm de civilizație. Pasul lui grijuliu duce pe treptele timpului încrederea oamenilor în victoria finală, în egalitatea lor în drepturi și în excluderea războaielor. La Cap Comorin, cînd elopotul din turnul ridicat la locul de întîlnire a valurilor din Oceanul Indian, Golful Bengal și Marea Arabiei anunță cu fiecare răsărit de soare o treaptă nouă, pescarii se adună în pîlcuri și de aici se risipesc pe pîza nesfîrșită a apelor. Se risipesc cu încredere că, pe valuri mult mai primordiale, Mahatma n-a ezitat nici o dată.

Ion DUMITRIU

Presa literară românească. Articole program de ziare și reviste (1789—1948). Ediție în două volume, note, bibliografie și indici de Ion Hangiu. Cu o introducere de D. Micu. Vol. I.: (1789—1901); vol. II.: (1901—1948). Buc., Editura pentru literatură, 1968. L+529 p. (I); 767 p. (II). (Studii și documente).

Autorul își propune să fixeze „un cadru general al dezvoltării presei noastre literare” din perioada 1789—1948, adunând pentru aceasta articole-program, studii și articole cu caracter programatic, acte, scrisori, note care ilustrează una din modalitățile de exprimare a ideilor umanitare, progresiste și democratice ce au animat de-a lungul timpului personalități ale culturii și literaturii românești începând cu ctitori ca Asachi, Barițiu sau Eliade Rădulescu. Au fost cercetate în acest scop, peste o mie de ziare și reviste din care au fost cuprinse în lucrarea de față un număr de trei sute zece după criteriul cronologic. O succintă descriere bibliografică cuprinzând date privitoare la apariție, periodicitate, conducătorii și colaboratorii mai importanți ai periodiceului, precede reproducerea textelor apreciate ca semnificative pentru orientarea publicației.

În majoritatea cazurilor, după aceste texte, sînt inserate bibliografiile de referință. Volumul II se încheie cu o „Bibliografie istorico-literară”, cu indici de publicații incluse și neincluse, indice de colaboratori și indice general de nume.

Avînd ca model lucrări fundamentale cum sînt „Bibliografia românească veche” de I. Bianu, N. Hodoș și D. Simonescu, sau „Publicațiile periodice românești” de N. Hodoș și Al. Sadi-Ionescu, lucrarea de față deși nu se ridică la același nivel, este o realizare care prin volumul mare de informații, prin activitatea depusă pentru alcătuirea ei ca și prin raportarea la scopul urmărit inițial, se justifică.

Ne îngăduim a semnala însă și unele aspecte care ni se par proprii îmbunătățirilor. Astfel o largă consultare a specialiștilor ar putea elimina sau reduce la nesemnificativ subiectivismul inerent alegerii, respectiv eliminării acelor publicații care au însemnat sau nu o contribuție în mișcarea de idei din publicistica noastră. De asemenea, paginile acordate unor publicații care au creat școli sau curente literare ar trebui sensibil extinse, aceasta în dauna unor texte ale acelor periodice mai puțin semnificative

datorită, în special, apariției lor efemere. Criteriul cronologic ni se pare a fi discutabil. Gruparea materialului pe idei și direcții, determinate de epoci cu o importanță socială sau culturală deosebită, slujite mai mult sau mai puțin de „foaia” respectivă și colaboratorii săi permanenți sau ocazionali, ar fi adus, credem, aspecte și concluzii mai semnificative lesne de comparat și urmărit în epocă.

În paginile lucrării și-ar putea găsi loc și materializarea articolelor-program, prin includerea de texte care au confirmat ulterior viabilitatea și ecoul profesiei de credință făcută la apariție pe frontispiciul publicației. Aspectele legate de delimitarea „nucleului” de colaboratori ocazionali ai fiecărui periodic, trimiterile de rigoare necesare în indici sînt de asemenea mai puțin realizate.

Cu un remarcabil spirit sintetic, D. Micu vine să clasifice, într-o amplă prefață, și să delimiteze valorile, creînd astfel cadrul unei mai profunde receptări a lucrării.

Ion LEBI

Jako Sigismund. **Bibliografia privind istoria hirtiei din România.** În: Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Series Historia 14 (1969), Fasciculus I, p. 3—15.

Mijloacele de investigare a trecutului cultural al țării noastre s-au îmbogățit anul acesta cu unul deosebit de important, publicat de revista Universității din Cluj, și anume, *Bibliografia privind istoria hirtiei din România*, alcătuită de Sigismund Jako, cunoscut cercetător al izvoarelor istorice pentru evul mediu românesc.

Însumînd 120 de titluri de lucrări cu referire la începuturile papirologiei la noi, bibliografia împlinește un mare gol în acest domeniu, creînd instrumentul de bază fără de care cercetătorii nu pot întreprinde nici o lucrare consacrată hirtiei folosite în cancelariile domnești și în tipografiile de pe teritoriul României.

Bibliografia, valoroasă în sine, este precedată de un tot atît de important studiu, în care autorul, cu obișnuită-i acribie, aruncă o privire critică asupra oîtorva din lucrările enumerate, relevînd — cu titlu de exemplu — unele greșeli care au fost preluate și transmise peste ani, fără a se verifica sursa inițială. Din dorința de a se elimina tendințele de diletantism și de a se crea o bază științifică pentru viitoarele cercetări de istoria hirtiei, recomandă revizuirea, în prealabil, a oricărei surse folosite. În același scop, propune investigarea metodică, de detaliu, a tuturor materialelor din care literatura de specialitate ar putea extrage și oferi cercetătorilor date noi în domeniul papirologiei.

Interesantă și judicioasă este și periodicizarea propusă de autor la sfârșitul studiului introductiv și ar fi de dorit ca lucrările individuale inițiate în viitor să se încadreze în această periodicizare, cel puțin pînă cînd se va constitui un organ științific care să sistematizeze și să coordoneze eforturile disparate ale cercetătorilor izolați.

Și pentru că se citează vasta culegere de filigrane a lui Iosif Kemény, *Signa interna chartarum saec. XIV-XVIII in Transsylvania olim obviatur*, tom I-III, cu peste opt sute de reproduceri de filigrane, credem că ar fi util ca această lucrare, elaborată pe la jumătatea secolului trecut, să fie revizuită și publicată ca material de bază pentru cercetările privind hîrtia produsă în Transilvania.

Livia BACĂRU

Moldoveanu, Valeriu, Păduraru, Octav și Melegghi, Igor. **Ghid de documentare în științele tehnice**. Vol. 1—2. Buc., 1968. 2 vol. 280 p. (I); 324 p. (II). (Institutul central de documentare tehnică).

Este prima lucrare de acest gen ce se publică în domeniul tehnicii în țara noastră. Ea vine să completeze, în condiții optime, un loc ce se făcuse resimțit mai de mult sub raportul informării și documentării, în cadrul unei serii de astfel de lucrări de referință, apărute cu ani în urmă în cadrul Bibliotecii Academiei, a „ghidurilor de documentare” pe specialități: medicină (1959), științele naturii și științele aplicate (1960), științele agricole (1960), științele sociale (1961).

După cum se precizează în Introducere, acest cuprinzător ghid își propune:

1. — încurajarea beneficiarilor, punîndu-i față în față măcar cu o parte din materialul de documentare și informare care le stă la dispoziție și care poate fi identificat, între altele, și datorită prezentului ghid;

2. — să contribuie la familiarizarea cercetătorului, inginerului, tehnicianului și, în general, a oricărui om al muncii cu activitatea de informare și documentare.

Bogatul și variatul material informativ și documentar inclus în Ghid este divizat mai întîi în două mari categorii:

Volumul I: Izvoare de informare și documentare — *Instituții*;

Volumul II: Izvoare de informare și documentare — *Publicații tehnico-științifice și economice de interes general*.

În primul volum, se face o nouă diviziune între: instituții străine (capitolul A) și cele românești (capitolul B). În capitolul A au fost menționate izvoare de informare secundare privind: organizații științifice, tehnice și economice internaționale; principalele centre de cercetare, documentare și biblioteci străine; oficii de schimb de informații, publicații, traduceri; oficii străine de standarde, invenții și inovații; iar în capitolul B au fost prezentate instituțiile românești, precizîndu-se — în afara denumirii și adresei — date privind profilul, conținutul bibliotecii, precum și activitatea de informare și documentare desfășurată.

Prezentarea instituțiilor românești a fost făcută după o schemă a domeniilor științelor tehnice și conexe în care, după primul punct ocupat de „Organizarea științifică a activității întreprinderilor” și al doilea: „Lucrări științifice și tehnice de interes general”, sînt inserate încă 12 domenii, de la „Industria minieră, hidrologie”, pînă la „Tehnica militară”. În cadrul fiecărui domeniu, instituțiile sînt ordonate alfabetic, după localitățile de reședință.

În volumul următor, după un capitol: „Informarea și documentarea generală, curentă și retrospectivă în R. S. România”, urmează un al doilea (ce ocupă peste 90 la sută din volum) în care sînt prezentate sursele de informare și documentare sub formă de publicații, acoperîndu-se însă doar punctul 1 și 2 din schema amintită mai sus. Ar fi indicat ca autorii să continue elaborarea și publicarea materialului documentar corespunzător și pentru restul punctelor din schema adoptată, respectiv nr. 3—14, acestea cuprinzînd diferitele domenii ale științelor tehnice. De altfel în primul volum sînt reprezentate toate aceste domenii.

Lucrările străine incluse în ghid cuprind și traducerea titlului în limba română. Pentru lucrările existente în țară se indică și cota bibliotecii unde se află: o listă a indicativelor (siglelor) folosite, inclusă în primul volum, permite identificarea bibliotecii respective, fapt ce conferă ghidului și funcție de catalog colectiv pentru acest fond de publicații.

Pentru a ușura folosirea ghidului, autorii au conceput un ingenios *Indicator al problemelor tratate și al textelor (paginilor) corespunzătoare* ce permite identificarea multiplelor informații și surse documentare pentru o anumită problemă, aflate în diferitele capitole ale lucrării.

Vasile ILIESCU

MASĂ DE LECTURĂ PENTRU COPII

Proiectul completează seria proiectelor publicate anterior. (Vezi nr. 2/1969 al revistei noastre).

Masa de lectură pentru copii este dimensionată pentru doi copii, în vîrstă de la 6 la 14 ani. Masa este prevăzută cu două cutii demontabile pentru cărți. Cutiile fiind agățate — prin cîrlige simple — de scheletul mesei, se pot face diferite grupări ale meselor. Bineînțeles, masa poate fi utilizată și fără cutii.

Așezarea sau gruparea meselor se face după locul disponibil din partea rezervată copiilor în bibliotecă.

Este de dorit ca lumina naturală să cadă lateral pe planul de citit. În nici un caz să nu se așeze mesele în așa fel încît lumina să vină cititorului din față.

Se vor utiliza scaune de 38—40 cm înălțime la ședere. Eventual, se pot scurta picioarele unor scaune obișnuite.

Planșă de prezentare

VEDERE PERSPECTIVĂ

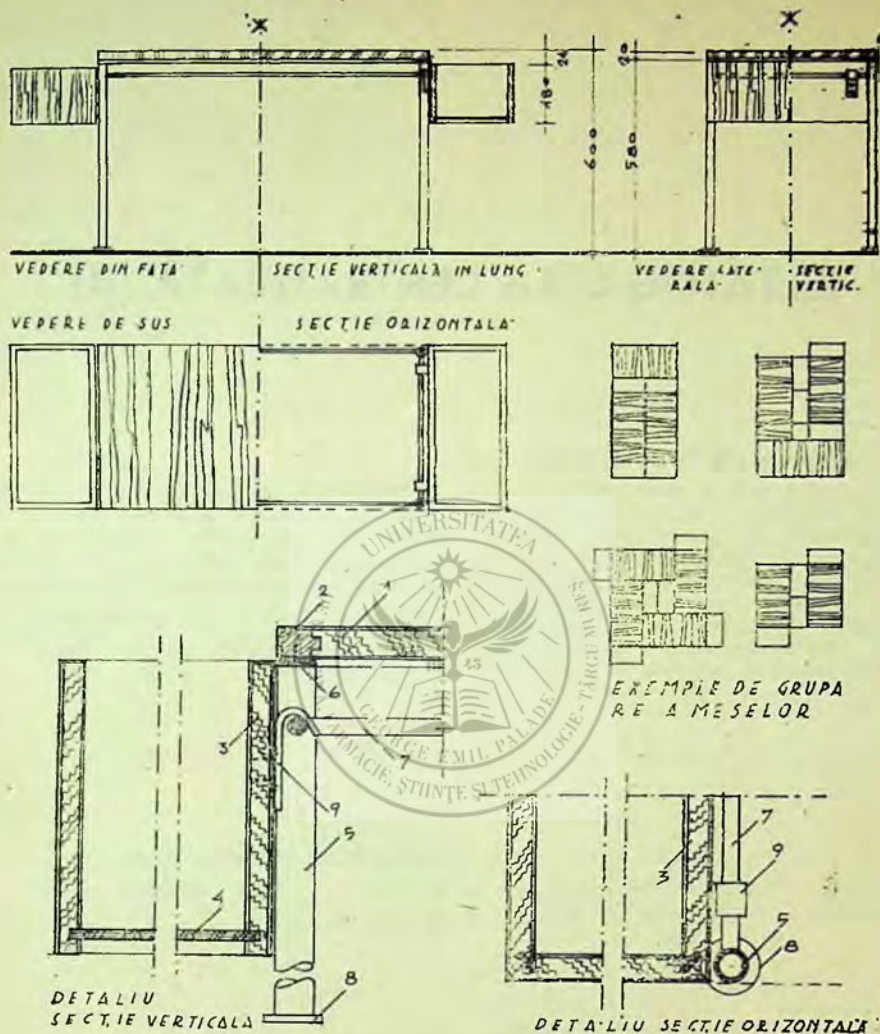
GRUPARE 2 MESE

GRUPARE 3 MESE

Execuția mesei este proiectată cu picioare din țevă, masa și cutiile din plăci aglomerate furnizate cu stejar, lustruit în culoare naturală (deschisă). Scheletul metalic se lăcățește în culoare gri-argintiu („lovituri de ciocan”) sau în negru. Proiectul prevede pentru picioare țevă rotundă; se poate utiliza însă și țevă cu secțiune pătrată.

Planșă de execuție

Legendă

1. Placă aglomerată din lemn (PAL) de 18 mm, furniruită pe față cu stejar, pe dos cu fag.
2. Cherestea stejar masiv.
3. PAL 12 mm furniruit cu stejar.
4. Placă 6 mm furniruit cu stejar.
5. Picior țevă \varnothing 27 mm.
6. Oțel lat 30x4 mm.
7. Oțel rotund \varnothing 12 mm.
8. Talpă rotundă tablă 4 mm \varnothing 33 mm.
9. Cirlig din platbandă oțel 20/3 mm.

arh. V. RADO

CATALOGAREA CENTRALIZATĂ (II)

6. Elementele fișei tipărite

Fișa tipărită este o fișă unică.

Acest caracter trebuie interpretat în două sensuri: a) descrierea a fost redactată după regulile oficiale, aplicate conform unui cod național de catalogare, reguli unice și obligatorii pentru toate bibliotecile unei țări; b) ea conține o singură descriere — descrierea principală, în forma cea mai completă — care, prin

permutațiile suferite de un singur element — elementul de ordine, care dă intrarea fișei în catalog —, poate fi întrebuințată în orice catalog al bibliotecii și în locul tuturor descrierilor auxiliare.

Să analizăm, în cele ce urmează, conținutul fișei tipărite prin intermediul unui exemplu:

BERCIU, ION, POPA, ALEXANDRU și URSU, HORIA

Cetatea Alba Iulia. Ediția a II-a (complet revăzută). București, Meridiane, 1968.

62 p. cu plan + 15 f. pl. 205 × 147. (Monumentele patriei noastre).

Bibliografie p. 57.

Întreprinderea poligrafică Sibiu.

1. Popa, Alexandru. 2. Ursu, Horia.

728.81(498-Alba Iulia)(084)

9(498-Alba Iulia)

91(498-Alba Iulia)(084)

082.i Monumentele patriei noastre

1403—[Nr.138.450/68]

Trebuie să remarcăm de la început că fișa tipărită respectă dimensiunile și liniatura (subînțelesă, desigur, în cuprinsul ei) a fișei obișnuite de format internațional (75×125 mm), astfel că ea se poate integra fără nici o greutate în cataloagele constituite din fișe cu scriere de mână sau cu textul dactilografiat.

În cazul descrierii la autor, fișa tipărită este alcătuită după schema clasică, expusă în consultația cu privire la catalogare¹⁾. Pe primul rând al descrierii, de la prima linie verticală, se află vedeta, culeasă cu litere VERZALE: numele autorului (autorilor) personal sau colectiv (în cazul de față BERCIU, ION, POPA, ALEXANDRU și URSU, HORIA), care marchează locul în care descrierea trebuie intercalată în catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime.

Pentru descrierea publicațiilor anonime, fișa tipărită nu a introdus încă schema rîndului suspendat, recomandată în consultațiile publicate în revista noastră²⁾.

Pe al doilea rând al descrierii, începînd de la a doua linie verticală și continuînd pe rîndurile următoare de la prima linie verticală, se află titlul, cu les cu aldine (în exemplul nostru, *Cetea Albă Iulia*). În continuarea lui sînt menționate subtitlul și datele de apariție. Precizăm că, în cadrul descrierii de pe fișa tipărită, numărul ediției și numărul actelor pentru piesele de teatru se trec așa cum se găsesse ele menționate pe pagina de titlu sau în cuprinsul volumului (în exemplul nostru, Ediția a II-a, notat cu cifre romane). De asemenea, orice informație luată din altă parte a publicației decît de pe pagina de titlu este încadrată între paranteze drepte [].

Pe rîndul imediat liber, începînd de la a doua linie verticală și continuînd pe rîndurile următoare de la prima linie verticală, se află înscrisă caracterizarea cantitativă: numărul de pagini și de ilustrații și dimensiunile cărții (în cazul nostru 62 p. cu plan + 15 f. pl. 205×147 mm). În continuare, sînt menționate instituția editoare și colecția.

Urmează, pe un alt rînd, începînd de la a doua linie verticală și continuînd pe rîndurile următoare de la prima linie verticală, adnotările și observațiile (în exemplul nostru, specificarea bibliografiei).

Un element propriu fișei tipărite este denumirea tipografiei care a executat publicația, culeasă cu corp 6, de la a doua linie verticală (în exemplul nostru, *Întreprinderea poligrafică Sibiu*).

Ultimele elemente menționate în corpul descrierii sînt vedetele complementare (în cazul nostru I. Popa Alexandru, 2. Ursu, Horia).

În colțul din stînga jos al fișei (întotdeauna specificați pe prima fișă, chiar dacă textul descrierii se întinde pe mai multe cartonaje) se află indicii de clasificare zecimală, în următoarea dispunere: a) înconjurați cu un chenar — indicii restrînși, alcătuiți după tabelele de clasificare zecimală ediția românească sau comuni acestei ediții și edițiilor internaționale, indici care se adresează bibliotecilor mici și mijlocii (comunale, orașenești, școlare, ale sindicatelor etc.). În exemplul nostru, acești indici sînt:

728.81 (498—Alba Iulia) (084)
9 (498—Alba Iulia)
91 (498—Alba Iulia) (084)

b) în afara chenarului — indicii dezvoltati, extrași din tabelele complete de clasificare zecimală, ediția internațională, care se adresează numai bibliotecilor cu fonduri numeroase și cataloage amănunțit alcătuite (în exemplul nostru 082.1. Monumentele patriei noastre).

Fișele tipărite existente în alte țări conțin, pe lângă indicii de clasificare, și vedetele de subiect.

În colțul din dreapta jos al fișei se află: numărul de ordine al fișei tipărite în cadrul abonamentului complet (număr care începe cu 1 în fiecare an de apariție, deci de la 1 aprilie), și, în paranteze drepte, numărul de înregistrare al publicației în depozitul legal și anul calendaristic în care s-a făcut înregistrarea (în cazul nostru 1403 — [Nr. 138.450/68]).

7. Adaptarea fișei unice tipărite la specificul fiecărui catalog

Unii bibliotecari — uneori cu mai puțină cunoștințe, de cele mai multe ori cu mai puțină bunăvoință — privesc fișa tipărită cu neîncredere, ca pe o sursă de complicații perpetue, ca pe o sarcină profesională, prin tradiție continuu neîndeplinită în majoritatea bibliotecilor mici.

În realitate, acești bibliotecari nu știu să descifreze fișa tipărită, nu știu sau nu vor să știe cum poate fi întrebuințată ea și ce izvor prețios de informații bibliografice se ascunde în ea.

Fișa tipărită, tale-qualē, nu formează cataloage.

Este de datoria bibliotecarului să transforme aceste fișe unice, cu largă adresabilitate, în fișe proprii unui anumit catalog, conform specificului evidenței colecțiilor respective și particularităților prezentate de cererile cititorilor.

¹⁾ Rally, Getta Elena. *Catalogarea* (II). În: *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 8, aug 1967, p. 504.

²⁾ Vezi: Rally, Getta Elena. *Catalogarea* (III). În: *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 9, sep 1967, p. 570.

Munca de catalogare în bibliotecile abonate la fișa tipărită nu se sfârșește, ci abia începe o dată cu primirea ei.

Dacă există un decalaj de timp între intrarea cărții în bibliotecă și primirea fișei tipărite, bibliotecarul trebuie să întocmească pentru fiecare publicație o fișă provizorie de semnalare. Aceasta trebuie să cuprindă, în afara descrierii provizorii (care poate fi alcătuită mai sumar), unele elemente definitiv fixate, specificate și în registrul inventar, și care precizează identitatea cărții în cadrul colecțiilor respective; ulterior, ele se vor trece ca atare pe fișa tipărită. Aceste elemente definitive sînt: a) cota (pentru fondurile organizate după principiul accesului liber la raft — indicele de clasificare zecimală prescurtat supra semnului de autor; pentru fondurile organizate după format — cota de format); b) vedeta (care, de altfel, servește și la stabilirea indicelui de autor); c) indicele de clasificare zecimală necesar stabilirii cotei după principiul sistematic-alfabetic, conform specificului catalogului pe materii locale; d) numerele de inventar și sigla secției la care au fost repartizate exemplarele, pe verso fișei.

În această fază de prelucrare a publicațiilor își vădesc virtuțile anumite instrumente de muncă pe care catalogatorul și clasificatorul trebuie, cu timpul, să și le alcătuiască: un fișier de vedete (numele autorilor personali sau colectivi, fixate după fișele tipărite intrate anterior, în forma cea mai corectă și cea mai completă și însoțite, eventual, de precizarea specialității de care s-au ocupat și de anii de existență), care îl va ajuta pe bibliotecar să evite unele erori sau fluctuații în redactarea vedetei, și un fișier de modele pentru indicii de clasificare zecimală cei mai uzitați sau care ridică probleme, ca extensie sau interpretare.

Este foarte avantajos ca din fișele provizorii să se alcătuiască un fișier aparte, de noutăți, așezat în ordinea celor 10 clase principale de clasificare zecimală și, în interiorul acestora, în ordine alfabetică. Dacă nu există tradiția unui astfel de fișier — foarte comod în întreținere —, fișele provizorii se pot intercala în catalogul alfabetic pentru public și în catalogul alfabetic de serviciu.

Prin fișa provizorie, cartea este semnalată imediat atît cititorului, cît și bibliotecarului, și poate să circule, după o sumară prelucrare, fără a se mai aștepta sosirea fișei tipărite.

O dată intrată, fișa tipărită trebuie neapărat confruntată, pentru o identificare sigură, atît cu fișa provizorie, cît și cu publicația respectivă. Cînd comparația arată că este vorba de aceeași carte,

se trece la transformarea fișei tipărite cu adresabilitate largă într-o fișă a unui anumit catalog, dintr-o anumită bibliotecă: a) pe toate fișele tipărite primite se trece cota publicației, în colțul din stînga sus; b) se compară vedetele stabilite pe plan local cu vedetele (principale și complementare) inserate pe fișa tipărită și se optează pentru forma cea mai corectă și mai unitară sau pentru forma cea mai des uzitată în cataloagele bibliotecii respective; c) se compară indicii de clasificare zecimală de pe cele două tipuri de fișe și se aduc la același numitor; d) pe verso fișei destinate catalogului alfabetic de serviciu sau (în lipsa acestuia) catalogului alfabetic pentru public se trec numerele de inventar și siglele secțiilor.

Dacă numărul exemplarelor de fișe tipărite primite prin abonament nu este suficient pentru a acoperi nevoile tuturor cataloagelor, textul descrierii se copiază (pentru descrierile complementare — în formă prescurtată; pentru catalogul sistematic — în formă completă) de mină sau se dactilografiază. În descrierile complementare se trec pe rînd toate vedetele complementare, de la o presupusă a doua linie verticală, deasupra vedetei principale. Pentru catalogul pe materii se subliniază pe rînd indicii principali și indicii auxiliari adoptați, care dau intrarea fișei în catalog*).

Atunci cînd există un catalog alfabetic de serviciu, toate însemnările necesare (marcarea prin subliniere a vedetelor complementare și a indicilor de clasificare zecimală adoptați, specificarea numerelor de inventar, tăierea elementelor de prisos etc.) se fac pe fișa destinată acestui catalog. În cazul în care biblioteca nu a inclus în sistemul ei de cataloage și un catalog alfabetic de serviciu, însemnările se fac pe fișa cu descrierea principală care va fi inclusă în catalogul alfabetic pentru public. Aceste fișe de bază, întrunind toate însemnările bibliotecarului, constituie un ghid extrem de util pentru instituirea unei viziuni unitare și de perspectivă asupra dezvoltării cataloagelor, pentru imprimarea unor linii directoare constante în profilarea lor. În general, nu este indicat să se șteargă sau să se răzuiască pînă la dispariția totală elementele care nu sînt adoptate; ele trebuie tăiate cu o linie discretă, care să permită eventuala lor reconstituire. Toate intervențiile pe fișa tipărită se fac cu cea mai mare atenție, pentru a nu dăuna aspectului estetic.

*) Procedeele este identic cu cel expus în consultanța *Clasificarea zecimală și organizarea catalogului sistematic* (VI), publicată în *Revista bibliotecilor*, 21, nr. 6, iun 1968, p. 330.

O formă specială de catalogare la sursă o constituie descrierea sau numai clasificarea articolelor din periodice, pe ștraifuri în formă de fișe atașate paginilor sau cu indicii de clasificare însoțind titlul articolului.

8. Utilizarea fișei tipărite în afara catalogării

Fișele tipărite venite prin abonament care nu își au un corespondent în achizițiile bibliotecii, nu trebuie intercalate în cataloage, dar nici urcate în podul clădirii sau întrebuițate pe verso pentru redactarea altor descrieri.

Este foarte bine ca aceste fișe să se constituie într-un fișier aparte, ordonat alfabetic. Ele semnalează eventualele lacune existente în achiziții, dat fiind că abonamentul la fișa tipărită urmărește linia ideală a aprovizionării, pe anumite tipuri de bibliotecii; ele pot constitui surse de informații pentru publicul cititor, pentru împrumut interbibliotecar sau schimb de dublete; pot furniza bibliografului date pentru completarea listelor de recomandare, pentru diferiți autori sau pe diferite teme.

★

Catalogarea centralizată și catalogarea la sursă sînt procedeele cu ajutorul cărora raționalizarea muncii își spune un cuvînt greu în tehnica de bibliotecă. Viitorul lor este asigurat de tendința spre centralizare și înlăturare a paralelismelor existente pretutindeni în informatică. Sistemul practicat la noi, în țară, cu oarecari rezerve în privința decalajului existent între intrarea cărții și primirea fișei tipărite (decalaj în curs de dispariție pentru o anumită parte a fondului de publicații, datorită prelucrării centralizate efectuate de Fondul de stat al cărții), este un sistem complet și eficient, ale cărui roade ar trebui să se reflecte în existența unui număr covârșitor de cataloage — alfabetice și sistematice — cu o solidă putere de informare.

Fișa tipărită este cărămida de bază pe care se poate clădi — pe plan național — un sistem de cataloage bine încheșat, unitar și complet.

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

Bibliografie

- Barth, Fritz-Georg. *Titeldrucke — ein wertvolles Hilfsmittel für Katalogisierung und Information unter den Bedingungen einer Kleinen Fachbibliothek*. In: *Zentralblatt für Bibliothekswesen*, 82, nr. 4, apr 1968, p. 214—221.
- Bienés Gomez Aragon, María del Rosario. *Posible innovación en la bibliografía por la ficha catalográfica impresa*. In: *Biblioteconomía*, 25, nr. 67—68, 1968, p. 81—85.
- Clavel, M. J. P. *Rapport sur le voyage au Canada et aux S.U.A., Aout 1967*. In: *Nachrichten-Nouvelles-Notizie*, 43, nr. 6, 1967, p. 187—191.
- Cronin, J. W. *The Library of Congress national program for acquisition and cataloguing*. In: *Libri*, 16, nr. 2, 1966, p. 115—117.
- Daily, J. E. *Scrimp or splurge?* In: *The Library Journal*, 91, nr. 10, mai 1966, p. 2431—2436.
- Dewe, M. *A British librarian in Sweden*. In: *The Library World*, 67, nr. 791, mai 1966, p. 315—319.
- Firsov, G. G. *Le catalogue centralisé et son rôle*. In: *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques*, 21, nr. 4, iul-aug 1967, p. 219—227.
- Gumpert, Jan. *Bibliotheksjünst*. In: *Scandinavian Public Library Quarterly*, nr. 1, 1968.
- *Handbuch der Bibliothekswissenschaft*. Begründet von Fritz Milkau, 2. verm. und verb. Aufl. hrsg. von Georg Leyh, 1—3. Wiesbaden, Harrassowitz, 1952—1961.
- Horváth Magda. *Könyvtári feldolgozó munka, I. rész. A katalogizálás alapjai*. Budapest, Tankönyv-kiadó, 1967. 316 p.
- Kaltwasser, Franz Georg. *Schimbul internațional de informații catalografice*. „Shared Cataloguing Program” al Bibliotecii Congresului din punct de vedere european. In: *Lucrările*
- cele de-a 34-a Sesiuni a Consiliului general al F.I.A.B. Frankfurt pe Main, 1968. (Consultată în traducere).
- Lorenz, J. G. *International implication of the shared cataloguing program: planning for bibliographic control*. In: *Libri*, 17, nr. 4, 1967, p. 276—284.
- McCornick, A. and Carl, H. A. *Library of Congress assistance to the national libraries*. In: *ALA Bulletin*, 60, nr. 2, feb 1966, p. 159—163.
- Mumford, Quincy L. *Coopération internationale et catalogue*. In: *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques*, 22, nr. 1, ian—feb 1968, p. 9—12.
- Silberberg, Margarete. *Über die Nutzung der Zetteldrucke*. In: *Der Bibliothekar*, 21, nr. 12, dec 1967, p. 1270—1273.
- Skipper, J. E. *International implications of the shared cataloguing program: introductory statement*. In: *Libri*, 17, nr. 4, 1967, p. 270—275.
- Suklasjan, E. R. *La classification centralisée: situation actuelle et problèmes d'avenir*. In: *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques*, 22, nr. 4, iul-aug 1968, p. 211—221.
- Vildé-Lot, Irène. *La centralisation du catalogue en U.R.S.S.* In: *Bulletin des bibliothèques de France*, 13, nr. 8, aug 1968, p. 337—347.
- Vosper, R. *International implications of the shared cataloguing program: planning for resource development*. In: *Libri*, 17, nr. 4, 1967, p. 285—293.
- Wellisch, H. *The catalogue card service of the Israel Library Association*. In: *Library Association Records*, 68, nr. 5, mai 1966, p. 166—168.
- Wieder, J. *Bericht über die I.F.L.A.-Konferenz 1966 in den Haag Scheveningen*. In: *Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie*, 14, nr. 3, 1967, p. 264—272.

В Н О М Е Р Е

Мирча ИОНЕСКУ: <i>Новые перспективы библиографической деятельности</i>	579	Вольфганг ШУМАН и Клаус-Гинрих-БИЛ: <i>Структура библиотек в Германской Демократической Республике</i>	624
Джеорджета ФАНЯ: <i>О вопросах психосоциологии чтения и библиотек (II)</i>	592	Атанасе ЛУПУ: <i>Международный симпозиум на тему: Публичная библиотека в сельской местности (Татранска Ломница, Ч.С.Р., 28 мая—1 июня 1969 г.)</i>	627
Шербан АНДРОНЕСКУ: <i>Составление резюме и печатание (Печатание 263 томов каталога библиотеки Британского музея в рекордные сроки на основе нового сверхскоростного метода)</i>	598	Джеордже ВЛЭДЕСКУ: <i>Международная встреча редакторов библиотечных журналов (Татранска Ломница, 30 мая 1969 г.)</i>	629
<i>Устав библиотекарей-необходимость. Обмен мнениями</i>	601	Ион ДУМИТРУ: <i>Махатма Ганди и время. 100-летие со дня рождения</i>	632
Г ебхард БЛЮХЕР: <i>Возможность датирования с помощью филигранов. Математический способ</i>	618		

SOMMAIRE

Mircea IONESCU: <i>Nouvelles perspectives dans l'activité bibliographique</i>	579
Georgeta FANEA: <i>Quelques problèmes de psychosociologie de la lecture</i>	592
Serban ANDRONESCU: <i>L'impression du catalogue de la Bibliothèque de British Museum (L'impression des 262 volumes du catalogue à l'aide d'une méthode très rapide)</i>	598
<i>Le statut des bibliothécaires — une nécessité. Echanges d'opinions</i>	601
G ebhard BLUCHER: <i>Quelques moyens de datation à l'aide des filigranes. Un modèle mathématique</i>	618
Wolfgang SCHUMANN et Klaus Hinrich BYL: <i>Le système des bibliothèques dans la République démocratique allemande</i>	624
Atanase LUPU: <i>Un symposium international concernant le rôle des bibliothèques publiques dans les villages. (Tatranska Lomnica, Tchécoslovaquie, 28 mai—1 juin 1969)</i>	627
George VLĂDESCU: <i>La réunion internationale des rédacteurs des revues de bibliothéconomie (Tatranska Lomnica, 30 mai 1969)</i>	629
Ion DUMITRIU: <i>Mahatma Gandhi. 100 ans depuis sa naissance</i>	632

SUMMARY

Mircea IONESCU: <i>New Outlooks for the Bibliographical Activity</i>	579
Georgeta FANEA: <i>Problems of Psycho-Sociology of Reading and of Libraries (II)</i>	592
Serban ANDRONESCU: <i>Abstracting and Printing (263 volumes of the British Museum Library Catalogue printed in the shortest delay, by using an extremely quick method)</i>	598
<i>The Librarian's Rules — a Necessity. Exchange of opinions</i>	601
G ebhard BLUCHER: <i>Ways of Data Establishing With the Help of Watermarks. A Mathematical Model</i>	618
Wolfgang SCHUMANN and Klaus System in the German Democratic Republic	624
Atanase LUPU: <i>An International Symposium on „The Public Library in the Rural Area“. (Tatranska Lomnica, The Socialist Republic of Czechoslovakia, May 28 — June 1, 1969)</i>	627
George VLĂDESCU: <i>The International Reunion of Editors of the Librarianship Reviews (Tatranska Lomnica, May 30, 1969)</i>	629
Ion DUMITRIU: <i>With Mahatma Gandhi Climbing the Steps of Time. The looth anniversary of his birth</i>	632

41 000